

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΓΙΜΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ :ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ κ. Στ. Περράκης

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ κα. Μ.- Ντ. Μαρούδα

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :

Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΣΤΗΝ
ΣΥΡΡΑΞΗ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΟΥ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ: Η ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ “PROXY
WARS”;

Χατζημιχάλης Ευάγγελος

AM 1251M016

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕ 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</u>	<u>4</u>
<u>ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....</u>	<u>4</u>
<u>ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ.....</u>	<u>5</u>
<u>Α΄ ΜΕΡΟΣ « Η εξέταση της σύρραξης από την πλευρά των πρωταγωνιστών».....</u>	<u>6</u>
<u>1.ΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΣΥΡΙΑΣ BASAR ASSAD- Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ.....</u>	<u>6</u>
<u>α. Η «ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ» - ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΑ Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΡΙΑ- Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ.....</u>	<u>8</u>
<u>2.Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΡΑΙΩΝ ΙΣΛΑΜΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ.....</u>	<u>12</u>
<u>β. Η ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ ΤΩΝ ΑΚΡΑΙΩΝ ΙΣΛΑΜΙΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ ΠΟΛΕΜΟ.....</u>	<u>13</u>
<u>γ. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ISIS.....</u>	<u>16</u>
<u>δ. Ο ISIS ΩΣ ΑΞΙΟΜΑΧΟ ΕΝΟΠΛΟ ΤΜΗΜΑ.....</u>	<u>18</u>
<u>ε. ΟΙ ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ (NON STATE ACTORS) ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ. .</u>	<u>19</u>
<u>1) Επιχείρηση στο αεροδρόμιο Entebbe της Uganda.....</u>	<u>21</u>
<u>2). Η Επέμβαση των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν.....</u>	<u>21</u>
<u>3. ΟΙ ΗΠΑ ΚΑΙ Η ΣΥΡΙΑ.....</u>	<u>22</u>
<u>4. Η ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΡΙΑ.....</u>	<u>22</u>
<u>1. ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΠΛΗΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ.....</u>	<u>24</u>
<u>α. Η ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΜΥΝΑΣ – ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΜΥΝΑΣ.....</u>	<u>24</u>
<u>2. ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΡΙΑΣ ΡΩΣΙΑΣ.....</u>	<u>27</u>
<u>β. Η ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΣΥΡΙΑ.....</u>	<u>28</u>
<u>1η Φάση των επιχειρήσεων.....</u>	<u>28</u>
<u>γ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ.....</u>	<u>30</u>
<u>.....</u>	<u>30</u>
<u>1) ΠΟΤΕ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΕΠΕΜΒΕΙ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΣΕ ΜΙΑ ΑΛΛΗ.....</u>	<u>30</u>
<u>2) ΤΙ ΑΠΕΓΙΝΕ Η ΕΥΘΥΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (R2P).....</u>	<u>31</u>
<u>Γ).ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΗΝ ΣΥΡΙΑ.....</u>	<u>32</u>
<u>Α) ΠΟΤΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ, ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΧΩΡΑ ΕΜΦΥΛΙΑ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΡΡΑΞΗ, ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ ΣΥΝΤΕΛΕΙΤΑΙ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ.....</u>	<u>34</u>
<u>4. ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Ο.Η.Ε.....</u>	<u>37</u>
<u>Α.Το ψήφισμα 2249.....</u>	<u>40</u>
<u>Γ΄ ΜΕΡΟΣ «PROXY WARS».....</u>	<u>42</u>
<u>1. ΟΡΙΣΜΟΣ – Τι είναι Proxy war.....</u>	<u>42</u>
<u>.....</u>	<u>42</u>

<u>2. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ.....</u>	<u>42</u>
<u>.....</u>	<u>42</u>
<u>5. ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ PROXY WAR</u>	<u>45</u>
<u>A. Παρουσία ενόπλων ή τακτικού στρατού.....</u>	<u>45</u>
<u>1. Η δράση των «foreign fighters».....</u>	<u>45</u>
<u>B. Η προώθηση εφοδίων – υλικών.....</u>	<u>46</u>
<u>Γ. Παροχή μη στρατιωτικής Βοήθειας</u>	<u>47</u>
<u>6. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ.....</u>	<u>47</u>
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....</u>	<u>50</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....</u>	<u>52</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.....</u>	<u>52</u>
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....</u>	<u>61</u>
<u>ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ.....</u>	<u>62</u>
<u>ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ.....</u>	<u>63</u>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται το θέμα της Στρατιωτικής επέμβασης της Ρωσίας στη Συρία υπό τον πρίσμα του διεθνούς δικαίου. Για την ανάπτυξη του θέματος αυτού θεωρείται αναγκαία η ανάλυση και η αντικειμενική παρουσίαση των γεγονότων που έλαβαν χώρα στην Συρία από την έναρξη της κρίσης στις αρχές του 2011 και δημιούργησαν τις συνθήκες υπό τις οποίες η Ρωσία αποφάσισε να επέμβει στρατιωτικά στη Συρία.

Η σύρραξη στην Συρία περιλαμβάνει πληθώρα γεγονότων, εναλλαγές καταστάσεων και συνεχή διαμόρφωση καινούργιων συνθηκών και δεδομένων στο έδαφός της. Η πολυπλοκότητα της επικρατούσας κατάστασης επιβάλλει εκτενή αναφορά στα παρακάτω αντικείμενα:

- στο καθεστώς και στους δρώντες, κρατικούς και μη, προ και κατά την διάρκεια της κρίσης
- στον τρόπο που εξαπλώθηκε η χρήση βίας στην χώρα,
- στη στάση των μεγάλων Δυνάμεων, πλην της Ρωσίας
- στην εξέταση του φαινομένου της τρομοκρατικής οργάνωσης ISIS.
- στη στάση του ΟΗΕ απέναντι στην κρίση και την επέμβαση της Ρωσίας

Συνεπώς, η ανάλυση των παραπάνω γεγονότων θα προηγηθεί της παρουσίασης της ίδιας της επέμβασης στο πνεύμα των αρχών του Διεθνούς Δικαίου, που είναι το ουσιαστικό μέρος της διατριβής. Η εξέταση του συνόλου των δρώντων θα αποτελέσει γέφυρα για την ανάλυση και απόπειρα εξήγησης της δράσης της Ρωσίας, καθώς και τη στάσης της Διεθνούς κοινότητας απέναντι σε αυτήν.

Το χρονικό πλαίσιο των γεγονότων που εξιστορούνται, δεν περιορίζεται στη περίοδο της επέμβασης από το Σεπτ 2015 μέχρι Μάρτιο 2016. Περιλαμβάνει επίσης τη περίοδο της συνολικής δράσης της Ρωσίας στην Συρία, από τις αρχές του 2011 και την έναρξη της κρίσης, σε μια προσπάθεια τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα, να παρουσιασθούν στην αλληλουχία τους ώστε να υπάρχει χρονική και λογική συνέχεια και συνέπεια.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη παρούσα εργασία είναι καταρχήν τα πρωτογενή κείμενα των διεθνών οργανισμών και ιδιαίτερα τα ψηφίσματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών που σχετίζονται με την κρίση στη Συρία. Επίσης οι εκθέσεις της Διεθνούς Αμνηστίας και της οργάνωσης «Human Rights Watch».

Σε δεύτερο επίπεδο έγινε χρήση επιστημονικής αρθρογραφίας σχετικά με την επέμβαση της Ρωσίας στη Συρία, καθώς και σχετικά έγγραφα για τον χαρακτηρισμό της σύρραξης από πλευράς διεθνούς δικαίου.

Η εξέταση και η απάντηση στο έτερο κύριο ερώτημα της εργασίας, που είναι «εάν λαμβάνει χώρα proxy war», καθώς επίσης ανάλυση των κυρίων γεγονότων που προκύπτουν από την επέμβαση της Ρωσίας, έγινε με βάση την σχετική βιβλιογραφία. Χρησιμοποιήθηκαν και οι διαδικτυακές σελίδες BBC NEWS, Aljazeera, New York Times, Hufffigton post, και συγκεκριμένα video από τον ιστοτόπο YouTube που αφορούν διαλέξεις ακαδημαϊκών καθηγητών, όπως της καθηγήτριας του Ινστιτούτου Max Plank κα. Anne Peters καθώς επίσης και στοιχεία από την δράση των τρομοκρατών του ISIS από την ιστοσελίδα του International center for counter terrorism.

Πηγή πληροφοριών αποτέλεσε επίσης η συνεχής παρακολούθηση της καθημερινότητας μέσω σελίδων δυτικού προσανατολισμού, όπως η εφημερίδα New York times, the Guardian αλλά και ρωσικών πρακτορείων ειδήσεων, όπως το πρακτορείο ειδήσεων tass. rus

ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ

Γιατί όμως επιλέχθηκε το θέμα της επέμβασης της Ρωσίας; Τι πρωτότυπο έχει αυτή η επέμβαση; Ίσως για πρώτη φορά η δράση μιας τρομοκρατικής οργάνωσης λαμβάνει τέτοια έκταση και μορφή. Από την μία πλευρά άγριες αιματοχυσίες με εκατοντάδες χιλιάδες νεκρών και από την άλλη η Διεθνής Κοινότητα να παρακολουθεί με αμηχανία, σχεδόν απαθής τη πρωτοφανή ανθρωπιστική τραγωδία, αδυνατώντας ή προσποιούμενη ότι αδυνατεί να λάβει αποτελεσματικά μέτρα μέσω του ΟΗΕ για την καταστολή της.

Σε αντίθεση με τις άλλες χώρες της Μέσης ανατολής, όπου οι επεμβάσεις ξένων δυνάμεων σκοπό είχαν να στηρίξουν τους αντικαθεστωτικούς για την ανατροπή των παλαιών αυταρχικών καθεστώτων, στη Συρία η επέμβαση της Ρωσίας έγινε με σκοπό να στηριχθεί το παλαιό καθεστώς και να διατηρηθεί στην εξουσία ο πρόεδρος Ασαντ.

Το κύριο ερώτημα που προκύπτει είναι, εάν αυτή η επέμβαση ήταν νόμιμη ή μήπως δημιουργείται θέμα γύρω από την νομιμότητα της. Επίσης το έτερο κύριο ερώτημα που απαντάται είναι εάν, η σύρραξη αυτή αποτελεί πόλεμο μέσω αντιπροσώπων, όπου ο ΟΗΕ έχει απενεργοποιηθεί, όπως κατά τη διάρκεια του Ψυχρού πολέμου και μήπως υπάρχει η αναβίωση του Ψυχρού πολέμου, στη Συρία του 21 αιώνα ;

Α΄ ΜΕΡΟΣ « Η εξέταση της σύρραξης από την πλευρά των πρωταγωνιστών»

1.ΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΣΥΡΙΑΣ BASAR ASSAD- Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ.

Ποιός είναι ο ηγέτης και πρόεδρος της Συρίας; Ο νυν πρόεδρος της Συρίας Μπασάρ Αλ Ασσάντ εμφανίζεται στην πολιτική σκηνή της χώρας μετά τον θάνατο του πατέρα του, Χαφέζ Αλ Ασσάντ¹, το 2000. Πριν την ανάληψη της εξουσίας, δεν κατείχε κανένα σημαντικό κυβερνητικό αξίωμα. Διετέλεσε κατά το διάστημα εκείνο επικεφαλής της κοινότητας Ηλεκτρονικών Υπολογιστών της Συρίας² αναλαμβάνοντας με επιτυχία την εισαγωγή του διαδικτύου στην Συριακή επικράτεια το έτος 2001. Εμφανίζει ένα δυτικό προφίλ³ και δημιουργεί την αίσθηση ότι με την ανάληψη της εξουσίας από εκείνον, θα επέλθουν οι αλλαγές που απαιτούνται για τον εκδημοκρατισμό της χώρας. Αναλαμβάνοντας την προεδρία της χώρας, εστιάζει στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της γραφειοκρατίας. Ξεκαθαρίζει ότι ο στόχος της διακυβέρνησης του είναι η οικονομική ανάκαμψη και αναδιάρθρωση της Συριακής οικονομίας και όχι η πολιτική αλλαγή στη Χώρα. Απορρίπτει την «Δυτικού τύπου Δημοκρατία»⁴ και επιμένει σε ένα Συριακό Μοντέλο Δημοκρατίας. Ταυτόχρονα όμως και σε αντίθεση με αυτή τη διάθεση του Προέδρου, στην επικράτεια της Χώρας αναπτύσσονται διάφορα Φόρουμ με κύριο αντικείμενο δράσης, την πολιτική αλλαγή και την συζήτηση για την επόμενη μέρα στην Συρία. Εκείνη την περίοδο μάλιστα, δημοσιεύεται σε εφημερίδα μεγάλης κυκλοφορίας επιστολή, η οποία έμεινε γνωστή ως «δήλωση των 99»⁵, από τον αριθμό των προσώπων που την υπογράφουν. Στην επιστολή αυτή οι συνυπογράφωντες καλούν να αρθεί ο στρατιωτικός νόμος και να δοθεί το τέλος του καθεστώτος εκτάκτου ανάγκης που ίσχυε στην χώρα από την εποχή της διακυβέρνησης του πατέρα του Basar, Al Assad⁶. Με τη δημοσίευση της επιστολής αυτής, για πρώτη φορά, μετά από πολλά χρόνια, ακούγεται δημοσίως στη Συρία κάποια φωνή αντίδρασης.

1Volker Perthes, *the political Economy of Syria under Assad*, I.B Tauris, 1997. Στο έργο του ο Volker Perthes τονίζει τον συγκεντρωτικό χαρακτήρα του Χαβέζ Αλ Ασσάντ στην διακυβέρνηση της Συρίας μέχρι τον Θάνατό του. Ο νύν πρόεδρος της Συρίας δεν εμφανίζεται να κατέχει κάποια σημαντική κυβερνητική θέση μέχρι την ανάληψη της εξουσίας στην Συρία.

2Robin Yassin, *Lela Al Shami.Syria Burning Country, First Decade of Assad*, page 21 Plutopress , London (2016). Στο συγκεκριμένο έργο γίνεται σαφής αναφορά για την κυβερνητική θέση που κατέχει για πρώτη φορά ο νυν Πρόεδρος της Συρίας.

3<http://tinyurl.com/ndefwc9> (Σεπτ 2015). Στο συγκεκριμένο video παρατίθεται η ομιλία του Bassar Al Assad μετά την ανάληψη της εξουσίας στη Συρία το 2000. Η αποψη που εκφράζεται αποτελεί προσωπική εκτίμηση.

4<http://tinyurl.com/ndefwc9> (Σεπτ 2015). Στο συγκεκριμένο video παρατίθεται η ομιλία του Bassar Al Assad μετά την ανάληψη της εξουσίας στη Συρία το 2000. Αναφέρεται σε ανεπίσημη μετάφραση της ομιλίας στην αγγλική γλώσσα η πρόταση «we are not trying to establish a western type of democracy»

5Η εκφραση αυτή αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση της πρότασης «statement of 99» η οποία αναφέρεται για πρώτη φορά στο βιβλίο του Alan George , *Syria :Neither Bread nor Freedom*, Zed Books, 2003. Για περισσότερα στοιχεία σχετικά δεσ. Alan George, *Syria :Neither Bread nor Freedom*, Zed Books, 2003.

6Για περισσότερα στοιχεία σχετικά με την περίοδο της διακυβέρνησης του Χαβέζ αλ Ασσάντ, πατέρα του νύν προέδρου της Συρίας δεσ The struggle for the middle east, Patrick Seale, I.B Tauris, 1988.

Ακολουθεί « το κίνημα των 1000 »⁷ καθώς και η δημιουργία ΜΚΟ (Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων) όπως η HUMAN RIGHTS ASSOCIATION IN SYRIA (HRAS) και η ΜΚΟ COMITTE FOR THE DEFENCE OF DEMOCRATIC FREEDOM (CDF). Παράλληλα δημιουργούνται και πολλά μικρότερα κινήματα που επιδιώκουν κάποια αλλαγή στην λειτουργία των κατασταλτικών μηχανισμών και την εν γένει λειτουργία του κράτους . Η Κυβέρνηση Assad θορυβείται από την δράση των ΜΚΟ και την έκταση που λαμβάνουν οι φωνές για μεταρρυθμίσεις και αποφασίζει την αλλαγή της στάσεως ανεκτικότητας. Έτσι, απαγορεύει την δράση των ΜΚΟ και αρχίζουν να παρακολουθούνται τα Φόρουμ που είχαν εκφράσει αντικυβερνητική στάση. Ακολουθούν παρακολουθήσεις υπόπτων από το Υπουργείο Αμύνης της Συρίας, συλλήψεις επικεφαλών των ΜΚΟ και λογοκρισία συγκεκριμένων ιστοσελίδων με μπλοκάρισμα και αδυναμία εκπομπής αυτών των ιστοσελίδων στο διαδίκτυο.

Φωνή αντίστασης κατά της κυβέρνησης αποτελούν επίσης και οι διαμαρτυρίες των Κούρδων, οι οποίοι στη Συρία αριθμούν περί τα 150.000 άτομα⁸. Η σημαντική αυτή κουρδική μειονότητα ζούσε σε συνθήκες καταπίεσης και διωγμών από το 1962. Τότε επί της διακυβέρνησης του πατέρα του σημερινού προέδρου, τους αφαιρέθηκε η υπηκοότητα και τους απαγορεύτηκε η ψήφος. Με ελάχιστα, σχεδόν ανύπαρκτα μέσα υγειονομικής περίθαλψης και γενικά επιβίωσης, το έτος 2004 οι Κούρδοι ξεσηκώθηκαν, απαιτώντας μεταρρυθμίσεις. Ξεσπούν βίαια επεισόδια και η κυβέρνηση απαντά με πραγματικά πυρά. Ο απολογισμός της ένοπλης καταστολής των διαδηλώσεων είναι 36 νεκροί και άνω των 100 τραυματιών Κούρδων, καθώς και αποσταθεροποίηση της περιοχής.

Η διακυβέρνηση λοιπόν του Basar Assad παρά την αρχική του θέληση να εκσυγχρονίσει με δυτικά πρότυπα την διακυβέρνηση του κράτους, διαπιστώνει ότι τελικά χάνει τον έλεγχο και αρχίζει να στηρίζεται στις μεθόδους τους παρελθόντος. Με φυλακίσεις και βασανισμούς⁹ καταστέλλονται και εμποδίζονται οι φωνές αντίδρασης. Παρόλα αυτά η δημοτικότητα του Ασάντ παραμένει υψηλή και φαίνεται ότι κατά την διάρκεια της 1^{ης} δεκαετίας της διακυβέρνησης του έχει την αποδοχή του Συριακού Λαού¹⁰. Είναι γεγονός ότι η στάση απέναντι στις ΗΠΑ και την Ρωσία και η συνεργασία της κυβέρνησης Assad με τη Ρωσία σε θέματα εξοπλισμών και ενέργειας βοηθάει στην διατήρηση της εμπιστοσύνης του Λαού απέναντι του. Επιπλέον, κάποια γεγονότα στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής, όπως η εισβολή των ΗΠΑ στο Ιράκ το 2003, οι ένοπλες συγκρούσεις τον Ιούλιο 2006 μεταξύ Ισραήλ και Χεζμπολάχ

⁷Η έκφραση αυτή αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση της πρότασης « statement of 1000 » η οποία αναφέρεται για πρώτη φορά στο βιβλίο του Alan George , *Syria :Neither Bread nor Freedom*, Zed Books, 2003.

⁸Οι συνθήκες διαβίωσης της Κουρδικής μειονότητας και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν περιγράφεται στο Human Rights Watch Group: *Repression of Kurdish Political and Cultural Rights in Syria*, 2009.

⁹Robin Yassin, *Lela Al Shami. Syria Burning Country, First Decade of Assad*, page 24. *Plutopress*, London (2016). Στην σελίδα 24 περιγράφονται τα βασανιστήρια που γίνονται στους κρατούμενους στις φυλακές του καθεστώτος του Σύριου Προέδρου. Η Γενική εικόνα είναι ότι δεν υπήρχε κανένας έλεγχος απο καμία αρχή. Η αστυνομία είχε την απόλυτη εξουσία να βασανίζει με όποιο τρόπο ήθελε όποιον θεωρούσε αντίπαλο του καθεστώτος. Η παραπάνω εκτίμηση προκύπτει απο μαρτυρίες κρατουμένων όπως περιγράφονται στο βιβλίο.

και οι κυρώσεις από τον πρόεδρο των ΗΠΑ κ. George Bush το έτος 2004 βοήθησαν στην Αντιαμερικανική προσέγγιση του προέδρου Ασάντ και την αποδοχή της στάσης του, από μεγάλο μέρος του Συριακού Λαού

Το 2005 έρχεται στο φως της δημοσιότητας « DAMASKUS DECLARATION »¹¹ επιστολή που συντάχθηκε από ανθρώπους των τεχνών, των γραμμάτων και γενικά της διανόησης με την οποία εκφράζεται η επιθυμία για δημοκρατική στροφή της χώρας και συντονισμό της δράσης κατά του καθεστώτος Ασάντ. Την ίδια περίοδο η Συρία αρχίζει να αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά¹² προβλήματα και τα ποσοστά ανεργίας αυξάνονται ραγδαία. Η στροφή της χώρας προς μια οικονομία με ενισχυμένη την παρουσία του ιδιωτικού στοιχείου, δεν αποδίδει. Η οικογενειοκρατία καταλαμβάνει σημαντικούς τομείς της οικονομίας. Τελικά, πριν ξεσπάσει η κρίση, στην Συρία¹³ περί τα 6 εκατομ. πολίτες ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας. Το κοινωνικό κράτος στην ουσία παύει να υφίσταται, ενώ το κράτος με την επίκληση της εκτάκτου ανάγκης, με ισχύ περί τα 45 χρόνια, καταστέλλει κάθε φωνή αντίδραση¹⁴.

α. Η «ΑΡΑΒΙΚΗ ΑΝΟΙΞΗ» - ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΑ Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΡΙΑ- Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Στις 28 Ιανουαρίου 2011, στα Βορειανατολικά της Συριακής επικράτειας, στην πόλη Hasakah ένα περιστατικό με συμβολική¹⁵ σημασία δίνει το έναυσμα για να ξεσπάσει η κρίση στην Συρία – μια κρίση που ταλαιπωρεί εδώ και 6 έτη την διεθνή κοινότητα και κυρίως τον Συριακό Λαό. Συγκεκριμένα, ένας διαδηλωτής, ο Hasan Ali Akleh, κατά την διάρκεια διαδήλωσης εναντίον της κυβέρνησης αυτοπυρπολείται δημόσια. Η πράξη αυτή παραπέμπει στη Θυσία του νεαρού Mohamed Bouazizi¹⁶

¹¹Την επιστολή ανάμεσα σε άλλους την υπογράφουν οι παρακάτω πολιτικοί εκφραστές στην Συρία: *democratic national rally in Syria, Kurdish democratic alliance in Syria, comitee for the revival of civil society, muslim brotherhood*

¹²Για μια ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομίας της Συρίας και της οικονομικής πολιτικής του κόμματος Baath δες Dahi and Yasser Munif, *revolts in Syria :tracking the convergence between authoritarianism and neoliberalism*.

¹³www.YouTube.com/user/kayaniwedtv/25-06-2016. Για τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετώπιζε η κοινωνία της Συρίας πριν ξεσπάσει η κρίση, το βίντεο της συγκεκριμένης παραπομπής μας κατατοπίζει και λαμβάνουμε μια ιδέα για την κατάσταση την περίοδο εκείνη.

¹⁴Robin Yassin, *Lela Al Shami .Syria Burning Country, First Decade of Assad, page 31. Plutopress, London (2016)*. Η δράση της αστυνομίας περιγράφεται καθώς και το κλίμα φόβου που επικρατούσε. Από την περιγραφή αρκετών περιστατικών που αφορούν την δράση της αστυνομίας προκύπτει το συμπέρασμα ότι η αστυνομία αποτελούσε έναν μηχανισμό επιβολής και συντήρησης του αυταρχικού καθεστώτος.

¹⁵Η συγκεκριμένη λέξη τονίστηκε τα μέσα ενημέρωσης με δυτικό προσανατολισμό.

¹⁶Η σκηνή της αυτοπυρπόλυσης υπάρχει στην ιστοσελίδα <https://www.youtube.com/watch?v=k4Zo3-3DRFg>.(Διαθέσιμη 25 Νοε 2016).

που είχε αυτοπυρποληθεί στην Τυνησία 6 εβδομάδες νωρίτερα, σημαίνοντας μια διεθνή επανάσταση, γνωστή ως Αραβική άνοιξη.

Η Αραβική Άνοιξη¹⁷ λοιπόν, αποτελεί την προσπάθεια των περισσότερων λαών στην ευρύτερη περιοχή της μέσης ανατολής και της νότιας περιοχής της μεσογείου για κοινωνική και πολιτειακή αλλαγή. Για το λόγο αυτό κάποιιο την ονομάζουν « επανάσταση¹⁸ ». Στις διαδηλώσεις και τις κινητοποιήσεις που λαμβάνουν χώρα στα πλαίσια της Αραβικής Άνοιξης κατά των κυβερνήσεων των κρατών αυτών, συμμετέχει κυρίως μικρός σε ηλικία πληθυσμός. Τα κύρια αιτήματα είναι η καταπολέμηση της διαφθοράς, της αυταρχικότητας, της φτώχειας και της ανισότητας. Οι κινητοποιήσεις¹⁹ των μαζών δεν φαίνεται να υποκινούνται από κάποια πολιτική δύναμη ή ιδεολογία. Αφήνουν την εντύπωση ότι είναι η αυθόρμητη εκδήλωση ενάντια στην εξαθλίωση. Όποια και αν ήταν η προέλευση τους, με τον όρο αραβική άνοιξη ονομάζονται τα γεγονότα που συνέβησαν στην περιοχή της μέσης ανατολής και της νοτίου μεσογείου, που ως συνέπεια είχαν, να καταρρεύσουν σε κάποια από τα κράτη της περιοχής αυτής τα παλαιά καθεστώτα και να επέλθουν πολιτειακές αλλαγές. Η Συρία ως κράτος της μέσης ανατολής δεν κατέστη δυνατό να αποφύγει τις αναταράξεις που προκάλεσαν, την πτώση του δικτάτορα Ben Ali στην Τυνησία, και την παραίτηση του Hosni Mubarak του επί 3 δεκαετιών προέδρου της Αιγύπτου.

Ο αναβρασμός στην Συριακή κοινωνία εκδηλώθηκε στην αρχή με το ερώτημα – απορία « γιατί όχι και εμείς »²⁰. Η αυτοπυρπόληση του διαδηλωτή Hasan Ali Akleh έχει σαφείς αναφορές στην αραβική άνοιξη, όμως τα γεγονότα θα καθυστερήσουν για λίγο, εξαιτίας της δύναμης της κυβέρνησης Ασάντ και του αυστηρού ελέγχου των μέσων ενημέρωσης. Στις 4-5 Φεβ 2011, οργανώνεται εκδήλωση και διαδήλωση εναντίον του καθεστώτος Ασάντ. Η δύναμη και η ισχύς, όμως του καθεστώτος λειτούργησαν ανασταλτικά για το συριακό λαό. Η διαδήλωση ματαιώθηκε, ενώ οι αστυνομικές δυνάμεις έκαναν έντονη την παρουσία τους. Στις 15 Μαρτίου, όμως οι διαδηλώσεις επαναλαμβάνονται και αυτή την φορά γίνονται δυναμικές και πολυπληθείς σε συμμετοχή διαδηλώσεις σε μεγάλες πόλεις της Συρίας όπως η Hasakah, Del al Zor και Derraa, με κεντρικά συνθήματα «ζητάμε ελευθερία, ειρήνη και μόνο ειρήνη».

Η αντίδραση της κεντρικής εξουσίας όμως μόνο ειρηνική δεν ήταν. Η μυστική αστυνομία²¹ (mukhabarat) διέλυσε βίαια τις διαδηλώσεις και προέβη σε πολλές συλλήψεις. Σημειώνεται έτσι η απαρχή της «Αραβικής άνοιξης» και στη Συρία. Ακολουθούν την επόμενη μέρα διαδηλώσεις έξω από το Υπουργείο Εσωτερικών με

¹⁷Christopher L. Brennan, *Full of the Arab Spring*, page 29 Progressive Press, 2015. Διατυπώνεται η άποψη ότι η Αραβική άνοιξη είναι αυθόρμητη εκδήλωση της συσσωρευμένης δυσαρέσκειας των λαών της Μέσης Ανατολής και της νότιας Μεσογείου.

¹⁸Christopher L. Brennan, *Full of the Arab Spring*, page 30 Progressive Press, 2015

¹⁹Christopher L. Brennan, *Full of the Arab Spring*, page 30 Progressive Press, 2015

κύριο αίτημα αυτό της απελευθέρωσης των συλληφθέντων. Στην συγκέντρωση συμμετέχουν ακτιβιστές από οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων μεταξύ αυτών βρίσκονται και 2 προσωπικότητες που θα διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, ο Suhair Atashi και ο Razan Zaitounel. Ο πρώτος ως ηγέτης της Συριακής επανάστασης και ο δεύτερος ως συντονιστής των τοπικών επιτροπών του αγώνα κατά του καθεστώτος. Μέχρι αυτή την στιγμή οι διαδηλώσεις έχουν ειρηνικό χαρακτήρα χωρίς περιστατικά βίας ή χρήση κάποιου οπλισμού από τους διαδηλωτές.

Η κατάσταση αλλάζει ριζικά με την σύλληψη και το βασανισμό 15 παιδιών εξαιτίας της γραφής συνθημάτων στους τοίχους της πόλης Deraa. Η πάνδημη συμμετοχή του κόσμου σε διαδήλωση για την απελευθέρωση τους, καταλήγει σε αιματηρή συμπλοκή με την αστυνομία που κάνει χρήση αληθινών πυρών και σκοτώνει 4 διαδηλωτές. Οι διαδηλώσεις μετά τα γεγονότα στην Deraa αυξάνονται σε αριθμό και συμμετοχή.

Η κυβέρνηση λαμβάνει περαιτέρω μέτρα για τον έλεγχο των ΜΜΕ και την χειραγώγηση της κοινής γνώμης με την διασπορά ψευδών ειδήσεων. Μεριμνά με ιδιαίτερη προσοχή για την έξαρση του πατριωτικού φρονήματος, κάνοντας λόγο για πόλεμο εναντίον τρομοκρατών. Σε αυτό το πνεύμα είναι και το διάγγελμα του προέδρου Ασάντ προς τον Συριακό λαό ο οποίος αναφέρεται στην αναταραχή ως δράση τρομοκρατών, καθοδηγούμενη από τους εχθρούς της Συρίας. Επίσης η απουσία ξένων ραδιοτηλεοπτικών συνεργείων προκαλεί μεγάλη εντύπωση, καθώς το καθεστώς φρόντισε να απαγορευτεί η παρουσία τους για να μπορεί να ελεγχεί την διάδοση των γεγονότων και των ειδήσεων ώστε να φιλτράρονται τα γεγονότα που γίνονται γνωστά στην κοινή γνώμη.

β. Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ASSAD – Η ΧΑΜΕΝΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΟΗΣΗ – Η ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Στις 20 Μαρτίου 2012 μετά την ταραγμένη περίοδο που περιγράφηκε, ακολουθεί το διάγγελμα του προέδρου Assad προς τον Συριακό λαό. Η κοινή γνώμη ευελπιστεί, πως θα γίνει κάποια στροφή στην σκληρή στάση που τηρεί ο πρόεδρος με την ανακοίνωση κάποιας μεταρρυθμιστικής προσπάθειας ως ένδειξη καλής θέλησης για συνεννόηση με τους ανθρώπους που διαδήλωναν.

Ο πρόεδρος διαψεύδει με την ομιλία του αυτές τις προσδοκίες. Η πεποίθηση του σχετικά με τις διαδηλώσεις είναι πως, οι διαδηλωτές παρασύρθηκαν από τους εχθρούς της Συρίας οι οποίοι αποσκοπούν στην αποσταθεροποίηση της χώρας. Η στάση αυτή του Προέδρου που εκφράστηκε ανοιχτά στο εν λόγω διάγγελμα²², συμβάλλει στη επιδείνωση της ήδη πολύ ταραγμένης κατάστασης στα εσωτερικά της

²¹Για τον τρόπο δράσης και την βίαιη καταστολή που έκαναν οι αστυνομικές δυνάμεις, ενδεικτικό είναι το βίντεο <http://tinuyrl.com/6bz408z> (Διαθέσιμο 18 Ιαν 2017).

²²<https://www.youtube.com/watch?v=8uuQaannxnE> (Διαθέσιμο 18 Ιαν 2017). Στο απόσπασμα διατυπώνεται η κύρια άποψη του Ασάντ ότι οι διαδηλωτές είναι τρομοκράτες.

χώρας. Τα περιστατικά βίας αυξάνονται, ενώ οι πυροβολισμοί και η χρήση εκρηκτικών υλών μέχρι το Μάιο του 2012 γίνονται σχεδόν καθημερινά φαινόμενα. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του ενός από τους μετέπειτα διοικητές του Free Syrian Battalion « ο Assad εκείνη την ημέρα δημιούργησε μόνος του την επανάσταση».

Η εξέλιξη των γεγονότων δείχνει, ότι η Συριακή επανάσταση στα πρώτα στάδια τουλάχιστον δεν είχε κάποια συγκεκριμένη καθοδήγηση, ούτε προσχεδιασμένο κεντρικό έλεγχο, αλλά προήλθε από την συσσωρευμένη οργή εναντίον της διακυβέρνησης.²³ Συνεπώς ο ρόλος του Προέδρου υπήρξε καθοριστικός για την τροπή που έλαβαν τα πράγματα.

Το έτος 2012 γίνονται και οι πρώτες αναφορές από Διεθνούς Οργανισμούς για εμφύλια σύρραξη στη Συρία. Συγκεκριμένα τον Ιούνιο του 2012 ο επικεφαλής των Ηνωμένων Εθνών για την peacekeeping operation στην Συρία κ. Herve Ladsons, δηλώνει ότι στη Συρία λαμβάνει χώρα εμφύλιος πόλεμος. Επίσης τον Ιούλιο του ίδιου έτους ο Ερυθρός Σταυρός αναφέρεται στην σύγκρουση ως εμφύλια.

Η αντιπολίτευση από την αρχή της δράσης της παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες στην οργάνωση της, έλλειψη συνοχής και ομόνοιας. Η ανάγκη σε οπλισμό και τα προβλήματα Διοικητικής μέριμνας οδηγούν σε έναν ανταγωνισμό για την ηγεσία εναντίον του προέδρου Ασσάντ. Η έλλειψη συντονισμένης δράσης και οι περιορισμένοι πόροι της αντιπολίτευσης διευκολύνουν την διείσδυση στην αντιπολίτευση και εν τέλει στην εμφύλια σύρραξη, ακραίων στοιχείων.

- Ο Free Syrian Army μία από τις αξιόμαχες μονάδες της αντιπολίτευσης, μόνο οργανωμένο στρατιωτικό σύνολο δεν ήταν, θύμιζε περισσότερο πολιτοφυλακή, δεν ενέπνεε εμπιστοσύνη στη Δύση, κάτι που τελικά του στέρησε και την βοήθεια της. Η έλλειψη κεντρικού ελέγχου, ανεπάρκεια συστηματικής εκπαίδευσης, αδυναμία επιβολής καθορισμένου τρόπου συμπεριφοράς προς αποφυγήν ακροτήτων στα στρατεύματα του, ήταν οι κύριες αδυναμίες των αντικαθεστωτικών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα - η αποτρόπαιη πράξη ενός από τους Δκτές του FSA ονόματι Abu Sakkar, ο οποίος έφαγε την καρδιά ενός νεκρού στρατιώτη των κυβερνητικών δυνάμεων.

- Οι ακρότητες αυτές από την πλευρά των αντικυβερνητικών συνέβαλαν στη δημιουργία αρνητικού κλίματος στη Δύση απέναντι τους. Το γεγονός αυτό το εκμεταλλεύτηκε το καθεστώς Ασσάντ, χαρακτηρίζοντας τους αντικαθεστωτικούς τρομοκράτες .

- Η κυβέρνηση Ασσάντ διαχειρίστηκε έξυπνα την κλιμάκωση της ένοπλης βίας. Η σταδιακή κλιμάκωση και η αύξηση του επιπέδου χρήσης βίας, είχε ως αποτέλεσμα να μη μπορεί η Δύση να επέμβει, όπως έγινε στην περίπτωση της Λιβύης .

- Η μεγαλύτερη επιτυχία των αντικαθεστωτικών αποτέλεσε η κατάληψη της πόλης Aleppo.

Συμπερασματικά, θα λέγαμε, ότι η πρώτη φάση της σύρραξης στην Συρία, ήταν μια αποτυχημένη επανάσταση ή κατά άλλους μια άτυχη προσπάθεια ανατροπής της

²³Robin Yassin, *Lela Al Shami .Syria Burning Country, First Decade of Assad, page 77. Plutopress, London (2016). Η άποψη αυτή εκφράζει την προσωπική πεποίθηση των συγγραφέων και αμφισβητείται.*

κυβέρνησης. Η ολοσχερής καταστροφή ολόκληρων περιοχών, ο διχασμός της κοινωνίας και το φάντασμα του θανάτου να πλανάται παντού, ήταν ο τραγικός απολογισμός όταν έληξε η πρώτη φάση αυτής της σύγκρουσης.

Μια ισλαμική κοινωνία, διαλυμένη και απελπισμένη, στρέφεται ακόμα πιο έντονα στον ισλαμισμό και στα θρησκευτικά της καθήκοντα. Οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν και επικράτησαν στη Συρία μετά τις άγριες συμπλοκές μεταξύ καθεστώτος και των αντιπάλων του, πρόσφεραν εύφορο έδαφος για την εμφάνιση και την ανάπτυξη ακραίων ισλαμιστών στη Συρία.

2.Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΑΚΡΑΙΩΝ ΙΣΛΑΜΙΣΤΩΝ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ.

Παρά την ελπίδα και την παρηγοριά που δίδει η θρησκεία και η τήρηση των θρησκευτικών καθηκόντων στις περιπτώσεις πολέμων και θανάτων, ο Συριακός λαός στην πλειοψηφία του εξέφρασε την αντίθεση του στα ακραία ισλαμικά στοιχεία και την προτίμηση του για ένα κοσμικό και όχι θεοκρατούμενο Ισλαμικό κράτος²⁴. Ήταν όμως αργά, διότι ήδη τα ακραία αυτά ισλαμικά στοιχεία είχαν καταφέρει να διεισδύσουν ανενόχλητα στον ένοπλο αγώνα κατά του Ασσάντ που δεν ήταν και τόσο δύσκολο, διότι ο ισλαμισμός κάλυπτε την ανάγκη για συλλογικότητα, συμπαράσταση και έδινε πίστη στα ένοπλα τμήματα των αντικαθεστωτικών. Η πληθώρα επίσης των διαφορών, αντιθέσεων και έχθρας στους κόλπους του ίδιου του Ισλάμ, όπως εξηγούνται παρακάτω, λαμβάνουν σάρκα και οστά στην σύρραξη της Συρίας μιάς και ο εμφύλιος πόλεμος λαμβάνει στοιχεία θρησκευτικού χαρακτήρα.

α. ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ- ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΜΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ – Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΒΙΑ²⁵²⁶

Το όνομα της θρησκείας Ισλάμ στην κυριολεξία σημαίνει υποτάσσομαι. Ο Αλλάχ είναι ο μοναδικός θεός και το θέλημα του Αλλάχ αποκαλύφθηκε μέσω του κορανίου στον αγγελιοφόρο Μωάμεθ. Δημιουργήθηκε τον 7^ο αιώνα μ.χ με την διδασκαλία του Μωάμεθ.

Σουνίτες (SUNNI) : Είναι το ορθόδοξο Ισλάμ και αποτελεί το 80 τοις εκατό του Ισλαμικού κόσμου. Η κύρια σουνιτική οργάνωση δημιουργήθηκε στην Αίγυπτο, από εκεί εξαπλώθηκε και σε άλλες αραβικές χώρες. Σύμφωνα με το δόγμα αυτό όλοι οι

24Robin Yassin, Lela Al Shami .Syria Burning Country, First Decade of Assad,page106. Plutopress, London (2016). Η εκτίμηση ότι ο Συριακός λαός δεν προτίμησε τα ακραία στοιχεία αποτελεί προσωπική εκτίμηση του συγγραφέα.

25Τα στοιχεία που αναφέρονται σχετικά με την διάκριση στον Ισλαμισμό αντλούνται απο την ανάγνωση του έργου, The Islamic philosophy of religion, Gregory stone, 2006.

26http://www.ecclesia.gr/greek/HolySynod/commitees/europe/ziakas_islam.html(13 Ιαν 2017). Απο την ανάγνωση του άρθρου του Γρηγόριου Ζιάκα, Ομότιμο καθηγητή της Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αντλούμε τα στοιχεία σχετικά με τον Ισλαμισμό.

σύντροφοι του προφήτη είναι φερέγγυοι και ο καλύτερος σύντροφος ήταν ο Aby Bakr. Είναι οι αντίπαλοί του προέδρου Ασάντ.

Σαλαφισμός : Αποτελεί μια αυστηρή επανερμηνεία του Ισλάμ. Καλεί τους μουσουλμάνους να επιστρέψουν στις αρχικές διδασκαλίες που περιγράφονται στο κοράνι. Αποτελεί μειοψηφία μεταξύ του μουσουλμάνων και δύναται να θεωρηθεί ως η απόρριψη της πολιτικής ιδεολογίας της μουσουλμανικής αδελφότητας .

Σιιτισμός (Shia): Προέκυψε αρχικά ως πολιτική αντίθεση απέναντι στο Σουνιτισμό. Στην πορεία ενισχύθηκε από ξένους παράγοντες και μετατράπηκε σε ξεχωριστή θρησκεία. Αποτελεί το 10 -15 τοις εκατό του μουσουλμανικού πληθυσμού. Η πλειονότητα τους κατοικεί στο Ιράν και στο Αζερμπαϊτζάν, ενώ υπάρχουν σημαντικές πληθυσμιακές ομάδες στο Ιράκ, Μπαχρεϊν και στο Λίβανο. Η έντονη παρουσία και ο ρόλος των Σιιτών στο Λίβανο κατέστησε τον σιιτικό κόσμο του Λιβάνου γνωστό για τα ένοπλα κινήματα αντίστασης της Χεζμπολάχ.

Αλαουίτες (Alawi) : Αποτελούν κλάδο των Σιιτών . Είναι οι λιγότερο θρησκευόμενοι από τους άλλους Σιιτες, διαβιούν ως θρησκευτική κοινότητα στις περιοχές της Συριακής ακτής και αποτελούν το περιβάλλον που στηρίζει τον πρόεδρο Ασάντ. Δεν πρέπει να συγχέονται με τους Αλεβήτες, οι οποίοι εκπροσωπούν διαφορετικές τάσεις και είναι τουρκικής καταγωγής. Κατέχουν σημαντικές θέσεις στην κρατικό μηχανισμό και κυρίως στις ένοπλες δυνάμεις και τα σώματα ασφαλείας.

Τζιχαντιστές (jihad): Είναι από τα κεντρικά δόγματα του Ισλάμ, δέχεται ότι ο μόνος νόμος, είναι αυτός της Σαρίας δηλαδή ο λόγος, όπως τον υπαγόρευσε ο Αλλάχ στον προφήτη Μωάμεθ. Υπό το κεντρικό δόγμα του Ισλάμ, που αποκαλύπτεται από το όνομα του. Ισλάμ σημαίνει υποτάσσομαι στο θέλημα του Αλλάχ, ζουν και ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα στην Συρία πληθώρα θρησκευτικών ομάδων.

β. Η ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ ΤΩΝ ΑΚΡΑΙΩΝ ΙΣΛΑΜΙΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

Με τη διείσδυση των ακραίων ισλαμιστών²⁷ στο μέτωπο των αντικαθεστωτικών οξύνθηκαν οι ήδη υπάρχουσες θρησκευτικές διαφορές μέσα στους κόλπους του ίδιου του Ισλάμ, μεταξύ Σουνιτών και Σιιτών, αλλά κυρίως μεταξύ των Αλαουιτών και Σουνιτών. Η διχαστική τους δράση εξυπηρέτησε κατά κάποιο τρόπο έναν διττό σκοπό για την κυβέρνηση η οποία κατέστη η μόνη δύναμη στο εσωτερικό, ικανή να ελέγξει τη φρικιαστική δράση των τζιχαντιστών. Κατάφερε η κυβέρνηση του Ασάντ να αποδείξει στο εξωτερικό ότι δεν υπήρχε αντιπολίτευση παρά μόνο τρομοκράτες. Κάθε πλευρά κατηγορούσε την αντίπαλη για την ανεξέλεγκτη δράση των τρομοκρατικών ισλαμιστικών οργανώσεων, του ISIS και της ANF (Al Nusra Front) στο έδαφος της Συρίας.

Η παρουσίαση των παρακάτω δύο εκδοχών σχετικά με την εξάπλωση των ακραίων τρομοκρατικών στοιχείων βοηθάει στη διαμόρφωση της άποψης, ότι στο έδαφος της Συρίας συντελείται σύγκρουση των μεγάλων δυνάμεων της Ρωσίας και

27

Glenn Beck, it is about Islam, threshold editions, page 65, 2015

των ΗΠΑ και ότι πιθανών ο πόλεμος να είναι πόλεμος δια αντιπροσώπων, με τις τρομοκρατικές οργανώσεις να εξυπηρετούν την κάθε πλευρά.

- Η πρώτη άποψη υποστηρίζει ότι τελικά η κυβέρνηση του Ασάντ στα πρώτα τουλάχιστον στάδια της σύρραξης επιχειρήσε να προβάλλει την σύνδεση των αντικαθεστωτικών με τους τρομοκράτες ισλαμιστές του ISIS και ANF (AL NYSRA FRONT). Τα στοιχεία που συνηγορούν στην άποψη αυτή είναι τα παρακάτω :

α. Η αναζωπύρωση του θρησκευτικού μίσους μεταξύ Σουνιτών και Σιιτών. Από τις πρώτες μέρες της εμφύλιας σύρραξης επιχειρήθηκε η στοχοποίηση των Σουνιτών. Στην αρχή, με περιορισμένης κλίμακας επιχειρήσεις χρήση βίας στις διαδηλώσεις και ελεγχόμενη χρήση πραγματικών πυρών. Στην συνέχεια με στοχευμένες επιθέσεις σε μιναρέδες Σουνιτών με χαρακτηριστικά παραδείγματα το Υμανί Τζαμί στην πόλη Aleppo το οποίο κάηκε ολοσχερώς από πυρά των κυβερνητικών δυνάμεων, ο Μιναρές του Derra Omar τζαμιού ο οποίος κατέρρευσε από κυβερνητικά επίσης πυρά, όπως επίσης και το τζαμί Khalib ibn al Walled στην πόλη Homs. Επίσης η βάνουση και ταπεινωτική μεταχείριση των κρατούμενων Σουνιτών από το καθεστώς, οι οποίοι εξαναγκάζονταν να δηλώνουν την πίστη τους στον πρόεδρο Assad, συντέλεσε στην όξυνση της θρησκευτικής βίας.

β. Παροχή προστασίας εκ μέρους της κυβέρνησης προς την Alawi κοινότητα και ταυτόχρονα αποκάλυψη της συμμετοχή της Alawi κοινότητας στα έργα του καθεστώτος, με αποτέλεσμα οι τελευταίοι να στοχοποιούνται έτσι στους Σουνίτες.

γ. Η ρήξη στην οποία οδηγήθηκαν οι θρησκευτικές κοινότητες μεταξύ τους μετά τις προβοκάτσιες το καλοκαίρι του 2012, οπότε και χάθηκε κάθε ευκαιρία συνεννόησης. Συγκεκριμένα :

1) Στις 25 Μαΐου 2012, 108 κάτοικοι Σουνίτες της πόλης Houleh δολοφονήθηκαν. Η δολοφονία αποδόθηκε στους Σίιτες κατοίκους που ζούσαν στα περίχωρα της πόλης.

2) Στις 6 Ιουλίου 2012, 100 κάτοικοι της πόλης Al Qubeir Σουνίτες, δολοφονήθηκαν μετά την διέλευση των κυβερνητικών στρατιωτικών δυνάμεων. Τον στρατό ακολουθούσε παραστρατιωτική οργάνωση αποτελούμενη κυρίως από Σίιτες.

δ. Η υποστήριξη της Λιβανέζικης οργάνωσης Hezbollah και η στήριξη του Ιράν προς τον πρόεδρο Ασάντ ήταν το ξεκάθαρο μήνυμα στήριξης των Σιιτών και κατ'επέκταση των Alawi. Η απάντηση βέβαια από την πλευρά των Σουνιτών δεν άργησε να έρθει υπό την μορφή της δολοφονίας 60 Σιιτών κατοίκων της πόλης Al ζορ στις 11 Ιουνίου 2012. Με Δεδομένο ότι η κυβέρνηση έλεγχε πλήρως τους Σουνίτες μέσω διώξεων, πράξεων εκφοβισμού, χρηματισμού και χρήση της προπαγάνδας, απορία προκαλεί ο τρόπος με τον οποίο απέκτησαν την εξουσία οι εξτρεμιστές εγκληματίες του ISIS και της ANF.

Προκύπτει το ερώτημα « Πώς κατόρθωσαν οι εξτρεμιστές Σουνιτες, Σαλαφιστές²⁸, να αποκτήσουν τέτοια δύναμη και να οργανώσουν σε τέτοιο βαθμό την δράση τους, ώστε να απειλούν της Υπόσταση του κράτους της Συρίας ; Ο ακραίος Ισλαμισμός δημιουργήθηκε με την ανοχή του καθεστώτος Ασάντ για να δείξει στη Δύση από ποιούς τους προστάτεue. Η αμνήστευση και η απελευθέρωση περίπου 1500 Σαλαφιστών το 2011 από τις φυλακές του καθεστώτος έγινε ως προσπάθεια της κυβέρνησης να δείξει στη Δύση ότι είναι η μόνη εγγυήτρια της τάξης και ασφάλειας στην περιοχή, ρόλος που αδυνατεί να παίξει η αντιπολίτευση, παρά τις αρχικές προσδοκίες και μεθοδεύσεις για αυτό, εξαιτίας των παρακάτω παραγόντων :

α. ελλιπούς χρηματοδότησης του FSA (FREE SYRIAN ARMY) και αδυναμίας εξασφάλισης σταθερού ανεφοδιασμού που κλόνησε την ηγεσία του. Σε αντίθεση με τους ενταχθέντες στην αντιπολίτευση Σαλαφιστές οι οποίοι είχαν ως πηγές χρηματοδότησης τους Σαλαφιστές επιχειρηματίες. Χρήμα προς τους ισλαμιστές έρεε επίσης από τη Σαουδική Αραβία η οποία διατηρούσε σχέσεις με ηγέτες ισλαμιστές, βοηθώντας τους έτσι να αποκτήσουν πρόσβαση στην ηγεσία της αντιπολίτευσης. Το Qatar²⁹ επίσης χρηματοδοτούσε τους Αδελφούς Μουσουλμάνους οι οποίοι συνδέονταν με τους Σαλαφιστές. Με την διείσδυση και προώθηση των φανατικών ισλαμιστών στους κόλπους των αντικαθεστωτικών, οι οργανώσεις τους σταδιακά μετονομάστηκαν με τα ονόματα ισλαμιστών εξτρεμιστών, όπως π.χ. η οργάνωση «GUERONA» μετονομάστηκε σε «MUJAHEDDEN OSAMA BIN LANDEN»

Η δεύτερη άποψη με την σειρά της υποστηρίζει ότι η Δύση αντιλήφθηκε την αδυναμία των αντικαθεστωτικών να προβάλλουν σθεναρή και αποτελεσματική αντίσταση στις δυνάμεις του Προέδρου Assad. Η έλλειψη της απαραίτητης για την επιτυχή διεξαγωγή των επιχειρήσεων πειθαρχίας, που έκαμψε την ηγεσία του FSA, έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την άριστη οργάνωση, πειθαρχία και το φανατικό μαχητικό πνεύμα των ισλαμιστών που κρίθηκαν οι μόνοι ικανοί για να συγκροτηθεί αντίστας κατά του καθεστώτος Assad.

Επομένως, όποια και εάν είναι η αλήθεια, τα ακραία τρομοκρατικά στοιχεία βρήκαν πρόσφορο έδαφος μέσα από την κρίση της Συρίας και δυνάμωσαν σε τέτοιο βαθμό, ώστε η πρώτη περίοδος του εμφυλίου να αντικατασταθεί από την τρομοκρατική δράση των φανατικών ισλαμιστών. Συνεπώς με την διείσδυση, τη σταδιακή προώθηση και τελική επικράτηση των ισλαμιστών στους κόλπους των αντικαθεστωτικών, η αντιπολίτευση εμπράκτως μετατρέπεται σε οργάνωση ισλαμιστών ή τουλάχιστον η δύναμη της μειώνεται σε τετοιο βαθμό που δεν θεωρείται αξιόμαχη

28

Σαλαφιστές είναι μια εκδοχή του Σουνιτικού Ισλάμ, η οποία απαιτεί με την χρήση βίας την επιστροφή στον τρόπο ζωής των πρώτων Μουσουλμάνων. Επιχειρεί την επιβολή ενός ιδιαίτερου καταπιεστικού θεοκρατικού κράτους με χαρακτηριστικά παραδείγματα την επιβολή του νόμου της Σαρίας στην περιοχής που Κατέλαβε η τρομοκρατική οργάνωση ISIS-ISIL και ANF.

29

Robin Yassin, Lela Al Shami .Syria Burning Country, First Decade of Assad, page 122. Plutopress, London (2016).Η υποστήριξη του Qatar και της Σαουδικής Αραβίας στην ριζοσπαστική στροφή των αντικαθεστωτικών και την στήριξη των τρομοκρατών του ISIS προκύπτει απο την ανάγνωση του έργου.

Αλλάζει η μέχρι στιγμής εικόνα των αντίπαλων μετώπων που διαμορφώνονται ως εξής οι τρομοκρατικές δυνάμεις του ISIS και ANF μάχονται εναντίον των καθεστωτικών δυνάμεων του Assad και μεμονομένα με κάποιες αντικαθεστωτικές δυνάμεις, η δύναμη των οποίων έχει περιοριστεί. Έτσι η ένοπλη σύρραξη στη Συρία περνάει σε δεύτερη φάση, όπου οι ισλαμιστές αναλαμβάνουν το ρόλο της αντιπολίτευσης.

Με την ανεξαρτητοποίηση των 5 εκ των 7 ταξιαρχιών που μάχονται τον Πρόεδρο Ασάντ υπό τον FSA στις 22 Νοε 2013, συγκροτείται η τρομοκρατική οργάνωση Islamic state (ISIS)³⁰, η οποία ανακοινώνει την ύπαρξη της μέσω μαγνητοφωνημένου μηνύματος στο διαδύκτιο ιστοτόπο YouTube, δηλώνοντας ξεκάθαρα την Ισλαμική της ταυτότητα. Η ενέργεια αυτή προκαλεί σύγχυση στις τάξεις των Ισλαμιστών σχετικά με τους σκοπούς του αγώνα. Εύλογα προκύπτει προβληματισμός και τίθεται το ερώτημα σε τι αποσκοπεί ο αγώνας, στην ίδρυση ισλαμικού κράτους ή στη πτώση του Ασάντ και την διεξαγωγή εκλογών;

γ. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ISIS

Η στάση των ισλαμικών οργανώσεων της Συρίας απέναντι του κύριου αυτού διλλήματος είναι η εξής:

Τον Απρίλιο του 2013 ανακοινώνεται από τον ηγέτη του ISIS, AL BAGHDADI ³¹ότι η τρομοκρατική οργάνωση ISI (ISLAMIC STATE OF IRAQ) και η ιδρυθείσα από αυτήν οργάνωση Jabhat – Al Nusra, θα συγχωνευτούν υπό την ηγεσία του, σε μια οργάνωση με ονομασία ISIS (Islamic state of Iraq and Sham) ή Daesh ³².

Ο ηγέτης όμως της Jabhat – Al Nusra, Jawlani, ο οποίος υποστηριζόταν από την Al- Qaeda του Al –Zawahiri, αρνήθηκε την συγχώνευση και τον Φεβρουάριο του 2014, η Al- Qaeda διέκοψε κάθε επαφή με την τρομοκρατική οργάνωση ISIS³³, γεγονός που έφερε διχασμό και αντιθέσεις στους κόλπους των ισλαμιστών.

Οι ισλαμιστικές οργανώσεις της Συρίας απορρίπτουν την ιδεολογία του ISIS, δηλώνοντας πως υπάρχει κώδικά ἠθους, ενώ ο στόχος του αγώνα παραμένει η ελευθερία της Συρίας. Στις προσπάθειες του να πάρει προβάδισμα και να επικρατήσει στη πολιτική σκηνή της Συρίας, η τρομοκρατική οργάνωση ISIS επιχείρησε στην αρχή να εκμεταλλευτεί την δυσарέσκεια του Συριακού Λαού

30

31

Ο Αμπού Μπακρ αλ-Μπαγκντάντι είναι ο χαλίφης του Ισλαμικού Κράτους, ενός κράτους που δεν έχει αναγνώριση διεθνώς, ενώ έχει καταλάβει με τη βία εδάφη του Ιράκ και της Συρίας

32

Από τα αρχικά των αραβικών λέξεων.

33

Σχετικά με την ρήξη Al – Qaeda και ISIS δεξ: inside the army of the army of terror- Michael Weiss, Hassan Hassan, Regan Arts, 2015.

απέναντι στην κυβέρνηση Ασάντ. Ακολουθώντας αυτή τη τακτική στην πόλη Saraqeb εκπρόσωποι του ISIS πρόσφεραν τρόφιμα και φάρμακα, προσπαθώντας να στρατολογήσουν τον ντόπιο πληθυσμό. Πολύ σύντομα αποκάλυψαν όμως το πραγματικό τους πρόσωπο, προβαίνοντας στις αποτρόπαιες πράξεις, ήδη γνωστές της πάσης, με κορύφωση την καταστροφή των Χριστιανικών μνημείων στην πόλη Raqqa και το διωγμό του χριστιανικού πληθυσμού, όπου εκδηλώθηκε η παντελής έλλειψη τήρησης οποιασδήποτε αρχής ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ανάμεσα στα χιλιάδες θύματα ήταν και ο πατέρας Paolo Dall'Oglio, καθολικός μοναχός που λειτουργούσε επί 3 δεκαετίες στην έρημο Deir Mousa. Είχε εργαστεί για την συμφιλίωση των λαών και τον τερματισμό των διωγμών. Απήχθη στις 29 Ιουλίου 2013 από τον ISIS και σε ελάχιστο διάστημα δολοφονήθηκε.³⁴ Ο αρχηγός και εγκέφαλος της οργάνωσης υπό τον έλεγχο του οποίου διεξάγονται όλες οι επιχειρήσεις είναι ο Abu Bakr Al Baghdadi, είναι καθηγητής Ισλαμικού Νόμου και διαδέχθηκε την ηγεσία μετά τον θάνατο των προηγούμενων ηγετών της από καταδρομική ενέργεια των ΗΠΑ.

Η Αραβική Άνοιξη³⁵ προσέφερε ευκαιρίες για την εξάπλωση της οργάνωσης.³⁶ Αξιοποιώντας όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι Ισλαμιστές, κάνουν την εμφάνισή τους και με αναρτήσεις στους ιστοτόπους, καλούν τους μουσουλμάνους να συμμετάσχουν στον ιερό πόλεμο κατά των απίστων. Οι φυλακές από πολλές αραβικές χώρες εκείνη την περίοδο ανοίγουν τις πύλες τους και αφήνουν ελεύθερους καταδίκους ακραίου θρησκευτικού φανατισμού .

Στα μέσα του 2008, με συνδυασμένες επιχειρήσεις³⁷ στο έδαφος του Ιρακ, οι ΗΠΑ κατάφεραν να καταστείλουν πλήρως την δράση των τρομοκρατών της Al –Qaeda ³⁸ . Οι στρατιωτικές δυνάμεις των ΗΠΑ με επιχειρήσεις εξόντωσαν τον Abu Al Ghadiya (δεξί χέρι του Zarqawi) και τους Abu Omar Al Baghdadi και Auyub Al Mauri τους κορυφαίους ηγέτες του Ισλαμικού κράτους του Ιράκ (ISI) μετά τον θάνατο του Zarqawi . Έτσι, το έτος 2011 το ISI εμφανίζει έλλειψη πόρων, μαχητών και προορισμό. Η κρίση στην Συρία προσφέρει στο νέο ηγέτη της οργάνωσης μια χρυσή ευκαιρία να εδραιώσει την παρουσία του στην περιοχή με τον τρόπο που ήδη αναφέρθηκε. Επιπλέον, η τρομοκρατική οργάνωση Jabhat Al Nusra δημιουργήθηκε από τον Baghdadi με σκοπό να διεισδύσει στον αγώνα των αντικαθεστωτικών δυνάμεων στην

34

Robin Yassin, Lela Al Shami. Syria Burning Country, First Decade of Assad, page 129. Plutopress, London (2016). Η αποτρόπαια αυτή πράξη δείχνει την τρομοκρατική και αιμοσταγή δράση του ISIS.

35

Jessica Stern and J. M. Berger, ISIS the state of terror, Doubleday Press, 2015. Εκφράζεται η προσωπική άποψη των συγγραφέων ότι η αραβική άνοιξη και η αναταραχή που προκλήθηκε συνέδραμε στην εξάπλωση της δράσης της τρομοκρατικής οργάνωσης ISIS.

36

Black Flags, the rise of ISIS, Joby Warriok, page 996, Doubleday, 2015

37

Η δράση του Αμερικανικού στρατού αφορούσε συνδυασμένες επιχειρήσεις Ηλ. Πολέμου, Ασφαλείας και Ειδικών Δυνάμεων με 24ωρη δράση και συνεχή αξιοποίηση πληροφοριών. Δηλαδή δημιούργησαν ένα κλίμα ανασφάλειας στους τρομοκράτες με την άμεση δράση και αξιοποίηση πληροφοριών.

38

Ο Michael V.Hayden, Διευθυντής της CIA το έτος 2008 είχε δηλώσει : « Al-Qaeda is near strategic defeat.»

Συρία.³⁹ Αφού προσέλκυσε φανατικούς μαχητές από όλο τον κόσμο ⁴⁰ αποφασίστηκε η μετονομασία της τρομοκρατικής οργάνωσης σε ISIS.

Παραμένει άγνωστο για ποιο λόγο η Διεθνής Κοινότητα δεν απέτρεψε την ισχυροποίηση της ήδη παρακμασμένης απο το 2011 τρομοκρατικής οργάνωσης. Με τη στάση που κράτησε και κρατάει η Διεθνής κοινότητα διευκόλυσε σημαντικά και την ισχυροποίηση του ISIS και την εξάπλωση της στη Συρία. Από την ίδια τη δράση των τρομοκρατών του ISIS προκύπτει με ασφάλεια το συμπέρασμα, πως η οργάνωση αυτή λαμβάνει μέρος στη σύρραξη της Συρίας ως ένας μη κρατικός δρών. Συνεπώς, ενώ μαίνεται η εμφύλια σύρραξη μεταξύ κυβερνητικών και αντικαθεστωτικών δυνάμεων, εμφανίζεται στο μέτωπο μια εισαγόμενη τρομοκρατική ισλαμιστική οργάνωση, η οποία απειλεί την ίδια την ύπαρξη του κράτους της Συρίας, αγνοώντας εντελώς τη Διεθνή κοινότητα.

Υπό την απειλή του ISIS που έχει εισβάλει στο έδαφος της, η Συρία φαίνεται να πολεμάει για την κρατική της ανεξαρτησία και υπόσταση, με την Διεθνή Κοινότητα να έχει παραιτηθεί από το κύριο της σκοπό, που τουλάχιστον θεωρητικά είναι, η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τα οποία τόσες στρατιωτικές επιχειρήσεις έχουν γίνει σε άλλες χώρες της ευρύτερης περιοχής.

6. Ο ISIS ΩΣ ΑΞΙΟΜΑΧΟ ΕΝΟΠΛΟ ΤΜΗΜΑ

Το ερώτημα που εύλογα γεννάται σχετικά με το ISIS είναι, « ποιος οργάνωσε, εκπαίδευσε και εξόπλισε την τρομοκρατική αυτή οργάνωση, ποιος την χρηματοδοτεί και πως ένας όχλος αιμοσταγών φανατικών άτακτων ισλαμιστών, μετατράπηκε σε στρατό με αξιόμαχο προσωπικό και εξοπλισμό, και μάλιστα υπό το βλέμμα της Διεθνούς κοινότητας». Πραγματικά, είναι άξιο απορίας πως μία τρομοκρατική οργάνωση απέκτησε ένα τέτοιο αξιόμαχο και εκπαιδευμένο στρατιωτικό σύνολο, με υπερσύγχρονο εξοπλισμό και συνεχή ροή εφοδίων. Το ερώτημα αυτό προς το παρόν μένει αναπάντητο και ομοιάζει με ρητορικό. Η τρομοκρατική οργάνωση του ISIS φαίνεται να είναι αποτέλεσμα συνδυασμού περιστάσεων και συσχετισμών δυνάμεων.

Αρχικά οι κυβερνητικές δυνάμεις⁴¹ υποτίμησαν την δράση των τρομοκρατών και ενδέχεται, όπως αναφέρθηκε ήδη, η δράση τους να εξυπηρετούσε τον διπλό σκοπό της συσπείρωσης του λαού και της παύσης της στήριξης των αντικαθεστωτικών Δυνάμεων στη Συρία από τη Δύση. Από την άλλη πλευρά, οι αντικαθεστωτικές

39

Στο 16 λεπτό βίντεο που αναρτήθηκε στο ιστοτόπο YouTube, η οργάνωση βρήκε ανταπόκριση στο Μουσουλμανικό κοινό και ιδιαίτερα στις σουνιτικές περιοχές του Κόλπου και της Αφρικής.

40

Με την ανάρτηση ενός βίντεο 21 λεπτών σε ισλαμιστικά Web sites στις 9 Απριλίου 2013 ανακοινώνεται η ίδρυση του ISIS.

41

Joby Warrick, Black flags, the rise of terror, page 154 Doubleday Press, 2015. Η Συριακή κυβέρνηση στην αρχή δεν έδωσε σημασία στην δράση του ISIS. Είναι προσωπική εκτίμηση που απορρέει απο την ανάγνωση του βιβλίου.

δυνάμεις, κατακερματισμένες και αποδυναμωμένες, δεν ήταν σε θέση να καταστείλουν την απειλή του ISIS. Με δεδομένη την κατάσταση αυτή των δύο αντιμαχόμενων πλευρών, οι τρομοκράτες πραγματοποίησαν κινήσεις στρατηγικής σημασίας που τους έδωσε το πλεονέκτημα των κινήσεων και την πρωτοβουλία ενεργειών, όπως :

- Η επίθεση στις περιοχές του Β-Δ Ιράκ τον Ιούνιο του 2014 και η κατάληψη της πόλης Μοσούλης, εξασφάλισε την πρόσβαση του ISIS στις αποθήκες του Ιρακινού στρατού απ' όπου κατασχέθηκαν μεγάλες ποσότητες υπερσύγχρονου εξοπλισμού που είχε δοθεί ως βοήθεια από τον Αμερικανικό στρατό για την ανοικοδόμηση του Ιράκ, μετά την επέμβαση των ΗΠΑ το 2003.
- Η αφαίρεση χρημάτων και χρυσού από τις τράπεζες της Μοσούλης και η χρηματική βοήθεια από τη Σαουδική Αραβία εξασφάλισαν αρκετούς οικονομικούς πόρους .
- Η κατάληψη της στρατηγικής σημασίας πόλης Al-Zor, εξασφάλισε την αυτόρκεια σε πετρέλαιο .

Με τις παραπάνω κινήσεις ο ISIS εκτός από δρών, καθορίζει και τους κανόνες του παιχνιδιού στην σύρραξη της Συρίας, έχοντας αιφνιδιάσει τους πάντες. Στα τέλη Ιουλίου του 2014 υπό τον έλεγχο του είχε περιέλθει το 1/3 της επικράτειας της Συρίας και το 1/3 της επικράτειας του Ιράκ. Η απειλή του ISIS είχε γιγαντωθεί και η περίοδος χάριτος είχε λήξει. Μετά το δραματικό γεγονός της εκτέλεσης 220 κληρωτών οπλιτών στην αεροπορική βάση Tabqa η κυβέρνηση άρχισε να στοχεύει εναντίον του ISIS.

Ε. ΟΙ ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ (NON STATE ACTORS) ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Ερμηνεία του όρου « μη κρατικοί δρώντες». Τι σημαίνει ο όρος αυτός και πως σχετίζεται με το διεθνές δίκαιο; Το φαινόμενο των μη κρατικών δρώντων είναι πρόσφατο ή υπήρχε και στο παρελθόν;

ΜΗ ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΔΡΩΝΤΕΣ (NON STATE ACTORS)⁴²: Ομάδες ή άτομα που δρουν ανεξάρτητα και όχι από την πλευρά ή τον έλεγχο κάποιου κράτους .

ΕΞΩΕΔΑΦΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ (EXTRATERRITORIAL USE OF FORCE)⁴³: Είναι οι ενέργειες ενός κράτους που δρα έξω από τα διεθνώς αναγνωρισμένα εδαφικά του όρια και οι πράξεις αυτές περιλαμβάνουν την χρήση βίας.

Ειδικά, τα τελευταία χρόνια με την αλματώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας, την ευκολία ηλεκτρονικών και τραπεζικών συναλλαγών και την ευκολία πρόσβασης σε όπλα, οι μη κρατικοί δρώντες κάνουν όλο και πιο συχνή την εμφάνιση τους. Έτσι η δράση των μη κρατικών δρώντων συνδέεται άμεσα με την εξωεδαφική χρήση βίας από την πλευρά των κυβερνητικών δυνάμεων.

42

Noam Lubell, extraterritorial use of force against non state actors, Oxford Monographs in International Law, page 23, oxford Press 2010.

43

Noam Lubell, extraterritorial use of force against non state actors, Oxford Monographs in International Law, page 23, oxford Press 2010.

Από πλευράς Διεθνούς Δικαίου προκύπτουν διάφορα θέματα γύρω από την χρήση εξωεδαφικής βίας, το πιο σημαντικό των οποίων είναι, εάν η εξωεδαφική χρήση βίας εναντίον μη κρατικών δρώντων είναι νόμιμη. Μέχρι πρόσφατα, δηλαδή προτού κάνει την εμφάνιση του ISIS, οι κρατικοί δρώντες αποδίδονταν σε κάποιο κράτος και η δράση τους θεωρούνταν δράση του κράτους. Η πιο χαρακτηριστική περίπτωση αποτέλεσε η δράση των μη κρατικών δρώντων στην Νικαράγουα την δεκαετία του 80.

Η υπόθεση αυτή που εξετάστηκε από το Διεθνές Δικαστήριο και αφορούσε τις στρατιωτικές και παραστρατιωτικές δράσεις υπέρ και κατά της Νικαράγουα, εξέτασε μια κατάσταση, στην οποία οι μη κρατικοί δρώντες διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο. Το διεθνές δικαστήριο, όμως προτίμησε να εξετάσει την χρήση βίας μεταξύ των κρατών. Η διεθνής δικαιοσύνη επέλεξε με την απόφαση-σταθμό να συνδέει την δράση οργανώσεων με τα κράτη. Από τότε το πρόβλημα διευρύνθηκε με τους μη κρατικούς δρώντες να δρουν ανεξάρτητα και να απειλούν την πτώση κρατών και την δημιουργία failed states. Η Συρία αποτελεί μια τέτοια περίπτωση με την δράση μη κρατικών δρώντων να απειλούν την υπόσταση του κράτους

Η εξωεδαφική χρήση βίας, αποτέλεσε την απάντηση των κρατών στην δράση μη κρατικών δρώντων. Στην σύγχρονη ιστορία των κρατών μετά την ίδρυση του Ο.Η.Ε υπάρχουν πολλά παραδείγματα εξωεδαφικής χρήσης βίας κρατών εναντίον μη κρατικών δρώντων (Non State Actors). Τέτοια παραδείγματα είναι:

- η Κολομβία η οποία έχει βομβαρδίσει θέσεις ανταρτών στο Εκουαδόρ ⁴⁴,
- η Ευρωπαϊκή ένωση η οποία είχε αποστείλει ναυτικές δυνάμεις κρατών μελών της εναντίον της πειρατείας στην Ν.Αφρική,
- η Τουρκία που έχει προσβάλλει θέσεις Κούρδων στο έδαφος του Ιράκ.

Η εξωεδαφική χρήση βίας δεν είναι ένα καινούργιο φαινόμενο με την χαρακτηριστική περίπτωση της υπόθεσης Caroline το 1837 να κατέχει σημαίνουσα θέση. Οι ΗΠΑ έχουν εφαρμόσει αυτή την τακτική για την προώθηση των συμφερόντων τους αρκετές φορές.⁴⁵ Το 1916 οι ΗΠΑ έστειλαν στρατεύματα στο Μεξικό μετά από επίθεση του Fran.Villa, τον οποίο η Μεξικανική κυβέρνηση αδυνατούσε να ελέγξει, ενώ πιο πρόσφατες είναι οι αεροπορικές προσβολές στο Πακιστάν και την Σομαλία. Άλλες χώρες επίσης έχουν κάνει εξωεδαφική χρήση βίας, όπως

- το Ισραήλ κατά το παρελθόν απέστειλε ειδικές δυνάμεις για να απαγάγουν τον Adolph Eichman από την Αργεντινή,
- Επιχείρηση των ειδικών δυνάμεων του Ισραήλ για την απελευθέρωσης ομήρων στο αεροδρόμιο Έντεμπε της Ουγκάντας.

44

BBC news, 1 March 2008. www.bbc.com/19/09/2016

45

J.Scott, The American Punitive Expedition in Mexico, page 32,Plutto Press

- το 1999 οι Τουρκικές μυστικές υπηρεσίες συνέλαβαν τον ηγέτη του ΡΚΚ (Κουρδικό Εργατικό Κόμμα) ενώ βρισκόταν στο έδαφος της Κένυα και τον μετέφεραν στην Τουρκία.

Οι ενέργειες αυτές έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό την εξωεδαφική χρήση βίας από κάποιο κράτος εναντίον άλλου ή από κάποιο μη κρατικό δρώντα που η δράση του αποδίδεται σε κάποιο κράτος ή σχετίζεται με αυτό. Διακρίνουμε τα παρακάτω παραδείγματα για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω:

1) Επιχείρηση στο αεροδρόμιο Entebbe της Uganda

Το 1976, οι Ισραηλινές Ειδικές Δυνάμεις πραγματοποίησαν επιχείρηση διάσωσης ομήρων, στο αεροδρόμιο Entebbe, της Uganda. Το Ισραήλ ξεκαθάρισε δε ότι η επιχείρηση αφορούσε μόνο την διάσωση των ομήρων και δεν είχε σκοπό να κινηθεί εναντίον της Uganda. Το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν υιοθέτησε κάποιο ψήφισμα σχετικά με την ενέργεια αυτή του Ισραήλ⁴⁶ και ταυτόχρονα τα κράτη δεν φάνηκε να καταδικάζουν την πράξη διάσωσης των ομήρων ως παραβίαση του Αρθρου 2(4).

2). Η Επέμβαση των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν

Ίσως η πιο εμφανής περίπτωση δικαιολόγησης εξωεδαφικής χρήσης βίας αποτελεί η επίκληση της νόμιμης άμυνας. Αυτή τη στάση υιοθέτησαν οι ΗΠΑ το 2001 στην επιχείρηση «Enduring Freedom» εναντίον της AL - Qaeda στο Afghanistan. Χαρακτηριστικά, οι ΗΠΑ ανέφεραν στον Πρόεδρο του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με την πράξη της επέμβασης τα παρακάτω⁴⁷:

« In response to the attacks and in accordance with the inherent right of individual and collective self defense United States Armed forces have initiated actions to prevent and deter further attacks on the US.»

Η πράξη όμως της Αμερικής να επιτεθεί στο Afghanistan, νομιμοποιήθηκε έστω και εκ των υστέρων με το ψήφισμα 1386 του Συμβουλίου Ασφαλείας, πράγμα που έχει ιδιαίτερη σημασία διότι χωρίς το εν λόγω ψήφισμα η πράξη των ΗΠΑ θα ήταν παράνομη.⁴⁸ Στην συγκεκριμένη όμως περίπτωση οι ΗΠΑ δικαιολόγησαν την επέμβαση τους με το επιχείρημα ότι οι Taliban συνδέονταν με την κυβέρνηση του Αφγανιστάν. Δηλαδή επιχείρησαν να συνδέσουν την δράση μη κρατικού δρώντα με το κράτος, ώστε να δικαιολογήσουν την επέμβαση τους. Άρα και στην περίπτωση αυτή επιβεβαιώνεται η ερμηνεία που δίδεται για την δράση των μη κρατικών

46

Noam Lubell, extraterritorial use of force against non state actors, Oxford Monographs in International Law, page 27, oxford Press 2010.

47

Letter Dated, 7 Okt 2001, from the representative of the USA in the S.C of the U.N/56th session/UN DOCS/2001/946.

48

A Cassese, international Law /Oxford press, 2005, page 354.

δρώντων από την υπόθεση σχετικά με την δράση των στρατιωτικών και παραστρατιωτικών οργανώσεων στη Νικαράγουα.

3. ΟΙ ΗΠΑ ΚΑΙ Η ΣΥΡΙΑ .

Στα τέλη του 2010 οι σχέσεις ΗΠΑ – Συρίας δείχνουν να βελτιώνονται μετά από μια μεγάλη περίοδο διακοπής των διπλωματικών σχέσεων. Γίνεται αποστολή για πρώτη φορά μετά το 2005 αμερικανού πρέσβη στην Συρία, του διπλωμάτη κ. Robert Ford.⁴⁹ Στην συνέχεια όμως ακολουθούν τα γεγονότα της αραβικής άνοιξης και η ανάφλεξη στο έδαφος της Συρίας. Στις 18 Αυγ 2011 ο Πρόεδρος Barrack Obama κάνει την πρώτη του επίσημη αναφορά στον Πρόεδρο Assad κανοντας λόγο για παραίτηση του Assad. Χαρακτηριστικά αναφέρει « Ήρθε η ώρα να αποχωρήσει και να παραιτηθεί ο Πρόεδρος Ασάντ για το καλό του Συριακού Λαού. »⁵⁰. Εντούτοις συμπλήρωσε ότι « οι ΗΠΑ δεν θα επιβάλλουν αυτή την μετάβαση στον Συριακό Λαό».

Η πολιτική των ΗΠΑ ήταν η συνεχής καταδίκη της κυβέρνησης Ασάντ για την αιματοχυσία που ελάμβανε χώρα. Από τον Μάιο του 2011 οι ΗΠΑ έχουν επιβάλλει πάγωμα καταθέσεων καθώς και απαγόρευση κάθε είδους συναλλαγής με τα αμερικανικά Τραπεζικά Ιδρύματα για τον Ασάντ. Στα μέσα του 2014 και ενώ ο ISIS έχει καταλάβει το 1/3 της Συριακής επικράτειας οι ΗΠΑ ξεκίνησαν την πραγματοποίηση χιλιάδων αεροπορικών επιδρομών στην Συρία. Οι επιδρομές των ΗΠΑ αποσκοπούσαν στην πτώση του Assad αλλά και στη εξόντωση του ISIS. Οι ΗΠΑ επανηλλημένως έχουν καταδικάσει την δράση της τρομοκρατικής οργάνωσης του ISIS. Οι αεροπορικές επιδρομές τους έχουν ως στόχο την δράση αυτής της τρομοκρατικής οργάνωσης αλλά και τις δυνάμεις του Assad. Παρά την πληθώρα των βομβαρδισμών, οι ενέργειες αυτές των ΗΠΑ, δεν επέφεραν τα αποτελέσματα στην περιστολή της δράσης του ISIS. Επιπλέον η χρήση βίας που έγινε από τις ΗΠΑ στο έδαφος της Συρίας φαίνεται ότι εμφανίζει μια προβληματική ως προς το Διεθνές Δίκαιο.

4. Η ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΡΙΑ

Η Ρωσία από την περίοδο του ψυχρού πολέμου αποτελούσε έναν από τους παραδοσιακούς συμμάχους της Συρίας και έναν από τους καλύτερους εξαγωγείς οπλικών συστημάτων και πυρομαχικών. Η σχέση αυτή ενισχύεται από το γεγονός ότι η Συρία κατέχει σημαντική θέση στην ευαίσθητη περιοχή της Μέσης Ανατολής αλλά και από το γεγονός ότι η Ρωσία στην περιοχή της Συρίας κατέχει το μοναδικό λιμένα με πρόσβαση στην μεσόγειο θάλασσα. Με τα δεδομένα αυτά ξεκίνησαν τα γεγονότα

49

Η πρώτη συνάντηση του κ. R.Ford με τον κ. Basar Assad, ήταν ενδεικτική της σχέσης που θα είχαν οι 2 άνδρες. Μετά από αναφορά τους αμερικανού πρέσβη σχετικά τα ανθρώπινα δικαιώματα και την παραβίαση τους από την Συρία, ο Σύριος Πρόεδρος απάντησε ενοχλημένος «οι τελευταίοι που πρέπει να μιλάτε για δικαιώματα είστε εσείς»

50

New York Times, US and ALIES.18/08/2016- www.nytimes.com/world/19/diplo.html

της αναταραχής στην Συρία από τις αρχές του 2011 και όπως ήταν αναμενόμενο η Ρωσία δεν έμεινε αμέτοχη στην σύρραξη αυτή.

Η εργασία στο δεύτερο μέρος της αναφέρεται διεξοδικά στην σχέση της Ρωσίας με την Συρία και στην εξέταση της επέμβασης Ρωσίας στη Συρία.

Β΄ ΜΕΡΟΣ «Η ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ»

1. ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΠΛΗΝ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Στα μέσα του 2014 και ενώ ο ISIS έχει καταλάβει το 1/3 της Συριακής επικράτειας. Οι ΗΠΑ ξεκινούν και πραγματοποιούν χιλιάδες αεροπορικές επιδρομές στο έδαφος της Συρίας με διττό σκοπό την ανατροπή του Προέδρου και την καταστροφή των ακραίων ισλαμιστών. Από τον Σεπτ 2014, 63 κράτη δημιούργησαν ένα συνασπισμό εναντίον του ISIS με ελάχιστα κράτη όμως να αναλαμβάνουν στρατιωτικές επιχειρήσεις. Οι ΗΠΑ, Καναδάς, Γαλλία, Τουρκία ήταν οι μόνες δυνάμεις που πραγματοποίησαν επιχειρήσεις. Από τότε έχουν γίνει περίπου 10.000 αεροπορικές επιδρομές εναντίον του ISIS στην Συρία, από τις οποίες 7800 – από τις ΗΠΑ και οι υπόλοιπες από τις άλλες χώρες - μέλη. Η χρήση βίας των ΗΠΑ στο έδαφος της Συρίας εμφανίζει μια προβληματική ως προς το Διεθνές Δίκαιο. Για την επέμβαση στη Συρία οι ΗΠΑ έκαναν χρήση των παρακάτω νομικών επιχειρημάτων διεθνούς δικαίου.

α. Η ΕΠΙΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΜΥΝΑΣ – ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Η πρέσβης των ΗΠΑ στα Η.Ε,κα.Samantha Powers απέστειλε επιστολή⁵¹ στον Γ.Γ των Η.Ε με το οποίο προέβαλλε το επιχείρημα της Νόμιμης Άμυνας, της Συλλογικής Νόμιμης Άμυνας μετά από πρόσκληση του Ιράκ εναντίον του ISIS. Εδώ τίθεται το ερώτημα, εάν μπορεί να γίνει επίκληση νόμιμης άμυνας λόγω ένοπλης δράσης μη κρατικών δρώντων, καθώς το άρθρο 51 του χάρτη κάνει αναφορά σε κράτη μέλη.⁵² Η Διεθνής νομολογία σχετικά με αυτό το θέμα έχει λάβει στο παρελθόν θέση, στις παρακάτω υποθέσεις:

1. Στην υπόθεση πλατφόρμες πετρελαίου⁵³ (oil platforms – IRAN v. USA - ICJ 2000) ⁵⁴. Στις 16 Οκτ 1987, το τάνκερ «sea isle city» με σημαία ΗΠΑ χτυπήθηκε από πύραυλο στο λιμάνι του Κουβέιτ. Οι ΗΠΑ θεώρησαν υπεύθυνο το Ιράν για αυτή την επίθεση και στις 19 Οκτ 1987, τρεις μέρες αργότερα επιτέθηκαν πολεμικά πλοία των

51

Η επιστολή σχετικά ανέφερε «The Syrian regime has shown that it cannot and will not confront these safe heavens effectively itself.....states must be able to defend themselves.....when as in the case here the government of the state where the threat is located is unwilling or unable to prevent its territory from such attacks»

52

Member state..

53

Alexandrov St, Self defense against the use of force in international law, kluwer law interntational, 1996, page 57

54

Merits, ICJ Rep 2003 161, International Court Of Justice.

ΗΠΑ με πυραύλους εναντίον εγκαταστάσεων παραγωγής πετρελαίου του Ιράν, λέγοντας ότι ενεργούσαν στα πλαίσια της νόμιμης άμυνας. Επίσης το πολεμικό πλοίο USS Samuel B. Roberts χτύπησε σε νάρκη, μετά από αποστολή συνοδείας στα διεθνή ύδατα του Μπαχρεϊν. Τότε οι ΗΠΑ επικαλούμενες την νόμιμη άμυνα κατέστρεψαν παντελώς τις πλατφόρμες πετρελαίου στις οποίες είχαν επιτεθεί κάποιους μήνες νωρίτερα. Το δικαστήριο στην συγκεκριμένη υπόθεση⁵⁵ εξέτασε εάν ήταν νόμιμη η δράση των ΗΠΑ να προσβάλουν με πυρά τις εγκαταστάσεις πετρελαίου του Ιράν. Συγκεκριμένα υποστήριξε ότι για την χρήση βίας ενός κράτους εναντίον άλλου πρέπει να αποδειχθεί η άμεση εμπλοκή του άλλου κράτους. Έπρεπε να αποδειχτεί η συμμετοχή του Ιράν στην επίθεση στο υπό σημαία ΗΠΑ τάνκερ και στην ναρκοθέτηση των διεθνών υδάτων. Είναι ξεκάθαρο ότι εάν δεν αποδειχτεί συμμετοχή κράτους, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της νόμιμης άμυνας από άλλο κράτος. Το δικαστήριο για να δικαιολογήσει την απόφαση⁵⁶ του είπε « the burden of proof of the existence of an armed attack by Iran on the United States, in the form of the missile attack on the sea isle city, has not been discharged.

2. Η Γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με την κατασκευή του τείχους στην κατεχόμενη Παλαιστινιακή περιοχή (Advisory Opinion, ICJ Rep 2004). Με το ψήφισμα A/RES/ES-10/14 (2003) η Γενική Συνέλευση την Η.Ε ζήτησε την άμεση γνωμοδότηση του Διεθνούς Δικαστηρίου με την παρακάτω ερώτηση :

«What are the legal consequences arising from the construction of the wall being built by Israel, the occupying power, in the occupied Palestinian territory, including in and around East Jerusalem as described in the report of the Secretary General, considering the rules and principles of international law, including the fourth Geneva Convention of 1949 and relevant security council and General Assembly resolutions. Η απάντηση που δίνει το δικαστήριο είναι ξεκάθαρη, ως προς την επίκληση της νόμιμης άμυνας, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Χάρτη των Η.Ε. « Article 51 of the Charter thus recognizes the existence of an inherent right of self -defense in the case of armed attack by one state against another state. However Israel does not claim that the attack it are imputable to a foreign state.»

3. Στρατιωτικές και παραστρατιωτικές δράσης υπέρ και κατά της Νικαράγουα (Nicaragua v.USA – Merits, ICJ Rep 1986). Στην υπόθεση αυτή το δικαστήριο σχετικά με τις δράσεις παραστρατιωτικών οργανώσεων και την επίκληση της νόμιμης άμυνας είπε⁵⁷: « it may be considered to be agreed that an armed attack must be understood as including not merely action by regular armed forces across an international border, but also the sending by or on behalf of a state of armed bands, groups irregulars and mercenaries, which carry out acts of armed force against another state»

55

International Law, Martin Dixon page 579, oxford University Press, Fifth edition.

56

Η απόφαση του δικαστηρίου κατέληγε ότι «The Court concludes from the foregoing that the actions carried out by the USA forces against Iranian oil installation on 19 Oct 1987 and 18 April 1988 cannot be justified,...»

57

Merits, ICJ Rep 1986, Para. 195

Οι τρεις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν καθορίζουν με παραδείγματα από την διεθνή νομολογία την επίκληση στην νόμιμη άμυνα. Η επίθεση ενός κράτους εναντίον ενός άλλου κράτος είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει επίκληση στο Άρθρο 51 του Χάρτη. Ακόμα και στην περίπτωση που δρουν αντάρτες, παραστρατιωτικοί, παραστρατιωτικές οργανώσεις, πρέπει να αποδειχτεί ότι κάποιο κράτος ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο, δηλαδή ότι ουσιαστικά ένα κράτος έχει τον απόλυτο έλεγχο αυτής της παραστρατιωτικής οργάνωσης. Ο εξοπλισμός ή η παροχή όπλων και πυρομαχικών δεν αποδεικνύει την άσκηση ελέγχου ενός κράτους στην οργάνωση. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και στην δράση των παραστρατιωτικών οργανώσεων απαιτείται κρατική συμμετοχή, μάλιστα σε τέτοιο βαθμό που σε κάθε επίθεση των παραστρατιωτικών να αποδεικνύεται ότι το κράτος ασκούσε τον αποτελεσματικό έλεγχο. Η χρήση ομάδων ανταρτών από κάποιο κράτος στο έδαφος ενός άλλου κράτος δεν αποτελεί καινούργιο τακτική. Το συγκεκριμένο πρόβλημα απασχόλησε και την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τον ορισμό της επίθεσης.⁵⁸

Η περίπτωση της Συρίας με την παρουσία του ISIS, η δράση του οποίου έχει φτάσει σε επίπεδο ένοπλης επίθεσης (armed attack) είναι ίσως μοναδική στα μέχρι τώρα χρονικά, διότι εκ των πραγμάτων, δεν μπορεί να αποδοθεί σε κανένα κράτος. Συνεπώς το συμπέρασμα που προκύπτει είναι πως οι ΗΠΑ δεν είχαν το δικαίωμα να επέμβουν στην Συρία, επικαλούμενες την νόμιμη άμυνα ή την συλλογική νόμιμη άμυνα μετά την πρόσκληση για επέμβαση από το Ιράκ, μιας και οι πράξεις του ISIS δεν αποδίδονται στην νόμιμη κυβέρνηση Assad και ούτε έχουν λάβει οι ΗΠΑ κάποια πρόσκληση για παροχή βοήθειας, πλην της Ρωσίας . Το διεθνές δικαστήριο στην υπόθεση της Νικαράγουα (Merits ICJ 1986) μάλιστα, τονίζει ότι ⁵⁹« at all events the court finds that in customary international law whether of a general kind or that particular to the inter American legal system, there is no rule permitting the exercise of collective self-defense in the absence of a request by the state which regards itself as the victim of an armed attack»

Η επέμβαση των ΗΠΑ από την πλευρά του διεθνούς δικαίου είναι παράνομη, αφού η χώρα δεν ήταν θύμα ένοπλης επίθεσης από άλλο κράτος, κάτι που δεν δίνει το νόμιμο δικαίωμα στις ΗΠΑ να κάνουν επίκληση στην νόμιμη άμυνα. Επιπλέον, η δράση της τρομοκρατικής οργάνωσης ISIS δεν μπορεί να αποδοθεί σε κάποιο κράτος, άρα και η πρόσκληση για βοήθεια από το Ιράκ δεν μπορεί να ενταχτεί στα πλαίσια της συλλογικής νόμιμης άμυνας μίας και ο ISIS δεν δρα εκ μέρους της Συρίας αλλά τουναντίον δρα εναντίον της νόμιμης κυβέρνησης. Η δράση του Ισλαμικού κράτους στο έδαφος της Συρίας δεν δίνει το δικαίωμα σε κανέναν χωρίς απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε να επέμβει στο έδαφος ενός ανεξάρτητου και αναγνωρισμένου κράτους από τον Ο.Η.Ε.

Η διεθνής κοινότητα και συγκεκριμένα το Διεθνές δικαστήριο, με τις αποφάσεις σταθμό που προαναφέρθηκαν, εκφράζει διστακτικότητα σχετικά με τους μη κρατικούς δρώντες και το δικαίωμα της νόμιμης άμυνας. Μια στάση σώφρονα, απόλυτα δικαιολογημένη, διότι εάν δοθεί ελεύθερα το δικαίωμα της χρήσης της νόμιμης

58

Για παραπάνω πληροφορίες δεξ, το κείμενο της ειδικής επιτροπής για τον ορισμό της επίθεσης UN/A/8719/1972.

59

Merits ICJ 1986, Para. 199.

άμυνας εναντίον μη κρατικών δρώντων που δρουν στο έδαφος ενός κράτους, αλλά το κράτος δεν ευθύνεται για την δράση του μη κρατικού δρώντα, θα υπάρξει μια ανεξέλεγκτη κατάσταση χρήσης βίας και παραβίασης της αρχής της μη επέμβασης και της ακεραιότητας ενός κράτους, πράγμα αντίθετο στους σκοπούς ίδρυσης του ΟΗΕ όπως αυτοί περιγράφονται στο Χάρτη του ΟΗΕ.

Οι ΗΠΑ διατύπωσαν και κάποιες άλλες θεωρίες σχετικά με την αδυναμία ενός κράτους να διαχειριστεί την κατάσταση στο εσωτερικό του και το δικαίωμα ενός τρίτου κράτους να επέμβει, είτε από ανθρωπιστική σκοπιά, είτε επικαλούμενο την νόμιμη άμυνα. Όσο αφορά τις επεμβάσεις για λόγους ανθρωπιστικούς και αυτές απαιτούν την έγκριση του Σ.Α του Ο.Η.Ε. Μετά το ψήφισμα 2249 του Σ.Α η επέμβαση των ΗΠΑ απέκτησε νόμιμη βάση όπως και θα αναλυθεί στο κεφάλαιο σχετικά με την δράση Του Ο.Η.Ε.

2. ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΥΡΙΑΣ ΡΩΣΙΑΣ

α. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΡΩΣΙΑ.

Η Συρία κατέχει σημαντική γεωστρατηγική θέση και εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Ρωσίας, σε δεύτερο βαθμό.⁶⁰ Αυτό σημαίνει ότι η επιβίωση της Ρωσίας δεν εξαρτάται από την διατήρηση της εξουσίας στην Συρία από τον πρόεδρο Ασάντ. Παρόλα αυτά η σημασία της για την Ρωσία είναι τέτοια που την οδήγησαν στην απόφαση να επέμβει στρατιωτικά, όταν διαπίστωσε ότι απειλείται η εξουσία του Ασάντ. Ο πρόεδρος Assad για την Ρωσία αποτελεί ένα πρόσωπο που η διακυβέρνηση του εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Ρωσίας. Με αυτό το δεδομένο το καθεστώς του Προέδρου Assad, επειδή είχε παραχωρήσει τον μοναδικό για την Ρωσία λιμένα της Ταρτούς με πρόσβαση στην μεσόγειο θάλασσα, αλλά και επειδή είχε αναπτύξει στενή συνεργασία σε θέματα πολιτικοστρατιωτικής συνεργασίας με την Ρωσία στην ευαίσθητη περιοχή της Μέσης Ανατολής, έγινε ένας σημαντικός σύμμαχος. Στην αρχή η ανάμειξη της, εκφράζεται έμμεσα με :

την αποστολή συμβούλων,

την προστασία του καθεστώτος από μια διεθνή επέμβαση με την χρήση του βέτο στο Συμβούλιο Ασφαλείας και στην συνέχεια με την άμεση επέμβαση. Με τις παραπάνω ενέργειες της η Ρωσία έδειξε ότι τελικά η Συρία είναι πολλή σημαντική για την αυτήν.

Η θέση της Συρίας βρίσκεται στην Μέση Ανατολή, η οποία αποτελεί έναν από τους γίγαντες στην παραγωγή του πετρελαίου. Η γειτνίαση της με πετρελαιοπαραγωγές χώρες την καθιστά εξαιρετικά σημαντική, ώστε να επηρεάζει την γενικότερη κατάσταση στην περιοχή. Η κρίση και η εξάπλωση της βίας σε

60

www.quora.com/importance_of_the_Syrian_conflict/21/8/1026, Εκφράζεται η άποψη της εξυπηρέτησης των συμφερόντων σε δεύτερο βαθμό.

γειτονικές χώρες επηρεάζει την παραγωγή του πετρελαίου και τις οικονομίες αρκετών χωρών.

Η Συρία επίσης αποτελεί έναν από τους κύριους αγοραστές Ρωσικών οπλικών συστημάτων. Με τις εξαγωγές για την Ρωσία να αγγίζουν το 1,1 δις δολάρια για την περίοδο από το 2008 μέχρι 2012. Η στενή σχέση της Ρωσίας με την Συρία διαρκεί από τη δεκαετία του 1970, από την εποχή της στήριξης που παρείχε η τότε σοβιετική ένωση στην Συρία κατά την διάρκεια του Ψυχρού πολέμου. Η Ρωσία διαθέτει ναυτική βάση στη πόλη Ταρτούς. Αποτελεί την μοναδική βάση που κατέχει η Ρωσία στην Μεσόγειο θάλασσα και κύριο διάδρομο για εισαγωγή πετρελαίου από την Μέση ανατολή.

Με την ανάμειξη της στη Συρία, η Ρωσία, οδήγησε σε αποπροσανατολισμό την διεθνή κοινή γνώμη σχετικά με την επέμβαση της στην Κριμαία. Η κρίση στη Συρία πρόσφερε στην Ρωσία ευκαιρία να αναχαιτίσει την προσπάθεια των ΗΠΑ να επιβάλουν το καθεστώς που επιθυμούν στην μέση ανατολή. Στην περίπτωση που υιοθετήσουμε την άποψη ότι η αραβική άνοιξη ήταν σχέδιο των μυστικών αμερικανικών υπηρεσιών. Η Αραβική άνοιξη και η ανατροπή του Λίβυου ηγέτη Muammar Qaddafi αιφνιδίασε την Ρωσία, όμως η αναταραχή στη Συρία της προσέφερε μια πρώτης τάξης ευκαιρία, ώστε να αντισταθμίσει την διπλωματική ήττα του ψηφίσματος 1973 του Συμβουλίου Ασφαλείας και να αντιταχθεί στην πολιτική της Δύσης.

β. Η ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΣΥΡΙΑ

Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις της Ρωσίας στο έδαφος της Συρίας ξεκίνησαν στις 30 Σεπ 2015 μετά από την πρόσκληση της Συριακής κυβέρνησης για παροχή βοήθειας εναντίων των τρομοκρατικών δυνάμεων του ISIS. Η επέμβαση αρχικά περιελάμβανε αεροπορικές επιδρομές στην Β.Δ Συρία εναντίον δυνάμεων που μάχονταν την κυβέρνηση. Αρκετές οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως η Human Rights Watch, η Διεθνής Αμνηστία, οι Γιατροί χωρίς Σύνορα κατήγγειλαν, ότι έγιναν κατά την διάρκεια των αεροπορικών επιδρομών εγκλήματα κατά του άμαχου πληθυσμού από την Ρωσική πλευρά, όπως η προσβολή νοσοκομείων και αμάχων.

1^η Φάση των επιχειρήσεων

Από 30 Σεπ 2015- Μέσα Νοε 2015

Στις 30 Σεπτ 2015 το ομοσπονδιακό Συμβούλιο⁶¹ ή άνω βουλή της Ρωσίας έδωσε ομόφωνα την έγκριση του με 166 ψήφους για την έναρξη της στρατιωτικής επέμβασης στην Συρία⁶². Περιελάμβανε αεροπορικές επιδρομές κυρίως στις πόλεις Homs και Hama στοχεύοντας στην αντιπολίτευση όπως τις δυνάμεις του FSA αλλά και εναντίον στόχων των τρομοκρατών. Το ίδιο διάστημα έγιναν πάνω από 30 προσβολές και στην πόλη Raqqa. Από τις 08 Οκτ 2015 οι αεροπορικές έξοδοι διπλασιάστηκαν και από 30 αυξήθηκαν και έφτασαν 60 την ημέρα, ενώ άρχισαν και επιδρομές κατά των πόλεων Aleppo⁶³ και Al Raqqa.

Σύμφωνα με το Υπουργείο εξωτερικών της Ρωσίας 60 στόχοι τρομοκρατών καταστράφηκαν αυτή την περίοδο, συμπεριλαμβανομένων εγκαταστάσεων διοικήσεως, εγκαταστάσεων διοικητικής μέριμνας και εκπαιδεύσεως και στόχων διαβαθμισμένης στρατιωτικής αξίας όπως προωθημένα παρατηρητήρια και πολυβολεία. Επίσης καταστράφηκε μία βάση των τρομοκρατών στην πόλη Raqqa σκοτώνοντας 2 υψηλόβαθμα στελέχη του ISIS και 200 περίπου μαχητές της οργάνωσης. Την περίοδο αυτή κέντρα εκπαίδευσης στην πόλη Latakia και Idlib επίσης προσεβλήθησαν με απώλειες από την πλευρά των τρομοκρατών περίπου 200 μαχητών. Δυστυχώς κατά τις επιχειρήσεις χτυπήθηκαν, ένα σχολείο, ένα νοσοκομείο σκοτώνοντας περίπου 70 αμάχους. σύμφωνα με καταγγελίες της διεθνούς αμνηστίας χωρίς ωστόσο να επιβεβαιώνεται απο την Ρωσική πλευρά

2η Φάση επιχειρήσεων.

Μέσα Νοεμβρίου – 1 Δεκεμβρίου 2015

Κατά την φάση αυτή, η Ρωσία βομβαρδίζει με βομβαρδιστικά αεροπλάνα της πόλεις της Raqqa, Al-Zor και την ευρύτερη περιοχή της πόλης Aleppo. Οι μαζικές προσβολές επιφέρουν μόνο στην πόλη Al-zor τον θάνατο 600 μαχητών του ISIS. Στις 24 Νοεμβρίου 2015 ένα Ρωσικό μαχητικό αεροπλάνο τύπου Sukhoi - 24 καταρρίπτεται από μαχητικό F-16 της Τουρκικής αεροπορίας. Ακολουθεί μεγάλη ένταση στην σχέση των 2 χωρών με συνεχείς παραβιάσεις του τουρκικού εναέριου

61

Η Άνω Βουλή της Ρωσικής Ομοσπονδίας– η Άνω Βουλή της Ομοσπονδιακής Συνόδου της Ρωσίας – έχει δύο αντιπροσώπους από κάθε Διοικητική Περιοχή της Ρωσικής Ομοσπονδίας: ένα από αντιπροσωπευτικά και ένα από εκτελεστικά Όργανα της κρατικής εξουσίας. Η Άνω Βουλή της Ρωσικής Ομοσπονδίας αποτελείται από 166 μέλη (γερουσιαστές). Στη δικαιοδοσία της Άνω Βουλής είναι η έγκριση αλλαγών των συνόρων μεταξύ των Διοικητικών Περιοχών της Ρωσικής Ομοσπονδίας, η έγκριση του διατάγματος του Προέδρου για κήρυξη κατάστασης πολιορκίας και έκτακτου ανάγκης, η έγκριση της χρήσης των Ενόπλων Δυνάμεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας εκτός συνόρων της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ο καθορισμός των προεδρικών εκλογών στη Ρωσική Ομοσπονδία. Οι ομοσπονδιακοί νόμοι, οι οποίοι ψηφίστηκαν από την Κρατική Δούμα, παραδίδονται για εξέταση στην Άνω Βουλή. Σε περίπτωση απόρριψης του ομοσπονδιακού νόμου από την Άνω Βουλή, οι έδρες μπορούν να δημιουργήσουν τη συμβουλευτική επιτροπή για την επίλυση υπαρχόντων διαφορών και μετά από αυτό ο νόμος υποβάλλεται για δεύτερη εξέταση στην Κρατική Δούμα.

62

www.tass.ru/en/politics/824795/30_Aug_2016.

63

www.radio.free.Syria.com/1-3-2016

χώρου από Ρωσικά μαχητικά. Στις 29 Νοε 2015 η αντιαεροπορική άμυνα της Ρωσίας ενισχύεται με μεταφορά στην βάση της Latakia πυραύλων S-300 και S-400.

3^η Φάση Επιχειρήσεων.

Δεκέμβριος 2015- Φεβρουάριος 2016

Συνεχίζονται οι επιχειρήσεις με εμπλοκή και ναυτικών δυνάμεων, το υποβρύχιο Rostov εξαπολύει πυραύλους εναντίον στόχων στην πόλη Raqa εκτελώντας για πρώτη φορά επιχειρήσεις από την Μεσόγειο θάλασσα. Επίσης αυξήθηκαν οι αεροπορικές έξοδοι φτάνοντας στον αριθμό των 300 εξόδων μέσα σε 3 ημέρες , προσβάλλοντας 600 στόχους από 05 Δεκ μέχρι 08 Δεκ 2015. Στις 30 Δεκ 2015 ενεπλάκησαν οι κυβερνητικές Δυνάμεις με την υποστήριξη της Ρωσικής Αεροπορίας σε μάχες για την ανακατάληψη της πόλης Maskin που κατείχαν οι τρομοκράτες από τον Δεκ 2014. Η πόλη Rabia επίσης ανακαταλήφθηκε από της κυβερνητικές δυνάμεις στις 24 Ιανουαρίου 2016.

Στις 27 Φεβ σταμάτησαν οι επιχειρήσεις και στις 14 Μαρτίου ανακοινώθηκε η απόσυρση του μεγαλύτερου μέρους των Ρωσικών Δυνάμεων από το έδαφος της Συρίας. Σχετικά με την απόφαση αυτή της Ρωσίας προκύπτει το ερώτημα, γιατί η Ρωσία αποφάσισε να αποσυρθεί από το έδαφος της Συρίας, ενώ οι τρομοκράτες του ISIS παρέμειναν στο έδαφος της και συνεχίζουν τη δράση τους, έστω και αποδυναμωμένοι. Από πού θα βοηθηθεί ο συριακός λαός για το τερματισμό της εγκληματικής δράσης του ISIS που έχει καταλάβει το έδαφος της, μιας που όλες οι προσπάθειες εύρεσης λύσης έχουν προς το παρόν αποβεί άκαρπες και τα μέτρα του ΟΗΕ περιορίζονται σε παρατηρήσεις, διαπιστώσεις και ανεπαρκές κινήσεις.

Γιατί η Ρωσία δεν εξόντωσε και δεν εκκένωσε το έδαφος της Συρίας από το ISIS; Η εξήγηση της Ρωσίας, ότι αποσύρεται σε ένδειξη καλής θελήσεως κάτι άλλο παρά σοβαρή και πειστική είναι, εάν λάβουμε υπ' όψη, πως προς το παρόν καμία από τις εμπλεκόμενες πλευρές δεν έχει δείξει καλή θέληση και όλες οι συνομιλίες μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας έχουν αποβεί άκαρπες.

Υ. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

- Αναφορά στα νομικά ζητήματα που προκύπτουν, σύμφωνα με το Διεθνές δίκαιο, από την χρήση βίας της Ρωσίας και των άλλων χωρών κατά τη διάρκεια των επεμβάσεων τους στη Συρία.

- Ανάλυση των γεγονότων με βάση τις επικλήσεις που έχουν γίνει κατά καιρούς από τις μεγάλες δυνάμεις σχετικά με τη δικαιολόγηση της χρήσης βίας και η σύγκριση με την περίπτωση της Συρίας.

1) ΠΟΤΕ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΕΠΕΜΒΕΙ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΣΕ ΜΙΑ ΑΛΛΗ

Θεμελιώδης αρχή είναι η αρχή της αποχής από απειλή χρήση βίας στις διεθνείς σχέσεις των κρατών κατά της εδαφικής ακεραιότητας και της πολιτικής ανεξαρτησίας⁶⁴. Έτσι λοιπόν όλα τα κράτη πρέπει να απέχουν από την χρήση βίας. Επίσης η αρχή της μη επέμβασης σε ζητήματα που ανήκουν στην εσωτερική δικαιοδοσία των κρατών⁶⁵ συνθέτουν ένα θεμελιώδες πλαίσιο για την διαχείριση των περιστατικών βίας στις διεθνείς σχέσεις. Οι θεμελιώδεις δε αυτές αρχές επέβαλλαν στους κρατικούς δρώντες την ανάγκη να βρουν τρόπους, ώστε να δικαιολογήσουν τις πράξεις τους και να συμβαδίζουν με το διεθνές δίκαιο. Στην σύρραξη της Συρίας, με την παρουσία κρατικών και μη δρώντων, δοκιμάστηκαν πολλές από τις δικαιολογίες που είχαν χρησιμοποιηθεί και στο παρελθόν και θεωρώ, ότι εξαιτίας της εμπλοκής των Δυνάμεων της Ρωσίας και των ΗΠΑ κάποια πράγματα που ίσως θεωρούνταν δεδομένα, αναθεωρήθηκαν.

2) ΤΙ ΑΠΕΓΙΝΕ Η ΕΥΘΥΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ (R2P).

Ως έννοια δημιουργήθηκε για να αντισταθμίσει⁶⁷ την απόλυτη εξουσία που δίνει το Άρθρο 2(7) του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μπορούν να λαμβάνουν οποιαδήποτε στάση στο εσωτερικό τους. Πολλά κράτη με την πρόφαση περί της μη επέμβασης στο εσωτερικό τους διέπρατταν εγκλήματα. Η έννοια της κρατικής κυριαρχίας έρχεται να οριοθετηθεί γύρω από την ευθύνη του κράτους που υπάρχει σχετικά με την προστασία των πολιτών του. Η ευθύνη αυτή οριοθετήθηκε από το ψήφισμα GA/ A/RES/60/parA138-140 και διευκρινίστηκε από το SECRETARY GENERAL 2009 REPORT (A/63/677) και αναλύεται σε 3 πυλώνες.⁶⁸

A. Το κράτος φέρει την ευθύνη για την προστασία των πληθυσμών του από γενοκτονία, εγκλήματα πολέμου, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και φυλετικών –εθνοτικών εκκαθαρίσεων.

B. Η Διεθνής κοινότητα έχει ευθύνη να βοηθάει τα κράτη να τηρήσουν τις υποχρεώσεις τους.

Γ. Εάν ένα κράτος⁶⁹ αποτύχει να προστατεύσει τους πληθυσμούς του τότε η Διεθνής κοινότητα πρέπει να αναλάβει δράση σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τα παρακάτω.

A) ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΣΤΗ ΡΟΥΑΝΤΑ⁷⁰ (1994)

64

Θεμελιώνεται με το Άρθρο 2(4) Του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών

65

The oxford handbook of the use of force in international law, Kimberly trap, Ed Marc Weler, 2015

66

Θεμελιώνεται με το Άρθρο 2(7) Του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών

67

Sabrina Henling, Can R2P practice what it promises?, Anchor Academic Publishing, 2015

68

www.un.org/en/preventgenocide/advisor/responsibility/shtml/24 Aug 2016.

69

Anne Orford, Humanitarian Intervention, Cambridge University Press, 2003, page 123

70

Πτυχιακή εργασία της Μαρίας Α.Ιωάννου «Η ανθρωπιστική κρίση και η ευθύνη της Διεθνούς

Αποτελεί ίσως μία από τις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις αδράνειας της Διεθνούς κοινότητας. Παρά την ύπαρξη πληροφοριών σχετικά με την γενοκτονία που ετοίμαζαν η φυλή των Χούτου στους ομοεθνείς της φυλής των Τούτσι, ο ΟΗΕ και το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν αντέδρασαν με αποτέλεσμα μια άνευ προηγουμένου ανθρωπιστική κρίση. Μάλιστα το Συμβ.Ασφαλείας αποφάσισε ενώ οι σφαγές ήταν σε εξέλιξη να μειώσει και την δύναμη της ειρηνευτικής δύναμης (UNAMIR).

Β). Η ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΚΟΣΣΟΒΟ (1999)

Στην περίπτωση αυτή πραγματοποιήθηκε μη εξουσιοδοτημένη⁷¹ επέμβαση από το Σ.Α του ΝΑΤΟ και επανέφερε το θέμα στο προσκήνιο. Σημαντικό είναι το ψήφισμα S/RES/1674/2006 με το οποίο έχουμε αποδοχή και αναγνώριση από το Σ.Α της ευθύνης προστασίας.⁷² Επίσης εκτός των Ψηφισμάτων 1970 και 1973 του Σ.Α η δέσμευση προς την ευθύνη προστασίας επιβεβαιώθηκε με την απόφαση 1706 για την κρίση στο Darfur.

Γ).ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΗΝ ΣΥΡΙΑ

Η εμφύλια σύρραξη στην Συρία την περίοδο 2011 - 2013 αποτέλεσε πραγματική πανωλεθρία για το πληθυσμό της. Επιβεβαιώνεται από Διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις ότι και οι 2 πλευρές προέβησαν σε μαζικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.^{73 74 75} Ενώ λοιπόν στην περίπτωση της Λιβυής, το ΝΑΤΟ ενήργησε υπό την απόφαση 1973/SC και έγινε ρητή επίκληση της ευθύνης προστασίας,⁷⁶ δεν έγινε το ίδιο και στην περίπτωση της Συρίας για τους εξής λόγους. :

1. Το Σ.Α. παρακολουθεί τα γεγονότα παθητικά. Η αδυναμία του να λάβει οποιαδήποτε απόφαση τη γυρίζει δεκαετίες πίσω, στην κατάσταση της Ψυχροπολεμικής του λειτουργίας, δηλαδή σε κατάσταση αδυναμίας λήψης απόφασης, λόγω άσκησης του δικαιώματος της αρνησικυρίας (VETO). Στην συγκεκριμένη περίπτωση άσκηση VETO από τη Ρωσία και Κίνα για μέτρα ή κυρώσεις εναντίον της Συρίας .

2. Η ευθύνη προστασίας (R2P) δεν δύναται να εφαρμοστεί χωρίς απόφαση του SC/UN.

κοινότητας», 2013

71

Περράκης Στ., *Περί ανθρωπιστικής επέμβασης : δίκαιο ή πολιτική, Η κρίση στο Κόσσοβο, Παπαζήση, Αθήνα 1999*

72

ΟΗΕ, *Έκθεση Γενικού Γραμματέα. Οι αιτίες των Συρράξεων και η προώθηση της Διαρκούς Ειρήνης .S/1998/318/13-04-1998*

73

Το Συμβούλιο Δικαιωμ.Ανθρώπου ενέκρινε έκθεση του Υπατου Αρμοστή για σύσταση επιτροπής Fact Finding

74

Human Rights Watch " we have never seen such a horror" Crimes against Humanity By Syrian Forces

75

Human Rights Watch/World Report 2013/www.hrw.org/2013/2-8-2016

76

Πτυχιακή εργασία της Μαρίας .Α.Ιωάννου «Η ανθρωπιστική κρίση και η ευθύνη της Διεθνούς κοινότητας» 2013 .σελ 58

3. Η αδυναμία διαμόρφωσης ενιαίου πολιτικού χώρου της αντιπολίτευσης στη Συρία. Υπήρξαν τοπικά ⁷⁷ συντονιστικά συμβούλια (LCCS) χωρίς όμως να επιτευχθεί η οργάνωση υπό κεντρική εξουσία. Οι ομάδες δε της αντιπολίτευσης δεν κατάφεραν να συσπειρώσουν ολόκληρο τον Συριακό πληθυσμό που επιθυμούσε την ανατροπή του Προέδρου Ασάντ. Έτσι λοιπόν, στη Συρία δεν κατέστη δυνατή η επίκληση της ευθύνης προστασίας, ενώ ο Συριακός Πληθυσμός βίωνε παραβιάσεις θεμελιωδών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

3) ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΕΠΕΜΒΕΙ ΣΕ ΕΜΦΥΛΙΑ ΣΥΡΡΑΞΗ ΤΡΙΤΟ ΚΡΑΤΟΣ;

Λίγες μέρες πριν την έναρξη των αεροπορικών επιδρομών και της περιορισμένης κλίμακας χερσαίας επέμβασης, ο Πρόεδρος Vladimir Putin εκφώνησε λόγο στην 70^η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών που αφορούσε τη διεθνώς επικρατούσα κατάσταση στο θέμα των συγκρούσεων. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στο θέμα της Συρίας. Η ομιλία έχει βαρύνουσα σημασία διότι μετά από 2 μέρες πραγματοποιήθηκε η επέμβαση. Η παράθεση ενός σύντομου αυτούσιου μέρους αυτής της ομιλίας ⁷⁸ θα βοηθήσει στην κατανόηση των επιχειρημάτων με τα οποία η Ρωσία δικαιολογεί τις ενέργειες της.

«Many recruits come from Libya whose statehood was destroyed as a gross violation of UN/SC Res 1973 and now radical groups are joined by members of the so called Syrian opposition. Then get trained and then they get the so called ISIS....The situation is extremely dangerousRussia has consistently opposed terrorism in all its forms. We provide today military – technological assistance to Iraq, Syria and other countries fighting terrorist groups. We think it would be a big mistake to refuse to cooperate with the Syrian authorities and government forces who fight terrorists on the ground».

Στο παραπάνω απόσπασμα ο V.Putin δίνει την διεθνή δικαιολόγηση, για την επέμβαση της Ρωσίας. Οι λέξεις « terrorists » και « government Forces » κυριαρχούν στην ομιλία του, ενώ απουσιάζει η αναφορά στην εμφύλια σύρραξη. Η απουσία αυτή δεν είναι τυχαία, αλλά δείχνει και τον λόγο που είναι απύσχα και η λέξη εμφύλια σύρραξη.

Αναμφισβήτητα⁷⁹ τουλάχιστον στα 2 πρώτα χρόνια της σύρραξης υπήρχε εμφύλια σύρραξη μεταξύ των κυβερνητικών και αντικαθεστωτικών δυνάμεων. Πιθανών η οποιαδήποτε επέμβαση τρίτου κράτους, να θεωρείτο ότι αποτελούσε παραβίαση της αρχής της μη επέμβασης σε εμφύλια σύρραξη.⁸⁰ Επίσης σύμφωνα με τα άρθρα

77

Πτυχιακή εργασία της Μαρίας Α.Ιωάννου «Η ανθρωπιστική κρίση και η ευθύνη της Διεθνούς κοινότητας» 2013 .σελ 61

78

www.bbc.news.org/un70thGeneralAssembly/V.Putin_speech/13Ayg2016.

79

The ICRC in July 2012 concluded that the conflict in Syria could be considered as NIAC (NON INTERNATIONAL ARMED CONFLICT)-www.icrc.org/Syria/conflict/html/2013

80

www.ejiltalks.org/21/10/2016

για την διεθνή ευθύνη των κρατών⁸¹ η άδικη (παράνομη ενέργεια) επιφέρει την διεθνή ευθύνη του κράτους .⁸² Ακόμα και η ενίσχυση με τεχνικό εξοπλισμό, όπλα και χρήματα, είτε των καθεστωτικών δυνάμεων, είτε των αντικαθεστωτικών δυνάμεων αποτελεί παραβίαση της αρχής της μη επέμβασης σε εμφύλια σύρραξη.

Σύμφωνα με την ανεξάρτητη διεθνή επιτροπή του ΟΗΕ στην Συρία ⁸³και οι 2 αντιμαχόμενες πλευρές των 2 πρώτων ετών, έχουν διαπράξει εγκλήματα πολέμου. Παρατίθενται αυτούσια κάποια αποσπάσματα από την αναφορά της επιτροπής του Ο.Η.Ε «Government and progovernment Forces have continued to conduct widespread attacks on the civilian population committing murder, torture, rape and enforced disappearance as crimes against Humanity. Government Forces have committed gross violations of human rights and war crimes of torture, murder hostage taking. Anti Government Forces have committed war crimes including murder, execution, torture, hostage taking»

Τα άρθρα για την διεθνή ευθύνη των κρατών ⁸⁴ ορίζουν πως ένα τρίτο κράτος είναι υπεύθυνο, εάν η συνδρομή και η παροχή βοήθειας του γίνεται με γνώση των τελούμενων παράνομων πράξεων.⁸⁵ ⁸⁶ Συνεπώς η παροχή στρατιωτικής βοήθειας προς την κυβέρνηση της Συρίας, όταν αυτή έχει διαπράξει παράνομες και κατάφωρες παραβιάσεις κανόνων διεθνούς δικαίου, είναι παράνομη και επιφέρει συνέπειες στο Κράτος. Στην προκειμένη περίπτωση και οι ΗΠΑ, οι οποίες δεν είχαν κανένα έρεισμα νομικό, παραβίασαν το διεθνές δίκαιο με την στήριξη των αντικαθεστωτικών. Η Ρωσία επίσης, παρά την συγκατάθεση της Συρίας παραβιάζει το διεθνές δίκαιο, όταν στηρίζει ένα καθεστώς που έχει διαπράξει εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, σύμφωνα με διεθνείς οργανώσεις. Παρόλα αυτά σε αυτές τις χώρες δεν επιβλήθηκε καμία κύρωση και ο ΟΗΕ παραμένει δέσμιος της διαμάχης μεταξύ των μεγάλων δυνάμεων. Με αυτή τη λογική, σταδιακά διαμορφώνεται η άποψη ότι τελικά εδώ ισχύει ο πόλεμος δια αντιπροσώπων (proxy wars).

A) ΠΟΤΕ ,ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ, ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΧΩΡΑ ΕΜΦΥΛΙΑ ΚΑΙ ΠΟΤΕ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΡΡΑΞΗ, ΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ ΣΥΝΤΕΛΕΙΤΑΙ ΣΤΗ ΣΥΡΙΑ

Η πολυπλοκότητα της κατάστασης της Συρίας, καθώς επίσης η ασάφεια ως προς το είδος της σύρραξης που λαμβάνει χώρα εκεί, απαιτεί την ευκρινή διάκριση μεταξύ εμφύλιας και διεθνούς σύρραξης, σύμφωνα πάντα με το Διεθνές Δίκαιο. Πότε,

81

Α. Γιόκαρης και Φ.Παζαρτζή . Η διεθνής ευθύνη των κρατών στα άρθρα της επιτροπής Διεθνούς Δικαίου στην Διεθνή νομολογία.Αντ.Ν .Σάκκουλα –Αθήνα 2004

82

Άρθρο 1 A/RES 56/83/2001.

83

UN Doc A/HCR/24/46/Summary

84

Άρθρο 16 ILC on state responsibility

85

International Law Commission, Commentary on the draft articles on the responsibility of states for international wrongful acts.

86

ILC-YBILC.2001, page 36.

σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο, μια σύρραξη είναι εμφύλια και πότε διεθνής. (Non international Armed Conflict- NIAC και International Armed Conflict – IAC)

Σύμφωνα με το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο που είναι κλάδος του Διεθνούς Δικαίου και ασχολείται με τις συρράξεις, διακρίνονται συρράξεις δύο ειδών :

- Διεθνείς Συρράξεις, δηλαδή συρράξεις μεταξύ 2 ή περισσότερων κρατών. Ο ορισμός για τις διεθνείς Συρράξεις συνάγεται από το κοινό άρθρο 2 της Συνθήκης της Γενεύης⁸⁷ του 1949 που ορίζει ότι « the present convention shall apply to all cases of declared war or any other armed conflict which may arise **between 2 or more** of the **High contracting parties** even if the state of war is not recognized by one of the them.» Έτσι λοιπόν IAC έχουμε στην περίπτωση που συμμετέχουν « High contracting Parties», δηλαδή κράτη. Επίσης από τον σχολιασμό των Συνθηκών της Γενεύης του 1949 ⁸⁸ ⁸⁹προκύπτει ότι κάθε διαφορά που προκύπτει μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών και οδηγεί στην επέμβαση ενόπλων δυνάμεων των κρατών είναι ένοπλη Σύρραξη στο πνεύμα του κοινού άρθρου 2, ακόμα και εάν τα κράτη αρνούνται την ύπαρξη καταστάσεως διεθνούς σύρραξης. Δεν παίζει ρόλο πόσο διαρκεί χρονικά η σύρραξη ή πόσες αριθμητικά απώλειες υπάρχουν. Στις IAC εντάσσονται, σύμφωνα με το πρόσθετο Πρωτόκολλο I ο αντιαποικιακός πόλεμος, πόλεμος εναντίον ξένης κατοχής ή εθνοκαταλυτικά κινήματα.⁹⁰
- Εμφύλιες συρράξεις είναι οι συρράξεις μεταξύ κυβερνητικών και μη δυνάμεων. Σύμφωνα με το κοινό άρθρο III των Συνθηκών της Γενεύης « armed conflicts not of an international character occurring in the territory of one of the High Contracting Parties» Συνήθως αφορά κυβερνητικές και μη κυβερνητικές δυνάμεις. Στις NIAC χρήζει διευκρίνιση πότε υπάρχει NIAC και πότε περιστατικά εσωτερικής αναταραχής, όπως επεισόδια και μεμονωμένες εγκληματικές πράξεις. Είναι γενικά αποδεκτό ότι το κατώτερο επίπεδο βίας που ξεχωρίζει εσωτερικές εντάσεις από εμφύλιες συρράξεις στο Άρθρο I του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου 2 (APII) της Συνθήκης της Γενεύης του 1949 έχει και εφαρμογή στο κοινό άρθρο III. Δύο κριτήρια είναι αποδεκτά για την

87

www.icrc.org/eng/assets/files/other/opinion/paper_armed_conflicts/27-08-2016

88

J. Pickett, Commentary on the Geneva Convention for the Amelioration of the condition of the wounded and sick in Armed Forces in the Field, ICRC, Geneva 1952, page 32.

89

www.icrc.org/eng/assets/files/other/opinion/paper_armed_conflict/page1.par4 «confirmstakes place»

90

Πρόσθετο Πρωτόκολλο I, άρθρο 1°, παρ. 4

διάκριση NIAC και επεισοδίων εσωτερικής αναταραχής^{91 92} και είναι τα ακόλουθα

1. Η χρήση βίας πρέπει να φτάσει σε ένα ελάχιστο επίπεδο. Παραδείγματα κλιμάκωσης όπου έχουμε μετάβαση από το επίπεδο της εσωτερικής αναταραχής στην εμφύλια σύρραξη, είναι η χρήση στρατιωτικών δυνάμεων εναντίον διαδηλωτών και όταν οι εχθροπραξίες λαμβάνουν ομαδικό – συλλογικό χαρακτήρα.

2. Οι εμπλεκόμενοι στην σύρραξη πρέπει να είναι οργανωμένοι και να υπάρχει κλίμακα διοίκησης (chain of command). Δηλαδή σαφής ιεραρχία για την άσκηση της Διοίκησης και του ελέγχου.⁹³

Το ICTY διαφωτίζει περισσότερο τον ορισμό του NIAC « whenever there is (...) Protracted armed violence between governmental authorities and organized armed groups or between such groups within a state»⁹⁴Με βάση την άνωτέρω ανάλυση γίνεται δυνατή η διευκρίνιση του είδους της σύρραξης που λαμβάνει χώρα στη Συρία.⁹⁵ Όπως ήδη επιγραμματικά αναφέρθηκε στην αρχή της εργασίας, η συνολική εικόνα της σύρραξης στη Συρία παρουσιάζει μια ποικιλότητα χαρακτηριστικών γνωρισμάτων που εναλλάσσονται χρονικά. Υπό αυτή την έννοια, μπορούν να διακριθούν 3 χρονικές περίοδοι που μέχρι στιγμής έχει διανύσει η κρίση στην Συρία, κάθε μία με τις δικές τις ιδιαιτερότητες.

1. Φάση πρώτη: Από τις αρχές 2011 παρατηρείται αναταραχή, η οποία στην αρχή εκδηλώνεται με διαδηλώσεις εναντίον της Κυβέρνησης και στην συνέχεια κλιμακώνεται σε εμφύλια Σύρραξη με έντονα θρησκευτικά στοιχεία – Σουνίτες – Σίίτες (NIAC). Ο FSA (FREE SYRIAN ARMY) αποτελεί την αιχμή του δόρατος των Σουνιτικών Δυνάμεων εναντίον των Alawī της κυβέρνησης Ασάντ. Τα εμφύλια χαρακτηριστικά της Σύρραξης διατηρούνται μέχρι τα μέσα του 2013 με σταδιακή εμφάνιση και άλλων οργανώσεων με τρομοκρατικό χαρακτήρα (AL NYSRA FRONT, ISIS)

2. Φάση δεύτερη : Αρχές 2014 η τρομοκρατική οργάνωση ISIS – Non state Actor- αποκτά κυρίαρχο ρόλο στην σύρραξη ενώ η αντικαθεστωπικές δυνάμεις

91

ICTY, The prosecutor v. Disco Tadic, judgment IT -94-1-T, 7 May 1997, par. 561-567.

92

ICTY, The prosecutor v. Fatmir limaj, judgment IT -03-66-T, 30 Nov 2005, par 84

93

Η διευκρίνιση αυτή δίνεται στο Άρθρο 1 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου «This instrument applies to armed conflicts which take place in the territory of a High Contracting Party Between its armed forces and dissident armed forces or other armed groups, which under responsible command exercise such control over a part of its territory.

94

ICTY, The prosecutor v. Dusko Tadic, decision on the defense Motion for interlocutory appeal on jurisdiction, IT-94-1-A, par.70, Oct 1995

95

www.fiia.fi/en/event/829/power-sharing-prospectus-in-syria/7-6-2016

που συμμετείχαν στον εμφύλιο πόλεμο δεν διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Η τρομοκράτες του ISIS με έναν πρωτοφανή τρόπο εξαπλώνονται ραγδαία και απειλούν την συνοχή του κράτους της Συρίας. Παρόλο που η σύρραξη είναι εντός των συνόρων της Συρίας, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί, ή να θεωρηθεί εμφύλια, διότι ο ISIS δεν απαιτεί αλλαγή καθεστώτος στο κράτος της Συρίας αλλά με τρομοκρατικές μεθόδους αποσκοπεί στην κατάλυση του κράτους για την επίτευξη των δικών των σκοπών (οικονομικών, θρησκευτικών). Επίσης το έμψυχο δυναμικό του ISIS περιλαμβάνει μισθοφόρους διαφόρων εθνοτήτων δείχνοντας έτσι ότι δεν έχουμε εμφύλιο πόλεμο με την δράση κυβερνητικών και αντικυβερνητικών δυνάμεων, όπως περιγράφηκε από τον ορισμό των NIAC. Στη δεύτερη αυτή φάση η διεθνής κοινότητα βιώνει κάτι καινούργιο, δηλαδή η δράση και η επιρροή των τρομοκρατών είναι τέτοια που ομοιάζει με τη δύναμη κράτους, state. Η κατάσταση αυτή συνεχίζει να υφίσταται μέχρι τα μέσα του 2015.

3. Φάση Τρίτη: Με την επέμβαση των Ενόπλων Δυνάμεων της Ρωσίας, των ΗΠΑ, του Ιράν και της οργάνωσης Χεζμπολάχ η σύρραξη αποκτά τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Διεθνούς Σύρραξης. Η Ρωσία επεμβαίνει στην Τρίτη φάση της Σύρραξης, όταν η αντιπολίτευση πια δεν διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και η τρομοκρατική οργάνωση ISIS δεν αφήνει καμία αμφιβολία ότι η μόνη νόμιμη κυβέρνηση είναι αυτή του Προέδρου Ασάντ. Η κυβέρνηση του Ασάντ όμως, χωρίς καμία αμφιβολία, έχει προβεί σε σημαντικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του ανθρωπιστικού δικαίου. Συνεπώς κάθε παροχή βοήθειας προς τον Ασάντ επιφέρει, σύμφωνα με τα άρθρα για την ευθύνη των κρατών, διεθνή ευθύνη. Η Διεθνής κοινότητα παραβλέπει την ευθύνη αυτή για ένα μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας και δεν κάνει καν νύξη πια για τα εγκλήματα της κυβέρνησης. Η Ρωσία και ο Ασάντ από την αρχή της σύρραξης κάνουν λόγο για τρομοκράτες και δεν αναγνωρίζουν την ύπαρξη των αντικαθεστωτικών δυνάμεων. Η Ισλαμική τρομοκρατία και οι θηριωδίες των Τζιχαντιστών τελικά της έδωσαν και το πράσινο φως μετά την επίσημη πρόσκληση της κυβέρνησης Ασάντ. Η χρήση της λέξης τρομοκρατία στην ομιλία του Προέδρου Putin δείχνει πόσο σημαντικό είναι να αποδειχτεί ότι δεν υπάρχει αντιπολίτευση, αλλά μόνο τρομοκράτες.

Τελικά, από την πλευρά του Διεθνούς Δικαίου η επέμβαση είναι νόμιμη και μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς την έγκριση του Συμβουλίου Ασφαλείας. Κατά την διάρκεια των επιχειρήσεων αναφέρονται περιπτώσεις βομβαρδισμών σχολείων και νοσοκομείων, όπως και βομβαρδισμοί σε περιοχές που βρίσκονταν άμαχοι και όχι τρομοκράτες. Η πράξεις αυτές αποτελούν παραβιάσεις διεθνούς δικαίου αλλά, με την μορφή που έλαβε η σύρραξη και την τεράστια απειλή των Ισλαμιστών του ISIS ουδεμία αντίδραση από την διεθνή κοινότητα υπήρξε. Η επίκληση της τρομοκρατίας και της απειλής που προκαλεί για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, δίνει την δυνατότητα κατά το άρθρο 51 του Χάρτη του ΟΗΕ να γίνει επίκληση στην νόμιμη άμυνα από τον Ασάντ.

4. ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Ο.Η.Ε

Η στάση του Ο.Η.Ε απέναντι στην κρίση της Συρίας

Με δεδομένο ότι αυτός ο παγκόσμιος οργανισμός⁹⁶ έχει θέσει ως σκοπό της ύπαρξης του τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, αντιλαμβανόμαστε πως η αντιμετώπιση της κρίσης από τον Ο.Η.Ε είναι καθοριστικής σημασίας για τη μελέτη των γεγονότων και της καταστάσεως στην Συρία. Από τα ψηφίσματα που έχει εκδώσει ο Ο.Η.Ε γίνεται αντιληπτός ο τρόπος με τον οποίο προσέγγισε την κρίση.

Το πρώτο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας που αναφέρεται στην Συρία είναι το S/RES/2042⁹⁷ της 14^{ης} Απριλίου 2012. Αναφέρει λοιπόν μαζικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις Συριακές Αρχές⁹⁸, καθώς και παραβιάσεις του ανθρωπιστικού δικαίου από ένοπλες ομάδες. Επιπλέον αποφασίζεται η αποστολή 30 άοπλων παρατηρητών ώστε να επιτύχουν την κατάπαυση του πυρός. Το ψήφισμα αυτό δείχνει πως ο ΟΗΕ δεν αναγνωρίζει τη σοβαρότητα και την κρισιμότητα της κατάστασης και δεν αντιλαμβάνεται το μέγεθος της ανθρωπιστικής κρίσης που έχει ξεσπάσει, το οποίο αποτελεί την μόνη λογική εξήγηση της απόφασης του ΟΗΕ να στείλει 30 μόνο παρατηρητές και μάλιστα άοπλους.

Στις 22 Απριλίου 2012 ακολουθεί το 2^ο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας το S/RES/2043, το οποίο στην Τρίτη του παράγραφο αναφέρεται στην ακεραιότητα, ενότητα, ανεξαρτησία και εδαφική ακεραιότητα της Συρίας.⁹⁹ Η Αναφορά αυτή φανερώνει την προσπάθεια του Σ.Α να διατηρήσει τις ισορροπίες, μιάς και φαίνεται να ικανοποιεί την Ρωσική πλευρά, η οποία δεν επιθυμεί την επέμβαση άλλου κράτους. Εδώ υιοθετείται η αντίληψη του άρθρου 2(7) του Χάρτη Ο.Η.Ε περί ακεραιότητας των κρατών. Το ψήφισμα επίσης λαμβάνει υπ' όψιν του, την πρόταση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ προς τον Πρόεδρο του Σ.Α. του ΟΗΕ για σύσταση της UNMIS με την αποστολή 300 παρατηρητών οι οποίοι θα αναπτυχθούν σε 10 περιοχές της Συρίας.¹⁰⁰ Στο ψήφισμα αυτό το Σ.Α καλεί την κυβέρνηση και την αντιπολίτευση να παύσουν τα πυρά. Έμμεσα λοιπόν δηλώνεται η ύπαρξη του εμφυλίου πολέμου από τον Ο.Η.Ε.

Για δεύτερη φορά, τα μέτρα που αποφασίζει να πάρει ο ΟΗΕ είναι άκρως δυσανάλογα με την επικρατούσα στην Συρία κατάσταση. Παρά την διαπίστωση της εκτράχυνσης της κατάστασης από το Γ.Γ. και πάλι τα μέτρα είναι ανεπαρκή, μόνο 300 παρατηρητές με στόχο την εποπτεία της κατάπαυσης του πυρός. Η προοπτική της αποστολής κάποιας Peacekeeping operation και την εφαρμογή της προληπτικής Διπλωματίας δεν συζητιέται καν.

Το συμβούλιο ασφαλείας λειτουργεί διστακτικά, χωρίς καμία πρόθεση πρόληψης της κρίσης. Μήπως τελικά ΟΗΕ γνώριζε την αδυναμία των μελών του Συμβουλίου

96

Μπολάνη Λ-Μ., οι κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας κατά μη κρατικών οντοτήτων και ατόμων Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα, 2005

97

www.securitycouncilreports.org/un_document/21-08-2016

98

« Condemning the widespread violations of human rights by the Syrian authorities » Η απόδοση του κειμένου στη Ελληνική γλώσσα αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση

99

«Reaffirming its strong commitment to the sovereignty, independence, unity and territorial integrity of Syria» Η απόδοση του κειμένου στη Ελληνική γλώσσα αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση

100

UN/ S/2012/238

Ασφαλείας να λάβουν απόφαση για δυναμική επέμβαση; Τρεις μήνες αργότερα , με το Ψήφισμα 2059 της 20^{ης} Ιουλίου 2012, αποφασίζει τη συνέχιση μόνο της UNMIS Με την απόφαση του αυτή ενισχύει τις υποψίες πως είναι δέσμιος του πολέμου μεταξύ αντιπροσώπων.

Ακολουθεί η χρήση χημικών όπλων στις 21 Αυγ 2013, στην περιοχή Ghouta της Δαμασκού. Ο Ο.Η.Ε σύστησε επιτροπή μετά από απόφαση ΓΓ/Ο.Η.Ε η οποία επισκέφτηκε τις περιοχές που επλήγησαν από τα χημικά όπλα. Παρά τα εμπόδια που αντιμετώπισε η επιτροπή κατέληξε¹⁰¹ στο συμπέρασμα ότι χρησιμοποιήθηκαν χημικά όπλα (αέριο Sarin), αλλά δεν αναφέρεται πουθενά ποιός τα χρησιμοποίησε¹⁰².

Στις 24 Σεπ 2013 με το ψήφισμα 2118, καταδικάζεται η χρήση χημικών όπλων αναφέροντας ότι η χρήση χημικών όπλων είναι απειλή για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια.

Στις 24 Φεβ 2014 με το ψήφισμα 2139 ο Ο.Η.Ε για πρώτη φορά από την έναρξη της κρίσης κάνει αναφορά στον αριθμό των ανθρωπίνων απωλειών. Δυστυχώς ο απολογισμός είναι τραγικός, 100.000 ανθρώπινες απώλειες στην Συρία και ανάμεσα τους 10.000 παιδιά. Γίνεται αναφορά σε τρομοκρατικές επιθέσεις και διασύνδεση τρομοκρατών με την Al-Qaeda. Καλεί την αντιπολίτευση να απορρίψει την συνεργασία με αυτές τις οργανώσεις και να εντείνει τις προσπάθειες της για την καταπολέμηση τους. Με το ψήφισμα αυτό διαπιστώνεται ότι οι συγκρούσεις μετατοπίζονται από συγκρούσεις μεταξύ κυβερνητικών και μη δυνάμεων σε μάχη με τρομοκρατικές δυνάμεις που έχουν άμεση σχέση με την Al- Qaeda.

Το ψήφισμα 2165 της 14 Ιουλίου 2014 διαπιστώνει την ραγδαία αύξηση των ανθρωπίνων απωλειών λόγω της συνέχισης της κρίσης . Οι απώλειες ξεπερνάνε τις 150.000 ανθρώπινες ζωές ενώ η προσφυγική κρίση αρχίζει να δημιουργείται με 2,8 εκατ πρόσφυγες. Επίσης εξουσιοδοτείται η διέλευση ανθρωπιστικής βοήθειας από τα Βόρεια Σύνορα της Συρίας.

Ακολουθεί το ψήφισμα 2170 της 15 Αυγ 2014 που κάνει αναφορά στις τρομοκρατικές οργανώσεις ISIS/AL NUSRA FRONT, την βίαιη εξτρεμιστική τους ιδεολογία και την καταστροφική επίδραση στους πληθυσμούς που κατοικούν στην Συρία. Επίσης γίνεται αναφορά στα εγκλήματα καταστροφής περιουσίας, καταστροφής πολιτιστικών θρησκευτικών μνημείων. Στο εν λόγω ψήφισμα γίνεται ιδιαίτερη μνεία στις οικονομικές συναλλαγές των τρομοκρατών και υπενθυμίζεται ότι με το Res 1371/2001 όλα τα κράτη πρέπει να απέχουν από την παροχή οποιασδήποτε αρωγής σε τρομοκράτες.¹⁰³

101

UN/A/67/997/S/2013/SS3

102

UN/ S/2013/SS3/Para 27 « chemical weapons have been used on the ongoing conflict between the parties, in the Syrian Arab Republic ». Η απόδοση του κειμένου στη Ελληνική γλώσσα αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση.

103

UN/ SC/ Res 2170/2014/page 4 « All states shall prevent and refrain from providing any form of support active or passive to entities or persons involved in terrorist acts.». Η απόδοση του κειμένου στη Ελληνική γλώσσα αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση.

Το ψήφισμα 2178 της 24 Σεπ 2014 επιχειρεί να ενεργοποιήσει την Διεθνή Κοινότητα σχετικά με το πρόβλημα της τρομοκρατίας στη Συρία. Καλεί τα κράτη να συνεργαστούν για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Είναι κομβικής σημασίας ψήφισμα διότι ο Ο.Η.Ε αναφέρεται σε τρομοκρατία μεγάλης κλίμακας, καθώς και σε απειλή για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια. Αρχίζει να γίνεται διακριτή η αλλαγή της στάσης απέναντι στην κρίση στη Συρία η οποία δεν αντιλαμβάνεται ως εμφύλια σύρραξη ,αλλά ως δράση της διεθνούς τρομοκρατίας μέσα την Συρία.

Το ψήφισμα 2199 της 14 Φεβ 2015 αποτελεί συνέχεια του Ψηφίσματος 2178 και ασχολείται με τον περιορισμό της Διοικητικής Μέριμνας – Οικονομικής Ενίσχυσης των τρομοκρατικών οργανώσεων ISIS/AL NUSRA καθώς και οποιασδήποτε άλλης τρομοκρατικής οργάνωσης που σχετίζεται με την Al- Qaeda. Συγκεκριμένα καταδικάζει το εμπόριο πετρελαίου με τους τρομοκράτες και αναφέρει ότι οποιαδήποτε συναλλαγή μαζί τους μπορεί να οδηγήσει στην Λίστα που έχει δημιουργηθεί από το ψήφισμα 1267 και αφορά την παρακολούθηση συναλλαγών με τρομοκράτες. Επικαλείται επίσης το ψήφισμα 2161 ώστε να επιβάλει πάγωμα λογαριασμών, embargo όπλων, ενεργοποίηση της Λίστας Υπόπτων ώστε να περιοριστεί η έξαρση της τρομοκρατίας στη Συρία.

Γενικά, μέχρι στιγμής, ο ρόλος του Ο.Η.Ε περιορίζεται σε διαπιστώσεις, επιβεβαιώσεις, υποδείξεις και συστάσεις. Και ουδεμία πρόθεση φαίνεται για αποστολή δυνάμεων για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας με στρατιωτικού τύπου επέμβασεις στα πλαίσια επιχειρήσεων επιβολής της ειρήνης και αποτροπή ή τουλάχιστον περιορισμό της μεγάλης ανθρωπιστικής κρίσης που συντελείται στην Συρία. Ο ΟΗΕ παραμένει αρκετά μακριά από το δόγμα της άμεσης επέμβασης ώστε να λειτουργήσει στα πλαίσια της προληπτικής δράσης. Δεδομένου ότι τα ψηφίσματα του Σ.Α ακολουθούν πάντα μια κλιμάκωση, εντύπωση στην περίπτωση της Συρίας προκαλεί η συνεχής χαλαρή, υποτονική σχεδόν αδρανής στάση με κυρώσεις που δεν αποδίδουν.

A.Το ψήφισμα 2249

Το πιο ουσιώδες ψήφισμα που υιοθετεί το Σ.Α είναι το 2249 της 20 Νοε 2015. Διαπιστώνει ότι η τρομοκρατία είναι μία από τις πιο σοβαρές απειλές για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια και ότι κάθε τρομοκρατική πράξη είναι αδικαιολόγητη.¹⁰⁴ Στην συνέχεια περιγράφονται οι παραβιάσεις που συντελούνται από την δράση των τρομοκρατών όπως παραβίαση του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, καταστροφή μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εκείνο όμως που πρέπει να τονιστεί είναι ότι αποφασίζει το Σ.Α να πολεμήσει με όλα τα μέσα, την πρωτοφανή απειλή για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια ¹⁰⁵και καλεί όλα τα κράτη μέλη που έχουν την δυνατότητα να πάρουν όλα τα απαραίτητα μέτρα, σύμφωνα με το Χάρτη του Ο.Η.Ε για να καταστείλουν και να αποτρέψουν τη δράση

104

Χαρακτηριστικά αναφέρει «terrorism in all forms constitutes one of the most serious threats to international peace and security and acts of terrorism are unjustifiable». Η απόδοση του κειμένου στην Ελληνική γλώσσα αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση.

105

« Determined to combat by all means the unprecedented threat » . Η απόδοση του κειμένου στην Ελληνική γλώσσα αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση.

του ISIS, ANF και άλλων τρομοκρατικών οργανώσεων. Το ψήφισμα αυτό είναι και το πρώτο που καλεί τα κράτη να πάρουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την καταστολή της δράσης του ISIS. Στο κείμενο του ψηφίσματος χρησιμοποιείται δε η λέξη « combat » που δείχνει την ανάγκη από την καταστολή της δράσης του ISIS. Συνεπώς δίδεται πράσινο φώς για επιχειρήσεις με χρήση βίας που μέχρι της έκδοσης του ψηφίσματος απαγορευόταν ρητά από το άρθρο 2(4) του Χάρτη του Ο.Η.Ε.

Η Ρωσία είχε ήδη κάνει χρήση βίας με αεροπορικές επιδρομές και μικρής κλίμακας χερσαίες επιχειρήσεις μετά από την πρόσκληση της κυβέρνησης Ασάντ. Τίθεται όμως το ερώτημα εάν μπορεί ένα τρίτο κράτος να κάνει χρήση βίας χωρίς την πρόσκληση της κυβέρνησης της Συρίας, βασιζόμενο στο ψήφισμα 2249.

Η απάντηση δεν είναι εύκολη, διότι το ψήφισμα 2249 κάνει λόγο για συμμόρφωση με το διεθνές δίκαιο, το Χάρτη Ο.Η.Ε και το ανθρωπιστικό δίκαιο¹⁰⁶. Η ανάγνωση λοιπόν του ψηφίσματος δεν δίνει ξεκάθαρη άδεια για επέμβαση σε τρίτες χώρες.

Τέλος, ακολουθούν τα ψηφίσματα 2254, 2258, 2268 του Σ.Α τα οποία εστιάζουν στην πολιτική επίλυση της κρίσης. Τα ψηφίσματα στην χρονική σειρά στην οποία εκδίδονται έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, διότι αποτυπώνουν την εξέλιξη της κρίσης στην περιοχή της Συρίας.

Αρχικά διαπιστώνονται επεισόδια μικρής κλίμακας – διαδηλώσεις, στην συνέχεια κλιμάκωση της βίας με συμμετοχή ενόπλων στρατιωτικών δυνάμεων και βαρέως οπλισμού. Εμφανίζεται η αντιπολίτευση και τίθεται υπό αμφισβήτηση η κυβερνητική εξουσία. Ξεκινάει η Εμφύλια σύρραξη και στην συνέχεια μεταλλάσσεται σε σύρραξη με επιχειρήσεις εναντίον των τρομοκρατών του ISIS. Η κυβέρνηση Ασάντ συγκρούεται με τους τρομοκράτες και γίνεται επέμβαση με χρήση βίας τρίτων δυνάμεων. Τέλος, γίνονται προσπάθειες για πολιτική επίλυση και κυρίως για συνεννόηση των δύο μεγάλων δυνάμεων, της Ρωσίας και των ΗΠΑ σχετικά με την κρίση στην Συρία.

Το Σ.Α του Ο.Η.Ε φάνηκε ανίκανο να λάβει έγκαιρα τις αποφάσεις που χρειαζόνταν για την προστασία των πληθυσμών που ζουν στο έδαφος της Συρίας. Και με τη στάση της αυτής επέτρεψε η κρίση στη Συρία να εξελιχτεί σε μια άνευ προηγουμένου ανθρωπιστική και προσφυγική κρίση. Ο Ο.Η.Ε δυστυχώς δεν έδρασε στα πλαίσια της προληπτικής δράσης αλλά διευκόλυνε την διόγκωση του φαινομένου της τρομοκρατίας. Διότι πως αλλιώς θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η αδράνεια του οργανισμού μπροστά στις 300 000 ανθρώπινες ζωές που χάθηκαν, εκ των οποίων των 20 000 παιδιών. Θα περίμενε κανείς την συγκρότηση κάποιας peacekeeping operation, ώστε να αποφευχθεί η διόγκωση της ανθρωπιστικής κρίσης και να κατασταλεί η τρομοκρατία. Το γεγονός ότι αυτό δεν έγινε, προκαλεί απορία και προβληματισμό.

106

«Call upon member states that have the capacity to do so to take all necessary measures in compliance with international law, in particular within the UN charter as well as international human rights refugee and human rights law.» Η απόδοση του κείμενου στην Ελληνική γλώσσα αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση

Γ΄ ΜΕΡΟΣ «PROXY WARS»

Η εξέλιξη της κρίσης στη Συρία, καθώς και η τραγική από κάθε άποψη κατάσταση στην οποία οδηγήθηκε η χώρα, φέρνει στο προσκήνιο μία άλλη παράμετρο στη διεθνή σκακιέρα των συγκρούσεων, αυτής του πολέμου διά αντιπροσώπων.

Το ερώτημα, εάν υφίσταται στη σύρραξη της Συρίας πόλεμος διά αντιπροσώπων, αποτελεί άλλωστε και το κύριο ερώτημα της εργασίας. Οι απόψεις σχετικά με το ερώτημα αυτό διχάζονται. Η διχογνωμία απόψεων σχετικά με την ύπαρξη ή όχι πολέμου δια αντιπροσώπων είναι κατά κάποιο τρόπο δικαιολογημένη, λόγω των πολλών δρώντων με αντικρουόμενα συμφέροντα, που ο καθένας προσπαθεί να εξυπηρετήσει στο έδαφος της Συριακής Επικράτειας.

1. ΟΡΙΣΜΟΣ – Τι είναι Proxy war

Ο Karl Deutch¹⁰⁷ το 1964 προσδιόρισε τον πόλεμο με αντιπροσώπους ως μια διεθνή σύρραξη ανάμεσα σε 2 ξένες δυνάμεις, οι οποίες μάχονται στο έδαφος μιας τρίτης χώρας χρησιμοποιώντας το έμψυχο δυναμικό της, τις πηγές της για την επίτευξη των στόχων και των επιδιώξεων τους. Ο παραπάνω ορισμός αν και έχει τα βασικά χαρακτηριστικά εστιάζει στην δράση των κρατών, αποκλείοντας τους μη κρατικούς δρώντες. Ο Andrew Mumford σχετικά με τον πόλεμο δια αντιπροσώπων θα συμπληρώσει τον πρώτο λέγοντας :

PROXY WAR ή ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕΣΩ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ: Είναι η έμμεση εμπλοκή τρίτων χωρών σε μια σύρραξη που λαμβάνει χώρα στο έδαφος μιας άλλης χώρας, με σκοπό τα τρίτα κράτη να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της. Απαιτείται η ύπαρξη ενός ευεργέτη(κράτος ή μη κρατικός δρών) και ενός αντιπροσώπου ή ευεργετούμενου που λαμβάνει βοήθεια υπό διάφορες μορφές από τον ευεργέτη του. Πρέπει να τονιστεί ότι χρησιμοποιείται κυρίως στην σύρραξη στο έμψυχο δυναμικό της χώρας στο έδαφος της οποίας γίνεται η σύρραξη.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η μέθοδος αυτού του πολέμου έχει χρησιμοποιηθεί από την αρχαιότητα, αλλά απέκτησε μια πιο γόνιμη μορφή κατά την διάρκεια του 20^{ου} αιώνα. Το Χαρακτηριστικό γνώρισμα της στάσης των ΗΠΑ κατά την διάρκεια του Α΄ΠΠ αλλά και κατά τον Β΄ ΠΠ μέχρι το 1941, ήταν η έμμεση εμπλοκή και αποφυγή της άμεσης αποστολής στρατευμάτων. Η δημιουργία όμως των νέων δεδομένων σε διεθνές επίπεδο μετά το 1945 και η ίδρυση του ΟΗΕ κατέστησε την άμεση χρήση βίας από τις μεγάλες δυνάμεις δυσκολότερη. Το αποτέλεσμα ήταν να σημειωθεί έξαρση της χρήσης του πολέμου δια αντιπροσώπων κατά την περίοδο του Ψυχρού πολέμου. Εκείνη την

107

Karl Wolfgang Deutsch (21 Ιουλίου 1912 – 1 Νοεμβρίου 1992) καθηγητής κοινωνικών και πολιτικών επιστημών

περίοδο η χρήση αυτής της μορφής πολέμου κατέστη κανόνας και η άμεση εμπλοκή μεγάλης δύναμης σε σύρραξη να προκαλεί έκπληξη.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα άμεσης εμπλοκής αποτελούν

- ο πόλεμος της Ρωσίας στο Αφγανιστάν το 1980¹⁰⁸.

- η άμεση επέμβαση της Κούβας στον¹⁰⁹ εμφύλιο πόλεμο της Αγκόλα που διήρκησε από το 1974 μέχρι το 2002. Στην σύρραξη αυτή οι δρώντες ήταν η οργάνωση FNLA (Front National Liberation Angola) η οποία χρηματοδοτούνταν από την CIA, η οργάνωση MPLA (Movemnt Popular Liberation Angola) η οποία χρηματοδοτούνταν από την Σοβιετική ένωση και η οργάνωση UNITA (Union National Liberation Angola)¹¹⁰ η οποία στηριζόταν από την Κίνα. Μέσω των οργανώσεων αυτών στο έδαφος της Αγκόλα αναπτύχθηκε ένας πόλεμος με αντιπροσώπους τις παραπάνω οργανώσεις όμως στο παρασκήνιο βρίσκονταν οι δυνάμεις της Σοβιετικής Ένωσης, των ΗΠΑ και της Κίνας .Ο απολογισμός της διεξαγωγής αυτού του αιματηρού πολέμου ήταν πάνω από μισό εκατομμύριο νεκροί κατοίκοι της Αγκόλα.

3. ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΝΑΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΠΟΛΕΜΟ ΜΕ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥΣ.

Στα μέσα της δεκαετίας του 80 ο Ισραηλινός ακαδημαϊκός Yaacov Bar Siman σε μία εργασία του, διατύπωσε κάποια κριτήρια, ώστε να λυθούν απορίες σχετικά με τους πολέμους μέσω αντιπροσώπων. Στην εργασία του αυτή θέτει ο συγγραφέας σειρά ερωτήσεων και απαντώντας σε αυτά οριοθετεί το πλαίσιο των πολέμων μέσω αντιπροσώπων. Συγκεκριμένα:

1. Δύναται να χαρακτηριστεί ένας πόλεμος ως proxy όταν οι εξωτερικές δυνάμεις επεμβαίνουν άμεσα;

Όχι, η **έμμεση** επέμβαση είναι η θεμελιώδης αρχή αυτού του είδους πολέμου.

2. Στους proxy πολέμους απαιτείται πάντα η παρουσία κρατών τα οποία δρουν ως αντιπρόσωποι σε μια σύρραξη ;

108

Andrew Mumford, Proxy Warfare, Polity Press, 2013, page 20.

109

Εξωτερικές δυνάμεις εννοούμε τις δυνάμεις που δεν λαμβάνει χώρα η σύρραξη στο έδαφος τους.

110

Chistopher Stevens, The Soviet Union in Angola, 1976.

Όχι, δεν είναι απαραίτητο κράτη να λειτουργούν ως proxy, μπορεί και μη κρατικοί δρώντες να δρουν ως proxy (αντιπρόσωποι).

3. Σε μια σύρραξη δύναται η μία μόνο πλευρά να διεξάγει proxy πόλεμο; Μπορεί ταυτόχρονα να λαμβάνει από την ίδια πλευρά και proxy επέμβαση και άμεση επέμβαση

Ναι, είναι δυνατό η μία πλευρά να διεξάγει άμεση επέμβαση και η άλλη να διεξάγει πόλεμο μέσω αντιπροσώπων. Η επέμβαση της Ρωσίας στο έδαφος του Αφγανιστάν το 1979 αποτέλεσε άμεση επέμβαση, η ενίσχυση των Mujahedden από τις ΗΠΑ με όπλα και χρηματοδότηση κατά την διάρκεια εκείνου του πολέμου, ήταν για τις ΗΠΑ proxy πόλεμος. Άλλο, πιο πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η επέμβαση στην Λιβύη. Κάποια κράτη πραγματοποίησαν επιχειρήσεις αεροπορικών βομβαρδισμών, κάνοντας άμεση επέμβαση ενώ άλλα κράτη, μέσω proxy war επιχειρήσαν να βοηθήσουν τους αντικαθεστωτικούς και να ανατρέψουν τον Λίβυο ηγέτη δηλαδή έγινε από την ίδια πλευρά και άμεση και έμμεση επέμβαση.

4. Υπάρχει διάκριση μεταξύ αντιπροσώπων και συμμάχων;

Ναι, αν και είναι δύσκολο να γίνει μια σαφής διάκριση. Μια συμμαχία στηρίζεται σε μια συμφωνία με το οποίο ένα κράτος αποφασίζει να βοηθήσει ένα άλλο κράτος για να στηρίξει έναν στρατηγικό στόχο. Αντίθετα η σχέση ευεργέτη και ευεργετούμενου στηρίζεται σε μια προσωρινή και καιροσκοπική σχέση.

5. Πότε θεωρείται ότι μια μεγάλη δύναμη βοηθάει ένα άλλο κράτος και πότε κάνει proxy πόλεμο.

Εξαρτάται από τα κίνητρα πίσω από την επέμβαση. Ένα κράτος λειτουργεί ως αντιπρόσωπος ενός άλλου, όταν δεν υπάρχει άμεση επέμβαση. Στην περίπτωση που υπάρχει άμεση επέμβαση από Τρίτη χώρα έχουμε διαφορετικό είδος σύγκρουσης, αλλά σε καμία περίπτωση δεν έχουμε πόλεμο δια αντιπροσώπων¹¹¹. Βέβαια είναι δυνατόν ένας πόλεμος με αντιπροσώπους να οδηγήσει σε κλιμάκωση και κατά συνέπεια σε άμεση εμπλοκή του ευεργέτη. Στην περίπτωση αυτή να μην συγχέεται η άμεση επέμβαση με την επέμβαση μιας εφεδρικής δύναμης, όπως συνέβει με την επέμβαση της Κούβας στην σύρραξη στην Ανγκόλα το 1974. Δηλαδή ο ευεργέτης (η μεγάλη δύναμη) δεν επεμβαίνει άμεσα, αλλά χρησιμοποιεί μια εφεδρική δύναμη που θα επέμβει εκ μέρος της. Επίσης η καλυμμένη δράση δυνάμεων τρίτων χωρών σε έδαφος μιας χώρας όπου γίνεται σύρραξη, δεν αποτελεί έμμεση, αλλά άμεση επέμβαση. Συνεπώς η ύπαρξη μονάδων των ειδικών δυνάμεων ή μονάδες συλλογής πληροφοριών δεν αποτελούν proxy πόλεμο αλλά άμεση επέμβαση. Η καλυμμένη δράση αποτελεί το επόμενο βήμα του proxy πολέμου, το οποίο προετοιμάζει το έδαφος για μεγάλης κλίμακας επέμβαση.

111

Andrew Mumford, Proxy Warfare, Polity Press, 2013, page 56

4.ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΩΝ PROXY WARS¹¹².

Όταν σε μία χώρα διακυβεύονται συμφέροντα μεγάλων δυνάμεων και ταυτόχρονα κανείς δεν επιθυμεί την άμεση εμπλοκή των μεγάλων δυνάμεων, προκύπτουν αυτού του είδους πόλεμοι. Οι ολέθριες συνέπειες πολέμου μεταξύ υπερδυνάμεων οι οποίες διαθέτουν και πυρηνικά όπλα, αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την άμεση εμπλοκή τους. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι στις μέρες μας επαναλαμβάνεται η κατάσταση του Ψυχρού πολέμου. Η Ρωσία και οι ΗΠΑ ερίζουν για τα ζωτικά τους συμφέροντα σε πολλές περιοχές του πλανήτη. Από το 2003 – 2006 το εμπόριο όπλων άγγιξε τα 180 δις δολάρια με τις ΗΠΑ να μοιράζονται το 1/3 του μεριδίου αυτού και την Ρωσία να μοιράζεται το 1/4 του μεριδίου αυτού¹¹³. Οι δύο αυτές υπερδυνάμεις λοιπόν έμμεσα επεμβαίνουν σε πολλές περιπτώσεις.

Άλλος λόγος επέμβασης με τέτοιο τρόπο είναι, ότι τα κράτη αντιμετωπίζουν αρκετά προβλήματα σε περίπτωση άμεσης επέμβασης. Η δυσκολία να πεισθούν οι *δυτικές κοινωνίες για το αναγκαίο της επέμβασης δημιουργεί μεγάλες αντιδράσεις*, όταν υπάρχουν απώλειες σε έμφυχο δυναμικό. Επίσης το υψηλό κόστος αλλά και ο κίνδυνος μια αποτυχίας λειτουργούν ανασταλτικά.

Αντίθετα μέσω των αντιπροσώπων οι κίνδυνοι αυτοί μειώνονται.

5. ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ PROXY WAR

Η γενική αρχή της αποφυγής της άμεσης επέμβασης οδηγεί στο αποτέλεσμα οι πόλεμοι μέσω αντιπροσώπων να διεξάγεται με τους παρακάτω τρόπους:

A. Παρουσία ενόπλων ή τακτικού στρατού

Ο ανθρώπινος παράγοντας αποτελεί τον καθοριστικό πολλαπλασιαστή ισχύος σε μια σύρραξη και για το λόγο αυτό η παρουσία στρατιωτών μπορεί να επηρεάσει την έκβαση μιας σύρραξης. Η αποστολή στρατευμάτων στο έδαφος μιας τρίτης χώρας είναι σύνηθες φαινόμενο κατά την διάρκεια ενός πολέμου μέσω αντιπροσώπων. Διαπιστώνεται λοιπόν η παρουσία μη κρατικών δρώντων σε συρράξεις όπου διεξάγεται πόλεμος δια αντιπροσώπων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της Συρίας, στο έδαφος της οποίας εμφανίζονται τρομοκρατικές οργανώσεις, όπως ο ISIS και η Al Nusra. Επίσης η δράση της Hesbolah, η παρουσία στρατευμάτων από το Ιράν και η ανάμειξη της Σαουδικής Αραβίας και του Μπαχρεϊν μαρτυρεί την ύπαρξη proxy war.

1. Η δράση των «foreign fighters»

112

Andrew Mumford ,Proxy Warfare, Polity Press,2013, page 78

113

Andrew Mumford ,Proxy Warfare, Polity Press,2013, page 100

Το φαινόμενο των ξένων μαχητών δεν αποτελεί κάτι καινούργιο. Παρόλα αυτά η δράση τους στην κρίση της Συρίας ήταν καθοριστική και η παρουσία τους εμφάνισε μια αλματώδη αύξηση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Με τον όρο ξένοι μαχητές¹¹⁴ εννοούμε τους μαχητές που εντάσσονται σε μια παράταξη μιας ένοπλης σύγκρουσης ενώ οι ίδιοι δεν διαμένουν στην περιοχή, ούτε έχουν την εθνικότητα των αντιμαχομένων πλευρών.

Με βάση τον ορισμό αυτό, στην Συρία εντάχθηκαν στις τάξεις του ISIS, της Al Nusra Front, του FSA αλλά και στις κυβερνητικές δυνάμεις πολλοί ξένοι μαχητές. Κατά βάση όμως οι μαχητές εντάχθηκαν στην τρομοκρατική οργάνωση του ISIS¹¹⁵. Η συμμετοχή των ξένων μαχητών στην Συρία έφτασε σε δυσθεώρητα ύψη και η δράση τους άρχισε να επηρεάζει την εξέλιξη της σύρραξης. Μέχρι τις αρχές του 2016, 20.000 μαχητές από 70 χώρες είχαν μεταβεί και λάβει μέρος στην σύρραξη της Συρίας.¹¹⁶ Η αλματώδης αυτή αύξηση της συμμετοχής ξένων μαχητών στην Σύραξη της Συρίας οφείλεται κυρίως στην εξέλιξη και ενδυνάμωση της τρομοκρατικής οργάνωσης ISIS, η οποία ονομάστηκε ατύχημα της ιστορίας ενεργοποιούμενη από κοινωνικούς πολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες της Μ. Ανατολής.¹¹⁷

Η παρουσία όμως των ξένων μαχητών συνδέεται με ένα άλλο φαινόμενο αυτό της θρησκευτικής διαμάχης και του θρησκευτικού φανατισμού. Η διαμάχη Σιιτών και Σουνιτών έχει γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης και αποτέλεσε μια ευκαιρία για τα κράτη που επιθυμούσαν να επέμβουν στη Συρία. Πολλοί Σουνίτες, κάτοικοι της Συρίας στην αρχή του εμφυλίου πολέμου προτίμησαν να ενταχθούν στις τάξεις του ISIS για να εναντιωθούν στην πολιτική του Ασάντ. Οι Σουνίτες υποστηρίχθηκαν από χώρες του κόλπου όπως η Σαουδική Αραβία, η Υεμένη και εμεταλλεύθηκαν μια πιθανή επέμβαση μέσω αντιπροσώπων.

Το διεθνές δίκαιο δεν κάνει κάποια μνεία στους ξένους μαχητές ούτε υπάρχει κάποια διάκριση, εάν κάποιος μαχητής έχει την εθνικότητα της χώρας με την πλευρά με την οποία συμμετέχει. Από πλευρά διεθνούς δικαίου, στην Συρία η συμμετοχή στην οργάνωση ISIS με τα εγκλήματα που έχει διπράξει δεν πληρούν οι μαχητές της τα κριτήρια που ορίζονται στην Συνθήκη της Γενεύης.

B. Η προώθηση εφοδίων – υλικών

Η αποστολή εφοδίων – υλικών και γενικά η εξασφάλιση ενός μηχανισμού διοικητικής μέριμνας από ένα κράτος σε ένα άλλο αποτελεί το κύριο τρόπο αρωγής.

114

Andre de Guttry- Francesco Capone, Christophe Paulussen, foreign fighters under international law and beyond, Asser press, 2016. Ο ορισμός που δίνεται στην εργασία αποτελεί ανεπίσημη μετάφραση της εκφρασης « individuals driven mainly by ideology, leave their country to engage in an armed conflict»

115

<http://www.huffingtonpost.com/2015/foreign-fighters-in-syria> (16 Ιαν 2016)

116

http://icsr.info/category/publications. Για λεπτομερή στατιστικά στοιχεία.

117

Andre de Guttry- Francesco Capone, Christophe Paulussen, foreign fighters under international law and beyond, Asser press, 2016. Η έκφραση ατύχημα της ιστορίας προήλθε από την αναφορά στην σελ 20 του βιβλίου « accident of History»

Έτσι η αποστολή πυρομαχικών, οπλικών συστημάτων, στρατιωτικού εξοπλισμού αποτελεί ένα συνηθισμένο τρόπο επέμβασης. Επίσης η απευθείας χρηματοδότηση εντάσσεται σε αυτή την μορφή διεξαγωγής proxy war.

Γ. Παροχή μη στρατιωτικής Βοήθειας

Η έννοια της ήπιας δύναμης¹¹⁸ του Joseph Nye¹¹⁹ εμπερικλείεται στην φράση « η ικανότητα να παίρνεις ότι θέλεις λόγω επιχειρημάτων και όχι λόγω χρημάτων». Η μορφή αυτή του proxy war βασίζεται στην τακτική δημιουργίας συνθηκών στο έδαφος μιας χώρας, ώστε η πολιτική μιας άλλης χώρας να γίνει αποδεκτή. Η δημιουργία μαρξιστικών – λενιστικών κομμάτων στις χώρες του τρίτου κόσμου, βοήθησε της Σοβιετική Ένωση να προωθήσει την πολιτική της στις χώρες αυτές . Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας επέμβασης αποτελεί το case study “Anbar Awakening”¹²⁰

Είναι γενικά γνωστό ότι περίπου δύο χρόνια μετά την εισβολή του συνασπισμού δυνάμεων που αριθμούσαν μια δύναμη 40.000 ανδρών, το Ιράκ αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα ένοπλης βίας στο εσωτερικό του. Η αναταραχή λόγω της εισβολής είχε δημιουργήσει γόνιμο έδαφος για την δράση ένοπλων ομάδων. Η πιο βίαιη από όλες ήταν η οργάνωση Al-Qaeda in Iraq με ηγέτη τον Al-Zarqawi. Αυτή η οργάνωση είχε βρει καταφύγιο στο κεντρικό και δυτικό Ιράκ γύρω από την επαρχία Anbar. Οι Αμερικανικές δυνάμεις κατοχής αντιμετώπιζαν καθημερινά στην περιοχή πολλά περιστατικά βίας αποκαλώντας την περιοχή τρίγωνο του Θανάτου λόγω των απωλειών που είχαν. Το 2005 η δράση της AQI (Al- Qaeda in Iraq) άρχισε να δυσχεραστεί τις άλλες οργανώσεις κυρίως λόγω της προσπάθειας επιβολής του νόμου της Σαρίας αλλά και των μεγάλων απολαβών που είχε από τις περιοχές που δρούσε. Οι ηγέτες στην περιοχή ζήτησαν την βοήθεια των πρώην εχθρών τους των Αμερικάνων. Οι ΗΠΑ δέχτηκαν με προθυμία να ενισχύσουν τους ηγέτες αυτούς με σύγχρονο οπλισμό, άριστη εκπαίδευση και χρηματοδότηση ώστε να δημιουργήσουν μια νέα οργάνωση με την ονομασία « Γιοι του Ιράκ» Έτσι βρέθηκαν οι ΗΠΑ να διεξάγουν έναν πόλεμο μέσω αντιπροσώπων εκμεταλλευόμενοι την συγκυριακή κατάσταση προς όφελος τους .

6. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ

Η αποστολή δυνάμεων από το ΟΗΕ στη Συρία ήταν απαραίτητη από την αρχή της κρίσης, δηλαδή από το 2011, προς αποφυγήν της κλιμάκωση που ακολούθησε τα επόμενα χρόνια. Δυστυχώς η σχετικά αδρανής έως απαθής στάση, κάποιοι την χαρακτηρίζουν μουδιασμένη, αμήχανη, εμπόδιζε την εξεύρεση λύσης και κατά

118

Soft power - ήπια δύναμη Για περισσότερα σχετικά με την έννοια της ήπιας δύναμης δεξ Joseph Nye, Soft power: the mean to success in World's Politics, New York, 2004.

119

Αμερικανός πολιτικός επιστήμων.

120

Nick Turse, Tomorrow's battlefield US proxy wars, page 245, Dispatch Books, 2015

συνέπεια οδήγησε σε μετατροπή της συρράξεως σε proxy war. Η εξέλιξη όλης της κατάστασης έχει τα χαρακτηριστικά ενός proxy war και μάλιστα σε μορφή που θυμίζει την περίοδο του Ψυχρού πολέμου και παραπέμπει στην αναβίωση του.

Με την επέμβαση της Ρωσίας ο πόλεμος αλλάζει και από πόλεμος μέσω αντιπροσώπων μετατρέπεται σε απευθείας επέμβαση. Επομένως σημειώθηκε επέκταση του proxy war σε απευθείας επέμβαση. Τον Φεβρουάριο του 2012 ο αραβικός σύνδεσμος χρηματοδότησε συνέδριο που απευθυνόταν στους φίλους της Συρίας. Στο συνέδριο εκείνο συμμετείχαν αντικαθεστωτικές δυνάμεις που επιθυμούσαν την ανατροπή του Σύριου προέδρου. Η αντιπροσωπεία του Syrian National Council (SNC) ζήτησε από τους συμμετέχοντες των δυτικών κρατών να επιτρέψουν την εισαγωγή όπλων με σκοπό την ανατροπή του προέδρου της Συρίας.¹²¹ Συγκεκριμένα ο ομιλητής ανέφερε « If the regime fails to...end violence against citizens, the friends of Syria should not constrain individual countries from aiding the Syrian opposition by means of military advisers, training and provision of arms to defend themselves». Η απαίτηση αυτή αποτελούσε μια πρόσκληση προς τη διεθνή κοινότητα και προς συγκεκριμένα κράτη για επέμβαση στη Συρία, με μέσα που παραπέμπουν σε πόλεμο μέσω αντιπροσώπων.

Επίσης ο πρόεδρος του Ιράκ κ. Al-Maliki από το 2012 είχε προειδοποιήσει ότι η πρόθεση να ενισχυθεί οποιαδήποτε πλευρά στην σύρραξη με όπλα θα οδηγήσει σε διεθνή πόλεμο μέσω αντιπροσώπων με μεγάλες απώλειες για τον Συριακό λαό. Το Μάρτιο του 2012 η Βρετανική κυβέρνηση είχε αποστείλει 500.000 λίρες οικονομική βοήθεια στην αντιπολίτευση και μέχρι τον Αυγ 2012 είχε αποσταλεί το ποσό των 5 εκ. Λιρών Αγγλίας στην αντιπολίτευση.

Παράλληλα και οι φίλα προσκείμενοι στην κυβέρνηση Ασάντ, του παρείχαν σημαντική βοήθεια. Η Ρωσία πρόσφερε στήριξε την κυβέρνηση μέσω παροχής στρατιωτικού εξοπλισμού, καθώς και απεσταλμένων Ρώσων Συμβούλων για την οργάνωση και καθοδήγηση του Συριακού στρατού. Έτσι, λαμβάνοντας υπ' όψη την Αραβική Άνοιξη, είμαστε σε θέση να καταλήξουμε ότι ένας τεράστιος πόλεμος μέσω αντιπροσώπων ξεκίνησε από το 2011 συγκεντρώνοντας όλα τα χαρακτηριστικά που αναφέραμε στο τελευταίο μέρος της εργασίας. Δηλαδή

- παροχή βοήθειας με την αποστολή στρατιωτικού εξοπλισμού,
- παροχή βοήθειας με αποστολή εξειδικευμένου στρατιωτικού προσωπικού,
- παροχή εξοπλισμού και εκπαίδευση ανταρτών για την ανατροπή της κυβέρνησης,
- εμφάνιση μη κρατικών δρώντων που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην σύρραξη
- ,
- ασυλία και παρεμπόδιση στην λήψη αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας μέσω του δικαιώματος σε αρνησικυρία για οποιαδήποτε απόφαση αφορούσε την επέμβαση στην Συρία.

121

www. BBC news com /11/10/2015. Το απόσπασμα αυτό, αποτελεί τμήμα ολόκληρης της ομιλίας που παρατίθεται στην παραπομπή.

Όλα αυτά, καθώς επίσης η παρουσία των μη κρατικών δρώντων δημιούργησε μια εκρηκτική, πολύπλοκη κατάσταση που θα μπορούσε να ειπωθεί, ότι δεν την είχαμε συναντήσει κατά την διάρκεια του Ψυχρού πολέμου. Έχουν διέλθει 5 χρόνια από την έναρξη της κρίσης και κανείς δεν αμφισβητεί ότι η ένταση της σύρραξης έχει φτάσει σε επίπεδο πολέμου. Ένας multi – proxy πόλεμος με ποικίλους διεθνούς ανταγωνιστές διεξάγεται στην Συρία. Η επιλογή του Ασάντ να στηριχθεί στο Ιράν¹²² και την Ρωσία του επέτρεψε να αντέξει στην ασφυκτική πίεση των δυτικών δυνάμεων που επεδίωκαν την ανατροπή του. Η βοήθεια που έλαβε υπό την μορφή που προαναφέρθηκε, καθώς επίσης η στήριξη της Hezbollah με κύριο χρηματοδότη το Ιράν, αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα στην σκακιέρα του πολέμου μέσω αντιπροσώπων που διεξάγεται και απέτρεψε την ανατροπή τύπου Λιβύης. Τον Μάιου 2013 ο γενικός γραμματέας της Hesbolah¹²³ είχε παραδεχθεί την στήριξη την οποία είχαν προσφέρει στον πρόεδρο Ασάντ η επέμβαση των δυνάμεων του.

Η στάση των ΗΠΑ δεν είναι ξεκάθαρη και προκαλεί κάποια ερωτηματικά. Από την μία δείχνει να διεξάγει και αυτή πόλεμο μέσω αντιπροσώπων, στηρίζοντας στην πρώτη φάση της σύρραξης τους αντικαθεστωτικούς, ώστε να ανατραπεί το καθεστώς Ασάντ, όπως ανατράπηκαν τα παλαιά καθεστώτα στα υπόλοιπα κράτη όπου ξέσπασε η Αραβική Άνοιξη. Στα πρώτα στάδια της σύρραξης έδειχνε να μην τις απασχολεί η δράση των Ισλαμιστών του ISIS, ή να προσποιείται πως δεν την απασχολεί. Γενικά εκδήλωσε απέναντι στο ISIS μια στάση ανεκτικότητας, μιάς και η δράση τους αποσκοπούσε στην ανατροπή του Ασάντ, που ήταν και το ζητούμενο και εξυπηρετούσε τα σχέδια τους.

Οι ΗΠΑ αναγκάστηκαν να αλλάξουν την στάση τους αυτή μετά την μεγάλη διεθνής κατακραυγή που προκάλεσε η επίθεση στην Γαλλία και βρέθηκαν ταυτόχρονα αντιμέτωποι με τον Ασάντ, το ISIS και την Al- Qaeda.

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι η κρίση στην Συρία είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα proxy war το οποίο συνδυάζει όλες τις περιπτώσεις που μας παρέχει η θεωρία των πολέμων μέσω αντιπροσώπων. Η εξέλιξη των πραγμάτων έδειξε ότι η κρίση μετατράπηκε σε απευθείας επέμβαση για περιορισμένο διάστημα με απευθείας επέμβαση όχι μόνο της Ρωσίας, αλλά και των ΗΠΑ. Η αδυναμία εξεύρεσης λύσης οφείλεται στην απενεργοποίηση του Συμβουλίου Ασφαλείας και την συνέχιση του proxy war.

122

Πρέπει να τονιστεί ότι το Ιράν στηρίζει τον πρόεδρο Ασάντ διότι η γεωπολιτική θέση της Συρίας είναι πολύ σημαντική. Βρίσκεται στη καρδιά της Μέσης Ανατολής και συνδέει την Μέση ανατολή με την μεσόγειο θάλασσα. Η παραμονή της Συρίας στην σφαίρα επιρροής του Ιράν και της Ρωσίας και για τις δύο χώρες είναι ζωτικής σημασίας.

123

Η Hesbolah αποτελεί την πιο εκπαιδευμένη δύναμη Σιιτών έξω από τα όρια του Ιράν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εξέταση της νομιμότητας της στρατιωτικής επέμβασης της Ρωσίας στη Συρία, με βάση το Διεθνές Δίκαιο, που αναλύθηκε στην παρούσα εργασία, αποτελεί μία μόνο, επιμέρους πλευρά ενός ευρύτερου και πολύπλευρου ζητήματος το οποίο βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με το έτερο κύριο ερώτημα που είναι, εάν λαμβάνει χώρα πόλεμος μέσω αντιπροσώπων.

Στην ολότητα του, το ζήτημα αυτό αποτελεί σύνθεση πολλών και διαφόρων παραγόντων, όπως γεωπολιτικών, γεωστρατηγικών, οικονομικών, νομικών, ανθρωπιστικών, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους. Συνεπώς η νομική υπόσταση του θέματος δεν ήταν δυνατόν να απομονωθεί και να εξεταστεί ανεξάρτητα από τις υπόλοιπες πλευρές. Για το λόγο αυτό, έστω και επιγραμματικά, έγιναν αναφορές και σε στοιχεία που δεν αφορούν άμεσα τη νομική πλευρά της στρατιωτικής επέμβασης της Ρωσίας, αλλά βρίσκονται σε αλληλουχία με αυτή.

Προτού ξεκινήσει το Σεπτέμβριο του 2015 η στρατιωτική επέμβαση της Ρωσίας στη Συρία, οι δύο χώρες είχαν συνάψει στενές σχέσεις μεταξύ τους, στηριζόμενες σε ισχυρά γεωπολιτικά και οικονομικά συμφέροντα τα οποία απειλήθηκαν με το ξέσπασμα της εμφύλιας σύρραξης. Η μεταβολή της φύσης και του χαρακτήρα της σύρραξης από εμφύλια σε πόλεμο κατά της τρομοκρατίας των ισχυροποιημένων ακραίων ισλαμιστών και μη κρατικών δρώντων, οδήγησε τις μεγάλες δυνάμεις των ΗΠΑ και της Ρωσίας σε άμεση επέμβαση στην πολύπαθη Συρία.

Τα εγκλήματα που αποδεδειγμένα διέπραξε το καθεστώς του Προέδρου Ασάντ κατά των αντικαθεστωτικών δυνάμεων στη φάση της εμφύλιας σύρραξης της κρίσης, δεν εμπόδιζαν τη Ρωσία να παρέχει στήριξη στην κυβέρνηση Ασάντ από την αρχή της κρίσης, κιόλας. Μάλιστα, στήριξη σε διεθνές επίπεδο με τη χρήση του δικαιώματος αρνησικυρίας και την εμπλοκή στη λήψη οποιασδήποτε απόφασης από το Συμβούλιο Ασφαλείας. Η πραγματοποίηση της επέμβασης της Ρωσίας στη Συρία κατόπιν πρόσκλησης της Συριακής κυβέρνησης, της προσάπτει χαρακτήρα απολύτως νόμιμης ενέργειας η οποία έγινε μάλιστα σε φάση που η εμφύλια σύρραξη στην χώρα οδηγείτο στο τέλος της. Η ρητορική της αντιμετώπισης των τρομοκρατών του ISIS που απειλούσαν την κρατική υπόσταση της Συρίας, αποτέλεσε διεθνής δικαιολόγηση της επέμβασης η οποία μετά την πρόσκληση του προέδρου θεωρείται νόμιμη από πλευράς Διεθνούς δικαίου.

Από πλευράς όμως ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στο πνεύμα των άρθρων για την διεθνή ευθύνη των κρατών, λόγω στήριξης διεθνών παράνομων ενεργειών, προκύπτει ευθύνη για τη Ρωσία απέναντι στη Διεθνή Κοινότητα. Η ευθύνη αυτή απορρέει από την στήριξη της στο καθεστώς Ασάντ που, σύμφωνα με ΜΚΟ διέπραξε σειρά εγκλημάτων κατά των αντικαθεστωτικών δυνάμεων, καθώς επίσης από τους βομβαρδισμούς νοσοκομείων και σχολείων που προκάλεσαν το θάνατο εκατοντάδων αμάχων. Η ένταση και η φρίκη των πράξεων των τρομοκρατών του ISIS όμως ήταν τέτοιες που δεν άφησαν κανένα περιθώριο αμφισβήτησης της νομιμότητας της ενέργειας της Ρωσίας και έτσι το παράνομο της στήριξης του καθεστώτος Ασάντ παραμερίσθηκε.

Από την άλλη, η επέμβαση των ΗΠΑ στη Συρία χωρίς την έγκριση του Σ.Α. αποτελεί ξεκάθαρα παραβίαση του διεθνούς δικαίου. Η πολιτική και η δράση των ΗΠΑ οδηγήθηκαν σε αδιέξοδο με τη χρήση του δικαιώματος του βέτο από τη Ρωσία. Η νομική φόρμουλα της συλλογικής νόμιμης άμυνας στερείτο νομικών ερεισμάτων στην περίπτωση της Συρίας. Επίσης η ευθύνη προστασίας των πληθυσμών από το ISIS δεν ήταν δυνατό να επικαλεσθεί από τις Ηνωμένες Πολιτείες, μιας που η ίδια η κυβέρνηση του Ασάντ μάχεται ανοιχτά τους τρομοκράτες.

Ο Ο.Η.Ε. με τη στάση του απέναντι στη Συρία καθ'όλη τη διάρκεια της κρίσης, απέδειξε πόσο δέσμιος των μεγάλων δυνάμεων είναι. Η συρρίκνωση της δράσης του, που μέχρι στιγμής έχει χαρακτήρα παρατηρητικό και συμβουλευτικό, συνηγορεί για την παραίτηση του από το δικαίωμα λήψης αποφάσεων υπό συνθήκες σύγκρουσης συμφερόντων των μεγάλων δυνάμεων.

Εξαίρεση εδώ αποτελεί το ψήφισμα 2249, που ήταν η μόνη απόφαση του Ο.Η.Ε σε σωστή κατεύθυνση ως προς την νομιμότητα της επέμβασης των ΗΠΑ και το περιορισμό σε σημαντικό βαθμό της δράσης των τρομοκρατών.

Η μέχρι σήμερα εξέλιξη της κρίσης οδηγεί στο συμπέρασμα, ότι στην Συρία διεξήχθη ένας πόλεμος μέσω αντιπροσώπων. Η κατάσταση ομοιάζει με την κατάσταση κατά την διάρκεια του Ψυχρού πολέμου. Η μόνη διαφορά που εδώ προκύπτει σχετίζεται με την έξαρση της ισλαμικής τρομοκρατίας που έχει φτάσει σε βαθμό τέτοιο που η δράση των μη κρατικών δρώντων, μη συνδεδεμένων με κάποιο τρίτο κράτος, να απειλεί ολόκληρα κράτη.

Η σύρραξη περιλαμβάνει όλα τα χαρακτηριστικά ενός πολέμου μέσω αντιπροσώπων, γεγονός που εν μέρει εξηγεί, χωρίς βέβαια να δικαιολογεί, τη αδράνεια του Σ.Α./Ο.Η.Ε. Καμία από τις μεγάλες δυνάμεις δεν επιδιώκει τον τερματισμό της σύρραξης πριν την επίτευξη των στόχων της. Δηλαδή, η επίτευξη των στόχων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επίλυση του ζητήματος. Έτσι για πολλοστή φορά φάνηκε μία από τις κύριες αδυναμίες του Ο.Η.Ε που είναι η εξάρτηση της δράσης του από τα μόνιμα μέλη του Σ.Α.

Τέλος, όσο αφορά το έτερο ερώτημα σχετικά με την διεξαγωγή πολέμου μέσω αντιπροσώπων. Η περίπτωση της Συρίας εμφανίζει συνεχή εναλλαγή καταστάσεων και δεδομένων σχετικά με, αυτήν την παράμετρο του πολέμου. Δηλαδή εκτός από το γεγονός ότι, στα πρώτα έτη της σύρραξης οι μεγάλες δυνάμεις της Ρωσίας και των ΗΠΑ διεξήγαγαν πόλεμο μέσω αντιπροσώπων όπως αναλύθηκαν στο σχετικό κεφάλαιο, η παρουσία των «foreign fighters» (ξένοι μαχητές) έδωσε νέα διάσταση στην αντίληψη περί τέτοιου είδους πολέμου. Επίσης η τρομοκρατική οργάνωση του ISIS ως μη κρατικός δρών εδειξε την δυνατότητα να διεξάγει πόλεμο μέσω αντιπροσώπων στο έδαφος κρατών που συμμετείχαν στην σύρραξη της Συρίας.

Η παραδοσιακή τακτική των πολέμων μέσω αντιπροσώπων των μεγάλων δυνάμεων αντικαταστάθηκε από την άμεση επέμβαση της Ρωσίας και των ΗΠΑ αλλά και την εμπλοκή περιφερειακών δυνάμεων, όπως η Τουρκία και το Ιράν. Η σύρραξη μέχρι την στιγμή μαίνεται, ενώ οποιαδήποτε προσπάθεια ειρηνικής διευθέτησης δεν τελεσφόρησε, αντίθετα φανέρωσε μια διεθνή κοινότητα αδύναμη να σταματήσει το αιματοκύλισμα. Επιβεβαιώθηκε ότι η επαναφορά των proxy wars έχει πάντα μεγάλο κόστος σε ανθρώπινες ζωές και η λύση καθίσταται πολλή δύσκολη.

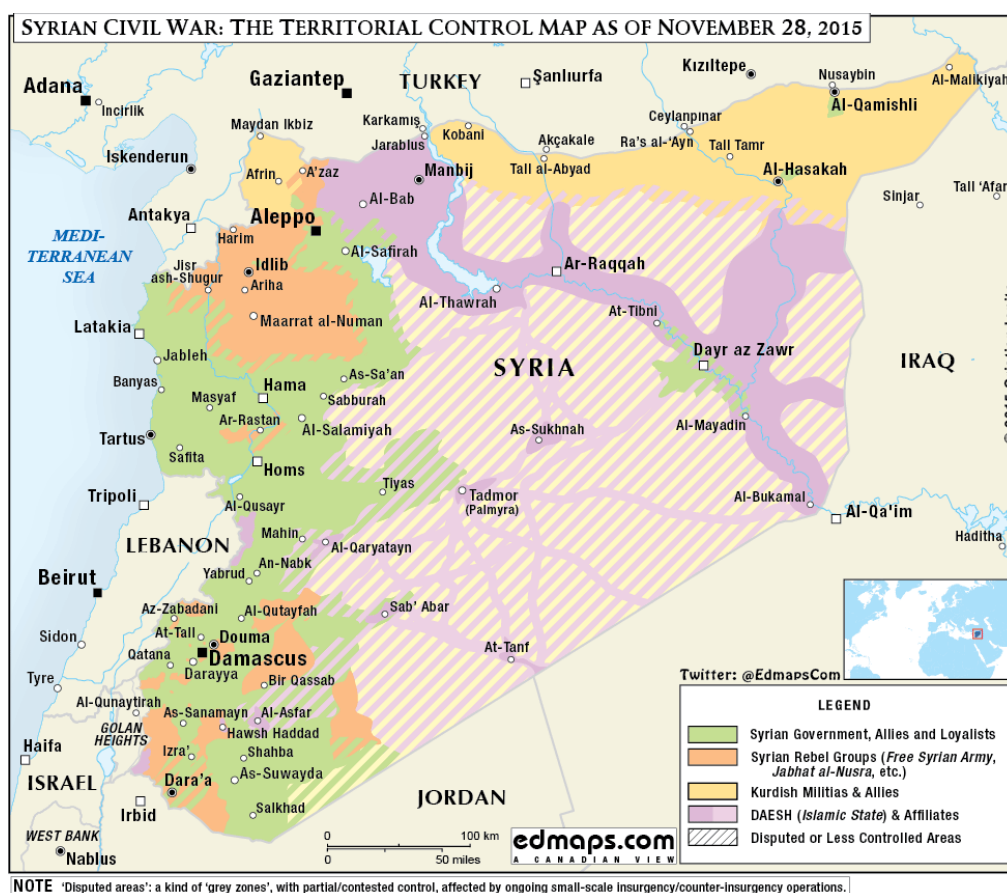
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«ΧΑΡΤΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΕΔΑΦΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΡΩΝΤΩΝ»

Παρατίθενται κάποια σχηματικές απεικονίσεις χαρτών απο την περιοχή της Συρίας για την καλύτερη κατανόηση όσων αναλύθηκαν στην κυρίως εργασία.

- Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΚΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΣΤΑ ΤΕΛΗ 2015

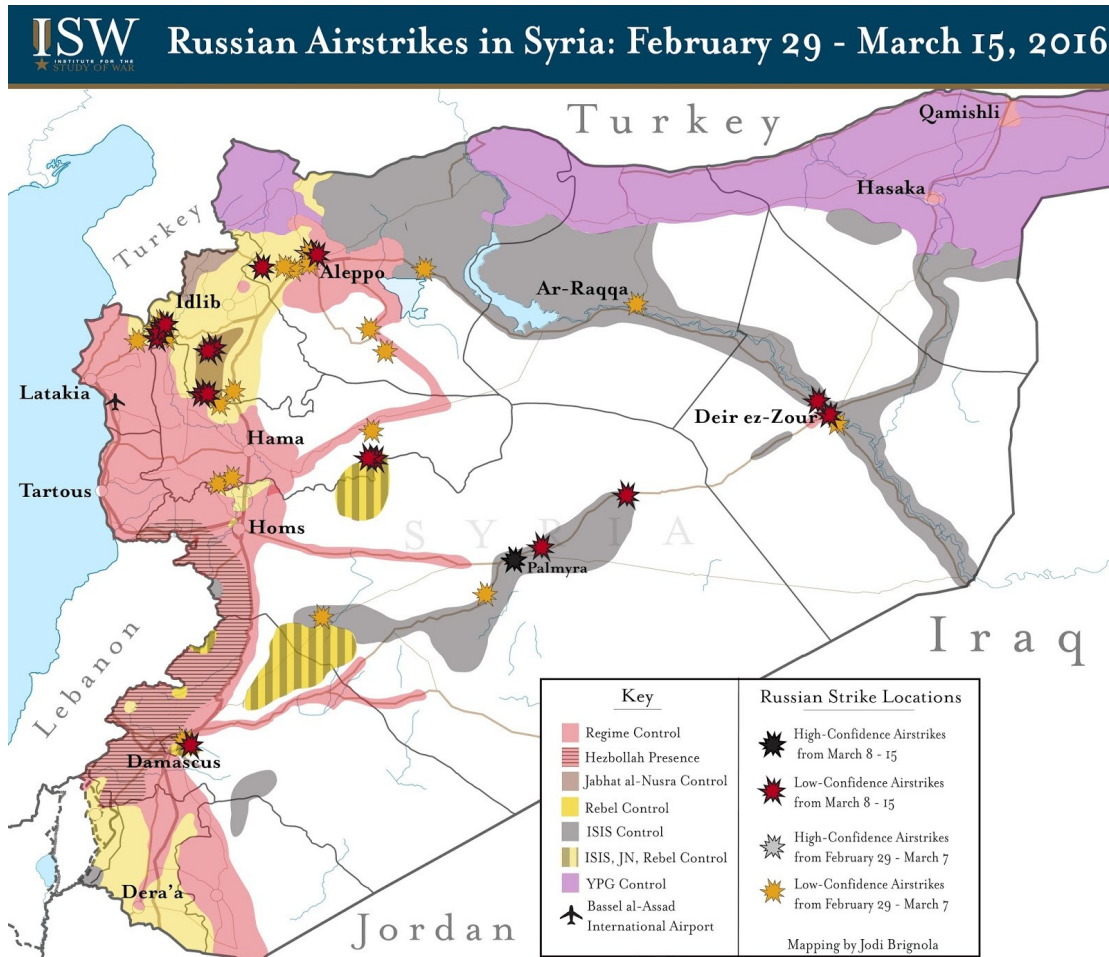

ΕΙΚΟΝΑ¹²⁴ 1^H Οι περιοχές ελέγχου στο έδαφος της Συρία όπως διαμορφώνονται στα τέλη 2015.

124

http://edmaps.com/html/syrian_civil_war_in_maps.html

- Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΚΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ – ΜΑΡΤΙΟΣ 2016

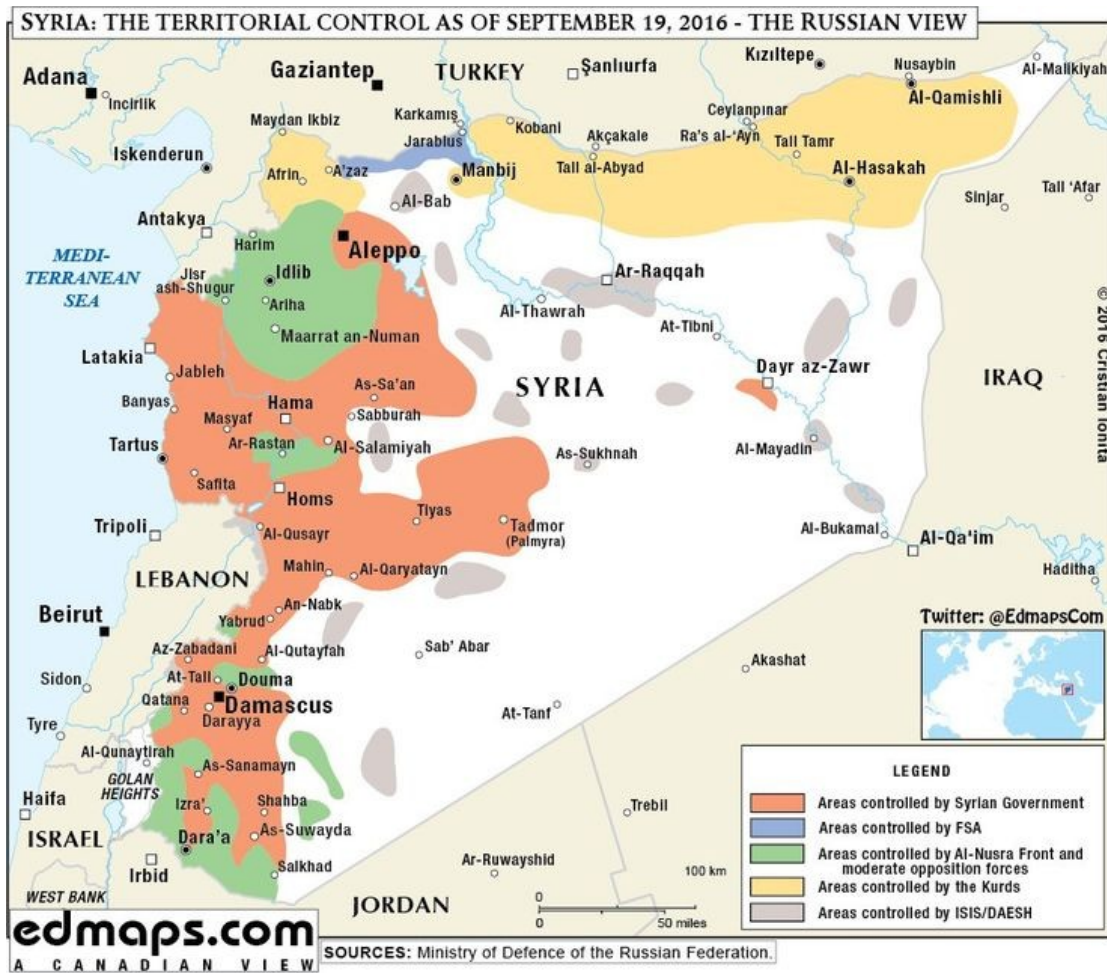

ΕΙΚΟΝΑ¹²⁵ 2^Η. Οι περιοχές αεροπορικών επιδρομών από την Ρωσία την περίοδο Φεβ- Μαρτ 2016 και αντίστοιχα ο έλεγχος του εδάφους από τους δρώντες στην σύρραξη αρχές 2016

125

Εφημερίδα New York Times, έκδοση της 17^{ης} Μαρτίου 2016.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΚΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΜΕΣΑ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ 2016

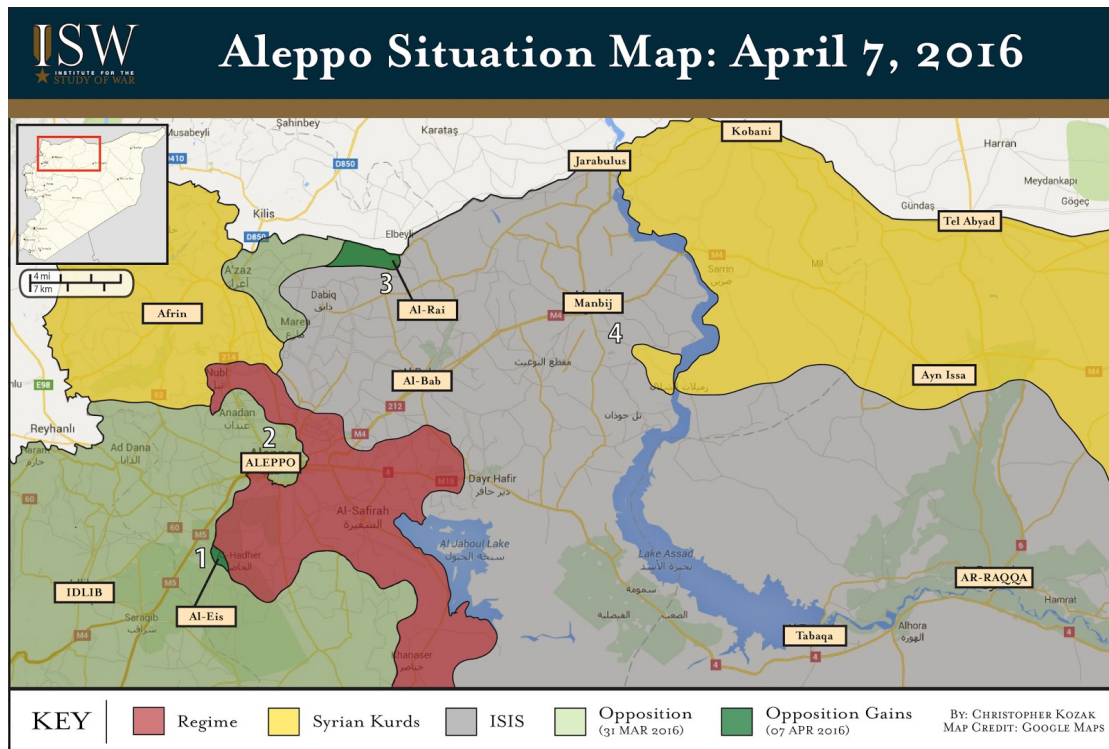

ΕΙΚΟΝΑ¹²⁶ 3^H. Απεικόνιση των περιοχών ελέγχου στα τέλη Σεπτ 2016 απο την κάθε αντιμαχόμενη πλευρά.

126

<https://www.reddit.com/domain/edmaps.com/> 28 Οκτ 2016

Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ AL RAQQA ΚΑΙ ALEPPO

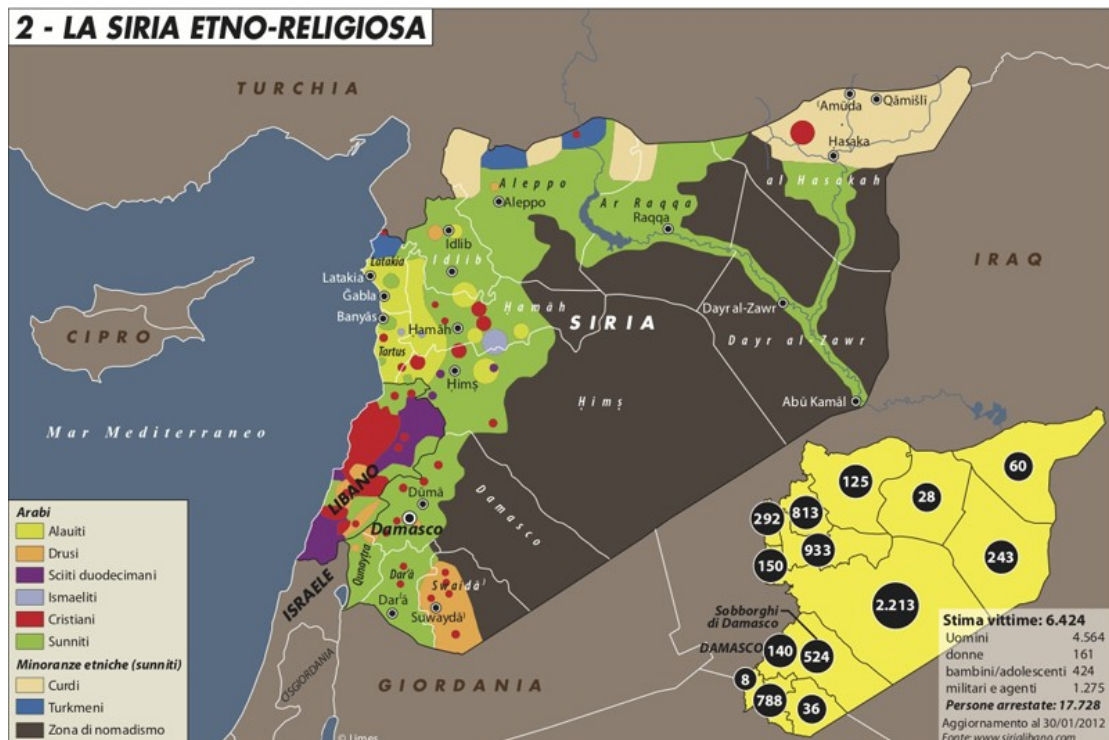

ΕΙΚΟΝΑ¹²⁷ 4^Η Μέσα 2016, ο έλεγχος εδάφους στα προπύργια δράσης των ισλαμιστών την πόλη Aleppo και την πόλη Raqqa.

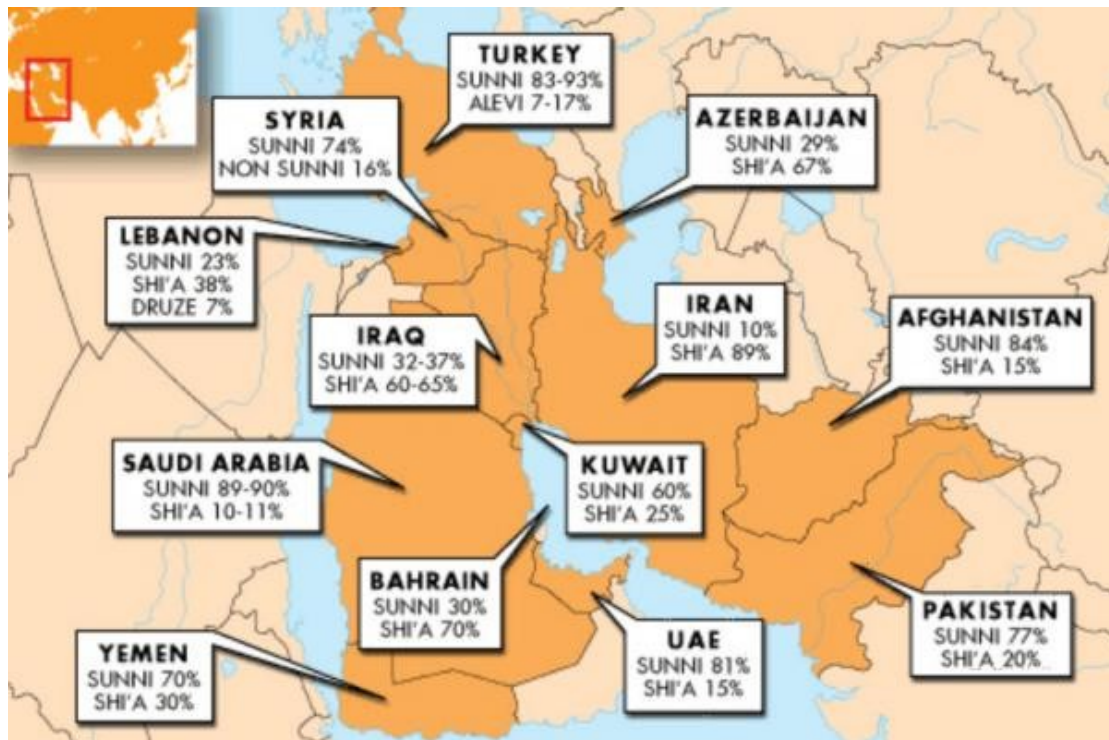
127

Εφημερίδα New York Times, έκδοση της 8^{ης} Απριλίου 2016.

- ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟ ΜΩΣΑΙΚΟ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΕΙΚΟΝΑ ¹²⁸H Το θρησκευτικό μωσαϊκό της Συρίας.

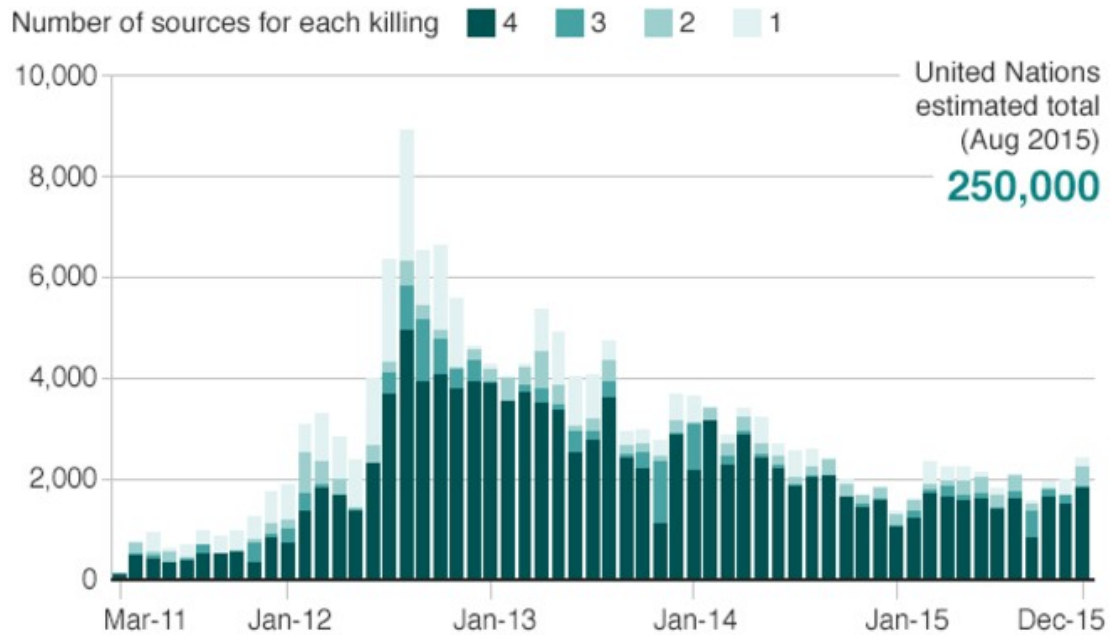
ΕΙΚΟΝΑ¹²⁹ 6^η Η θρησκευτική διαίρεση στην Μέση ανατολή. Παρατηρήστε τα ποσοστά Σουνιτών στην Συρία και το Ιράν. Το Ιράν με την πλειοψηφία των Σιιτών στηρίζει την κυβέρνηση του Ασάντ.

129

<http://anaverageamericanpatriot.blogspot.gr/2012/11/influx-of-iraqi-shiites-to-syriawidens.html/> 21 Αυγ 2016

Syria conflict death toll

Documented killings per month

Sources: Violations Documentation Center, Syrian Shuhada, Syrian Network for Human Rights, Syrian Center for Statistics and Research

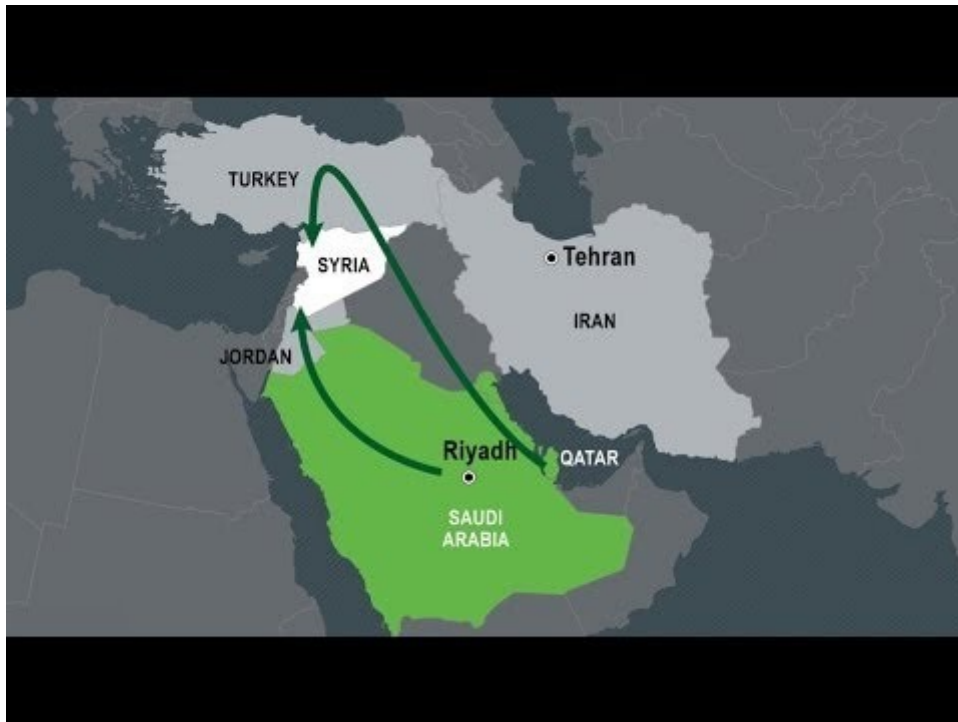
- ΟΙ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΣΥΡΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΑ ΤΕΛΗ 2015

ΕΙΚΟΝΑ¹³⁰ 7^H Ο τραγικός απολογισμός ενός proxy war. Απώλειες ανά έτος

130

<http://uppermidwest.org/hhh-for-the-syrian-refugees/> 23 Οκτ 2016

- ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ – ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΙΚΟΝΑ 8^η Παρατηρούμε την σημαντική γεωπολιτική θέση της Συρίας. Βρίσκεται στο υπογάστριο της Τουρκίας, στην καρδιά της Μέσης ανατολής και έχει πρόσβαση στην Μεσόγειο Θάλασσα.

Εικόνα 9^Η Απεικόνιση κυρίων πόλεων της Συριακής Επικράτειας. Έχει γίνει εκτενή αναφορά στις πόλεις Aleppo, Damascus, Raqqa, Al-Zor, Idlib, Lattakia, Manbij, Hasakeh, Palmyra.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

1. Alexandrov St, Self defense against the use of force in international law, kluwer law interntational, 1996.
2. . Antonopoulos C., The unilateral use of force by states in international law, τετράδια διεθνούς δικαίου, 21, Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 1997
3. Andrew Mumford, Proxy Warfare, Polity Press, 2015
4. Anne Orford, Humanitarian Intervation, Cambridge University Press, 2003
5. Christopher L. Brennan, Full of the Arab Spring, Progressive Press, 2015
6. Cassese A, The current regulation of the use of force, 1986
7. David Mcnabb, Vladimir Putin and Russian imperial revival, CRC Press, 2016
8. Elagab O., The legality of non forcible countermeasures in international law, Oxford, 1988.
9. Fawcett J.E.S, Intervention in international law, A study of some recent cases, Recuil des cours ADI, 1968.
10. Glenn Beck, it is about Islam, threshold editions, 2015
11. Howard Hensel, The legitimate use of military force, Ashgate Publishing Company, 2008
12. Jessica Stern and J. M. Berger, ISIS the state of terror, Doubleday Press, 2015¹³¹
13. Joby Warrick, Black flags, the rise of terror, Doubleday Press, 2015
14. Michael Weiss, Hassan Hassan, ISIS the army of terror, Regan Arts, 2013
15. Martin Dixon, Sarah Williams, Cases and Materials on International Law, Oxford University Press, Fifth edition.

16. Nick Turse, Tomorrow's battlefield US proxy wars, Dispatch Books, 2015
17. Noam Lubell, extraterritorial use of force against non state actors, oxford university press, 2010
18. Robin Yassin, Lela Al Shami .Syria Burning Country, First Decade of Assad, page Plutopress, London (2016).
19. Sabrina Henling, Can R2P practice what it promises?, Anchor Academic Publishing, 2015
20. Simma B., Commentary of the United Nations Charter, Clarendon Press, 1995
21. Swebel St, Aggression, intervention and self defence in modern international law, RCADI 1972-II.
22. Tim Anderson, The dirty war on Syria, Global research, 2015
23. Volker Perthes, The political Economy of Syria under Assad, Tauris, 1997

B. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Αλπάρης Ε., Διεθνής επέμβαση, Εκδ libro, Αθήνα, 2001
2. Μαρούδα Μ.Ντ., Η διεθνής ευθύνη για παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, Εκδ Αντ.Ν. Σακκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 2001.
3. Μπολάνη Λ-Μ., οι κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας κατα μη κρατικών οντοτήτων και ατόμων Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα, 2005
4. Περράκης Στ., Περί ανθρωπιστικής επεμβάσεως : δίκαιο ή πολιτική, Η κρίση στο Κόσοβο, Παπαζήση, Αθήνα 1999
5. Σισιλιάνος Λ-Α ., Η εξουσιοδότηση του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε για χρήση βίας, εκδ Αντ.Ν.Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 2003
6. Τελλαλιάν Μ., Οι εξελίξεις του Διεθνούς Δικαίου στα θέματα χρήσης βίας : αρχή μη επέμβασης και Κόσοβο.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. www.ejiltalks.org/category/statehood/ejil-analysis.
2. www.360.wordpress.com/category/Syria.com
3. www.YouTube.com/user/kayaniwedtv/25-06-2016
4. www.bbc.com/19/09/2016
5. <http://uppermidwest.org/hhh-for-the-syrian-refugees/> 23 Οκτ 2016

6. <http://www.limesonline.com/la-bozza-di-risoluzione-dellonu-sulla-siria-testo-integrale/52344/01> Σεπ 2016
7. <http://anaverageamericanpatriot.blogspot.gr/2012/11/influx-of-iraqi-shiites-to-syriawidens.html/> 21Αυγ 2016
8. <https://www.reddit.com/domain/edmaps.com/> 28 Οκτ 2016
9. [www.new York times.com](http://www.newyorktimes.com)
10. [www.security councilreports.org/un document](http://www.securitycouncilreports.org/un-document)
11. [WWW.ICJ .documents.com](http://www.icj.org/documents.com)
12. [www.aljazeera.com.](http://www.aljazeera.com)
13. www.tass.ru/en/politics/824795/30 Aug 2016.
14. [www.radio free Syria .com/1-3-2016](http://www.radiofree-syria.com/1-3-2016)
15. www.un.org/en/preventgenocide/advisor/responsibility/shtml/24 Aug 2016
16. www.hrw.org/2013/2-8-2016
17. [www.quora.com/importance of the Syrian conflict/21/8/1026](http://www.quora.com/importance-of-the-Syrian-conflict/21/8/1026)
18. www.icrc.org/Syria/conflict/html/2013

ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Μαρίας Α.Ιωάννου «Η ανθρωπιστική κρίση και η ευθύνη της Διεθνούς κοινότητας», 2013